

SPELARUTBILDNINGEN - EN HELHET 2.0

Forskning

**Beprovad
erfarenhet**

**Idrottspolitiska
överbåganden**

**Mål & strategier
2018-2022**

**Medlemskap
RF, UEFA & FIFA**

Barnrätt

Presenterad vid Ordförandekonferensen 2021

Innehåll Spelarutbildningen – en helhet 2.0

1. Inledning	3
2. Övergripande riktlinjer	5
3. Forskningsöversikt	9
4. Fotbollsutveckling 2022 och framåt	13
1. Spelarutbildning eller fotbollsutveckling?	
2. Beslut baserade på bästa möjliga evidens	
3. Faktorer som bidrar till en effektiv spelarutbildning	
4. Områden som kräver fördjupad analys	
5. Särskilt om skolmiljön	
5. Fotbollens föreningsmiljöer	22
<i>Del 1 – beskrivning av föreningsmiljöerna</i>	
1. Alla föreningar är olika, olika är bra	
2. Den välfungerande föreningen – en förutsättning för utbildningsmiljön	
3. Föreningen i centrum	
<i>Del 2 – beskrivning av förslag och åtgärder</i>	
4. Fotbollsutvecklare i förening	
5. Föreningsledaren i fokus	
6. Nationell samsynssatsning	
7. Diplomer och certifiering	
8. Modell för starka lokala och regionala ekosystem	
6. Fotbollens förbundsmiljöer	37
<i>Del 1 – allmänna förutsättningar – beskrivning och förslag</i>	
1. Mobilisering kring uppsökande verksamhet	
2. Olika roller men gemensamma mål - vikten av tydlighet & samverkan	
3. Organisation i framtiden	
4. Öppen verksamhet i förhållande till urvalsprocesser	
<i>Del 2 – förslag kring förbundsaktiviteter</i>	
5. Läger och övriga förbundsaktiviteter	
6. Särskilt om distriktslagsverksamheten	
7. Landslagsverksamheten	
7. Sammanfattning	53
Referenser	55

1. Inledning

Allmänt och syfte

Svensk fotboll är en folkrörelse. Få organisationer i Sverige har liknande närvaro, påverkan och beröringspunkter i förhållande till barns, ungdomars, och vuxnas dagliga liv. Fotbollens folkrörelse är uppbyggd med föreningen och föreningslivet i centrum. Med väl fungerande föreningar finns förutsättningarna att ha en god spelarutbildning som även står sig väl internationellt. Det har historien visat genom ett jämförelsevis högt ideellt engagemang och stora framgångar på landslagssidan både för herrar och damer. Detta är sannolikt en bärande idé även för framtiden. Därför kräver den fortsatta utvecklingen av svensk fotboll att föreningarna och förbunden utvecklar sin verksamhet i takt med att den praktiska och teoretiska fotbollsutvecklingen går framåt.

Spelarutbildningen – en helhet är fotbollens försök att i en modell fastställa grundläggande förutsättningar för svensk fotbollsutveckling – och mer specifikt den svenska utbildningen av fotbollsspelare. I detta sammanhang kan inte nog betonas att fotbollens interna "ekosystem" är komplext. Många är engagerade i rörelsen och sedan grundandet av SvFF 1904 har det växt fram olika sätt att företråda medlemmarnas önskemål och viljor. Ambitionen med denna modell är att skapa tydlighet i detta ekosystem bl.a. genom att förklara syften och innebörd med olika aktiviteter och genom att formulera riktlinjer och guidelines. Avsikten är också att sätta fokus på föreningarna och föreningsledaren.

Ett förslag till modell för *Spelarutbildningen – en helhet* föreläggs genom denna text Ordförandekonferensen 2021. Ambitionen är att konferensen genom konkret vägledning ger Förbundsstyrelsen förutsättningar att fastställa en uppgraderad modell som ska gälla för svensk fotboll från och med 2022 och framåt. **Syftet** med *Spelarutbildningen – en helhet* är att positionera och beskriva svensk spelarutbildning i en sammanhängande modell genom att

- fördjupa och konkretisera de strategiska initiativ som fastställs gällande fotbollsutveckling i svensk fotbolls mål och strategier 2018-2022,
- tydliggöra och optimera organisationers och funktions olika roller i spelarutbildningen, och
- fungera som brygga avseende förslag till fotbollsutveckling i framtida mål och strategier för svensk fotboll.

Projektet "SUB 2.0" som har tagit fram den föreslagna modellen har i olika former innehållit ca 70 personer som representerar olika delar av fotbollsrörelsen. Projektets genomförande beskrivs mer ingående i **bilaga 1**. Ambitionen har varit att skapa delaktighet och att präglas av transparens. Den modell som projektet föreslår tar avstamp i befintliga *Spelarutbildningen – en helhet* som fastställdes senhösten 2017 samt utvärderingen som gjordes av modellen 2019/2020. Noteras att utvärderingen presenterades vid Ordförandekonferensen 2020.

Underlagen för att utveckla modellen är åtskilliga. SvFF måste ta hänsyn till sitt medlemskap i Riksidrottsförbundet och de strategiska målbilder som finns där. Hänsyn måste även tas till ett barnrättsperspektiv som genom barnkonventionen numera är svensk lag. Utgångspunkter måste därför

vara idrottens interna styrdokument *Idrotten Vill* och *Fotbollens Spela, Lek och Lär*. En modell måste även ta hänsyn till idrottsforskning, beprövad erfarenhet och det faktum att fotbollen är en global sport i en för idrotten unik internationell konkurrens. Medlemskapet i FIFA och UEFA förpliktigar i detta sammanhang. Alla dessa komponenter utgör tillsammans den helhet som denna text försöker beskriva och optimera.

Likaså kan det tyckas utmanande att avgränsa en helhet. Var drar man gränsen mellan vad som är spelarutbildning och vad som inte är det? Och var drar man gränsen för vilka miljöer som påverkar fotbollsspelaren och vilka som inte gör det. För en fördjupad diskussion kring detta se avsnittet *Fotbollsutveckling 2022 och framåt*.

Rapportens upplägg

Rapporten, som är indelad i sju avsnitt, inleds med ett avsnitt där övergripande riktlinjer och en modell presenteras. Dessa delar syftar till att skapa tydlighet och gemensamma bilder som ska präglade samtliga övriga delar i rapporten. I avsnitt 3 beskrivs en forskningsöversikt som belyser de olika fokusområdena i rapporten. Därefter följer ett avsnitt (4) som tar upp övergripande frågeställningar kopplat till svensk fotbollsutveckling i framtiden. Här beskrivs förutsättningar dels för att bedriva en effektiv spelarutbildning, dels för framtida utveckling – t.ex. fotbollens behov att fördjupat kunna arbeta evidensbaserat, och att lösa vissa särskilda frågor såsom skillnader mellan pojkars och flickors förenings- och matchmiljöer samt vikten av rätt utvecklingsmiljö i skolan. I avsnitt 5 följer vidare en bredare beskrivning av de områden som särskilt bör lyftas fram avseende föreningsmiljöerna – dvs den spelarutbildning som bedrivs i föreningarnas regi. Efter detta beskrivs i avsnitt 6 spelarutbildning i förbundsmiljöerna, dvs de aktiviteter som sker i SvFF:s och SDF:s regi. Rapporten avslutas, i avsnitt 7, med en sammanfattning där Spelarutbildningen – en helhet summeras och kopplas samman med de mål som uppställts i denna inledning.

2. Övergripande riktlinjer

Strategiska inriktningar kopplade till övergripande riktlinjer och mål

SvFF:s verksamhetsidé består bl.a. av att svensk fotboll ska verka för att alla ska få chansen att delta utifrån egen nivå och ambition och möjliggöra såväl för tävling som motion, ur ett folkhälsoperspektiv, året runt. Svensk fotbolls mål- och strategier 2018-2022 innehåller vidare tre strategiska inriktningar vad avser fotbollsutveckling.

- Öka antalet utövare, fler ska spela längre
- Fler välutbildade spelare, tränare och domare
- Internationella framgångar för landslag och klubbtag

Dessa strategiska inriktningar bryts här ned i sju övergripande riktlinjer. Samtliga föreslagna aktiviteter som följer i texten är i linje med dessa övergripande riktlinjer och ska syfta till att de strategiska målen uppnås. För att uppnå detta ställs det krav på tränarutbildning, spelarutbildning och föreningsutveckling. Spelarna behöver och förtjänar kunniga och ansvarsfulla ledare som förmår inspirera och stimulera. För att säkerställa grunden för välutbildade ledare inom fotbollen finns SvFF:s tränarutbildning samt Spelarutbildningsplanen. Spelarutbildningsplanen syftar till att hjälpa föreningar och ledare att skapa förutsättningar för långsiktig utveckling och livslångt fotbollsintresse. Planen innehåller konkreta tips för match och träning i de olika spelformerna och för föreningens långsiktiga arbete med spelarutbildning.

Föreningens roll är i första hand att skapa och tillhandahålla en sund lärandemiljö. Tränaren blir redskapet som tillsammans med spelaren ska bidra till att utvecklingen blir så bra som möjligt utifrån varje individs förutsättningar. Ambitionen är att sträva efter ett aktivt föreningsarbete där fotbollen ska verka för att laget och individen tillsammans utvecklar en allsidig modell för träning och match.

Riktlinjer för spelarutbildning – en helhet baserade på de tre strategiska inriktningarna för svensk fotbollsutveckling – lyder;

- Skapa fler bra utvecklingsmiljöer genom att sätta spelarna i centrum
- Skapa mer allsidigt idrottande i unga år genom ökat samarbete och kunskap
- Skapa mer långsiktigt lärande där ansträngning och prestation ska premieras
- Utveckla svensk fotboll genom ökad förbunds och föreningsgemenskap
- Öka möjligheten för alla att vara med oavsett förutsättningar
- Öka möjlighet för alla att förverkliga sina drömmar oavsett förutsättningar
- Öka antalet välutbildade tränare och ledare med ett holistiskt utvecklingsperspektiv

Dessa sju riktlinjer genomsyrar samtliga beskrivningar och förslag som presenteras i den kommande texten. De ska också utgöra ramverket för de målsättningar som blir en konsekvens av det här arbetet. På detta sätt skapas en naturlig koppling inom svensk strategisk fotbollsutveckling genom relationen

strategisk inriktning – övergripande riktlinje – målsättning vilket slutligen manifesteras genom konkreta aktiviteter.

En ny modell för spelarutbildningen – en helhet

När Spelarutbildningen – en helhet fastställdes 2017 skapades en sammanfattande visuell modell. Den har gått under namnet ”fyrfältaren” och syftar till att beskriva svensk barn- och ungdomsfotboll i olika delar beroende på spelarnas ålder och om utbildning bedrivs i förbunds- eller föreningsmiljö. Se vidare **bilaga 2**. Ambitionen med modellen var att skapa tydlighet kring omfattningen av spelarutbildningen och förutsättningarna för urvalsprocesser i förbunds- och föreningsmiljöer.

SUB 2.0 har dock under arbetet upplevt åldersgränserna som begränsande och som att dessa uppdelningar inte svarar emot verkligheten för spelare och ledare. Förslaget är därför att det fastställs en ny modell och att den horisontella axeln för när urvalsprocesser bör inledas tas bort. I stället föreslås följande modell för Spelarutbildningen – en helhet uppdelad i två bilder (utvecklingsmiljöer samt utvecklingsresa 6-19 år).

Figur 1. Bilden beskriver spelarens relation till fotbollens utvecklingsmiljöer och relationen mellan dessa miljöer. Särskild vikt bör läggas vid föreningsmiljön och en nyckelaktör i den miljön – föreningstränaren.

Utöver en beskrivning av de olika miljöerna och deras interna relation visar tidslinjerna nedan en kompletterande bild av hur de olika miljöerna stödjer varandras utbildning på olika nivåer. Det är av vikt att miljöerna äger en flexibilitet tidsmässigt utifrån omvärldens kravbild. Det är också av högsta betydelse att

utbildningen i de olika miljöerna ska stärka spelarna – och att en spelare sömlöst kan vandra mellan de olika miljöerna.

Figur 2. Nivåerna som beskrivs ovan ska stödja och komplettera varandra och på sätt skapa en helhet för individen. Det ska vara möjligt att utifrån spelarens ambition och individuella utveckling kunna växla miljö som på ett naturligt sätt ska samverka. Spelaren ska inte heller vara i alla miljöer samtidigt utan hänsyn ska tas till belastning och spelarens individuella situation.

Behovet av en gemensam terminologi i svensk fotboll

SUB 2.0 har upplevt stora svårigheter med terminologi och hur beskrivande begrepp inom svensk fotbollsutveckling används på olika sätt. Detta gäller såväl termer för roller och aktiviteter i svensk fotboll som mer grundläggande begrepp som *urval*, *evidens* och *beprövad erfarenhet*. Det finns ett stort behov av tydlighet i dessa sammanhang. Detta för att undvika missförstånd, låsningar och upplevda motsatsförhållanden – när sådana kanske inte existerar i praktiken. Det föreslås att svensk fotboll fördjupat – med stöd av forskning och beprövad erfarenhet – arbetar vidare för att skapa gemensamma termer för dessa grundläggande begrepp.

Ytterligare ett direktiv bör vara att namnen på befattningarna i svensk fotboll är lika över hela landet. T.ex. befattningar som fotbollsansvarig, fotbollsutvecklare och utbildningsansvarig. Befattningar signalerar kunskap och kompetens och måste spegla en viss status, inte minst för att man ska kunna rekrytera rätt personer för uppdraget i förening, SDF eller SvFF. Likaså är det mycket viktigt att det finns gemensamma bilder kring vad som avses med olika typer av förbunds- och föreningsaktiviteter. Vårt förslag är därför att det tas fram en gemensam terminologi för befattningar och aktiviteter i svensk fotbollsutveckling.

3. Forskningsöversikt

Avsnittet författat av Andreas Ivarsson, Peter Brusvik och Dan Fransson.

Med utgångspunkt från de strategiska mål som finns i rapporten har en forskningssammanställning skrivits fram med fokus på de områden och aktiviteter Spelarutbildning – en helhet 2.0 innefattar. Detta är inte en systematisk litteraturgenomgång utan en överblick över en del av den forskning som idag finns inom de områden som rapporten greppar över. Därför är valet att, i stor utsträckning, beskriva systematiska litteratursammanställningar som ger en övergripande generell kunskap av de områden som är aktuella i rapporten, men även att utifrån de två forskningsprojekten SvFF är delaktig i att förmedla kunskap. I och med att det finns viss tidigare forskning som genomförts i den svenska kontexten har även den tagits med i sammanställningen.

Så många som möjligt, så länge som möjligt

Deltagande i idrott är förknippat med positiva konsekvenser. En positiv konsekvens är till exempel ökade nivåer av fysisk aktivitet (Lee, Pope, & Gau, 2018), som i sin tur har en positiv relation med fysiska hälsoutfall (t.ex. minskad risk för fetma och högt blodtryck; Janssen & LeBlanc, 2010). Idrottsdeltagande är också relaterat till förbättrade psykologiska och sociala hälsoreultat, såsom ökade nivåer av psykisk hälsa, livstillfredsställelse och känslomässigt välbefinnande, samt minskade symtom på psykisk sjukdom (Emie et al., 2013; Panza et al., 2020) samt mer hälsosamma vanor i vuxen ålder (Palomäki et al., 2018).

Trots de många positiva konsekvenserna av idrottsdeltagande är drop-out ett vanligt förekommande fenomen inom barn och ungdomsidrott. Mer specifikt har forskning visat att drygt 20% av fotbollsspelande barn och ungdomar slutar årligen (Møllerløgken et al., 2015). Som ett exempel visade Söderström, Brusvik och Lund (2019) i en studie, där SvFF:s selekterade verksamhet studerats, att 22,3% av flickorna och 9,3% av pojkarna (födda 86–96) som deltog på "Elitlägret" då de var 15 år slutat spela fotboll vid 19 års ålder. Vidare har forskning även visat att flickor, i större utsträckning än pojkar, tenderar sluta i barn och ungdomsåren (Møllerløgken et al., 2015; Söderström et al., 2019). Det finns en rad studier som har genomförts med fokus på att identifiera och poängtera faktorer som kan öka risken för drop-out inom barn och ungdomsidrott. En kort sammanställning av den forskningen presenteras nedan.

Risikfaktorer för drop-out från organiserad idrott

I en sammanställning av 43 forskningsstudier inom området drop-out visade resultatet avsaknad av glädje, låg nivå av kompetens, autonomi och tillhörighet, sämre upplevt stöd från tränare, små möjligheter att få speltid, upplevd press, låga nivåer av inre motivation, samt skador vara riskfaktorer (Crane & Temple, 2015). I en forskningssammanställning med fokus på faktorer som ökar risken för drop-out inom lagidrotter visade resultatet att låg intention till träning, låga nivåer av upplevd kompetens, autonomi och tillhörighet, låg nivå av inre motivation, låg nivå av support från tränare, och lagkamrater, samt långsamhet i sprintmoment på fotbollsplanen var de faktorer som hade starkast relation med risken för drop-out (Back et al., 2020a). Även forskning som studerat vad som får barn och ungdomar att stanna kvar inom idrotten har samma faktorer påtalats som viktiga. Mer specifikt tenderar personer som upplever aktiviteten som rolig och utvecklande samt socialt att i högre grad fortsätta vara aktiva (Thedin-Jakobsson, 2015).

I den forskning som genomförts inom fotboll är det viktigt att poängtera att medparten av studier är utförda på pojkar. En ytterligare faktor att belysa gällande drop-out är att det troligtvis är en interaktion mellan flera faktorer som leder till att en spelare tar beslutet att avsluta sitt deltagande inom idrott/fotboll (t.ex. Eliasson & Johansson, 2020; Crane & Temple, 2015). Detta är dock sparsamt studerat i tidigare studier och något som kommande studier bör beakta.

Gällande studier inom den svenska kontexten har SvFF de under de senaste åren finansierat två större projekt med fokus på bland annat drop-out.

I en pågående studie med fokus på barn och ungdomsfotboll inom en rad olika distrikt i Sverige visar de preliminära resultaten att lägre nivå av inre motivation samt lägre nivåer av upplevt stöd från tränare var de starkaste riskfaktorerna för drop-out (Back et al., 2020b). I den andra pågående studien med fokus på spelare som deltagit i distriktslagsverksamheten visar de preliminära resultaten på att bakomliggande anledningarna till drop-out ofta är strukturella. Det handlar då om både interna (exempelvis skador) och externa (avsaknad av tid). Vidare visar resultaten på att de bakomliggande anledningar förändras över tid och att det både finns likheter och skillnader med kvinnor och män (Brusvik, 2021a, b). Ett exempel på skillnader är att många talangfulla unga flickor flyttas upp till a-lagstrupper i tidig ålder samtidigt som de förväntas spela kvar i sitt "gamla" åldershomogena lag, vilket är ett mönster som inte är lika förekommande inom pojkfotbollen. Flickornas deltagande i olika lag leder många gånger till att matchspel och träningsfrekvens utökas markant, vilket i sin tur avspeglas i en ökad andel skador och en känsla av att tiden inte räcker till (Brusvik, 2021, a, b).

Faktorer som främjar deltagande inom idrott

För att skapa förståelse kring varför barn och ungdomar är aktiva inom idrott har flera studier genomförts. Två centrala faktorer som flera studier har visat på är glädje (Allender, Cowburn, & Foster, 2006; Cope, Bailey, & Pearce, 2013; Thedin-Jakobsson, 2015) och upplevd kompetens (Cope et al., 2013). För att främja glädje och upplevd kompetens påtalas vikten av att skapa en miljö där individen känner tillhörighet, delaktighet, och självbestämmande (Quested et al., 2013) samt får positiv feedback (Fry & Gano-Overway, 2010). Vikten av att bli bekräftad och uppleva stöd från personer i ens närhet är nära relaterat till individens motiv att känna tillhörighet, vilket i sin tur är starkt relaterat till positiva känslor (Baumeister & Leary, 1995), samt fysiskt och psykiskt välmående (Ozbay et al., 2007).

Så bra som möjligt

En central fråga inom all idrott är hur individen kan arbeta för att främja idrottslig utveckling som, i sin tur, är relaterad till ökad chans för prestation. Därför har även ett antal studier fokuserat på vad som kan öka chansen för att främja prestation inom idrott. I relation till detta är talang, talangidentifiering och selektering koncept som diskuterats flitigt, även inom forskning. Den sammanställda forskningen i den här genomgången, i relation till selektion och talangidentifiering, har visat på att det inte finns något stöd för tidig inkludering i olika typer av selekterad verksamhet. (för en forsknings-sammanställning se t.ex. Rees et al., 2016). Mer specifikt har forskningsstudier, genomförda i fotbollskontexten, visat att tidig selektering är relaterat till försämrade odds att nå elitnivå (t.ex. Gullich, 2014; Rees et al., 2016).

I relation till selektering finns det även andra aspekter som kan vara viktiga att ta i beaktande. En av dessa aspekter som forskning lyfter fram är de negativa konsekvenser som spelare som blir bortselektade och de spelare som blir selekterade kan uppleva. Mer specifikt har forskning visat på att de som blir bortselektade, både från olika typer av utbildningsprogram samt deltagande vid specifika event (t.ex. match), har en ökad risk psykisk ohälsa (e.g., Blakelock et al., 2016; Brand, Wolff, & Hoyer, 2012). Tidigare forskning har även visat på att det även för selekterade idrottare finns riskfaktorer för psykisk ohälsa. Några riskfaktorer, och som är relaterat till miljön, var upplevd press att presentera, samt risken för att selekteras bort (Hill et al., 2016).

I relation till höga nivåer av stress, som kan vara en annan negativ aspekt, är det ofta en produkt av deltagande i en idrottsmiljö där fokus enbart är på prestation och där det finns uttalade krav att prestera (Bergeron et al., 2015). Även i relation till skador har forskning visat att både psykosocial stress (Ivarsson et al., 2017) samt en hög träningsbelastning är riskfaktorer (Soligard et al., 2016). Exempelvis löper barn och ungdomar som tidigt specialiserar sig för en idrott (och i den har en hög träningsmängd över hela året) en risk för att råka ut för allvarliga överbelastningsskador (Myer et al., 2015).

Gällande vilka faktorer som identifierats ökar chansen för senare prestation har flertalet studier uppmärksammat att det är en komplex interaktion mellan ett flertal faktorer (t.ex. fysiska, sociologiska, psykologiska) som är betydelsefulla (t.ex. Ivarsson et al., 2020; Sarmiento et al., 2018; Williams & Reilly, 2000). Exempelvis föreslår Tucker och Collins (2012) att faktorer som är relaterade till idrottaren (t.ex. syreupptagningsförmåga, längd etc.) sätter potentialen för hur bra en idrottare kan bli inom en specifik idrott. Sedan kommer miljöfaktorer (t.ex. motivationsklimat, relation med tränare, stöd från föräldrar och vänner, träningsmiljö, träningsupplägg etc.) att påverka hur mycket av den potential som en idrottare har som denne kommer att uppnå. Det är därför inom spelarutveckling centralt att fokusera på att utveckla en miljö där alla individer har möjlighet att utveckla så mycket som möjligt av sin potential.

Konklusion

Deltagande i idrott och fysisk aktivitet är i många fall associerade med positiva aspekter men det finns exempel inom barn- och ungdomsidrott där de negativa konsekvenserna av deltagande överskuggar de positiva. Exempel på negativa konsekvenser är skador, höga nivåer av upplevd stress, samt avslutat deltagande i idrott. Dessa negativa konsekvenser är ofta associerade med hög kontinuerlig fysisk- och psykisk belastning och en minskad nivå av glädje. Hög kontinuerlig fysisk- och psykisk belastning kan vara en effekt av tidig specialisering, som utövas frekvent trots bristande forskningsstöd för dess effektivitet både gällande att utveckla elitidrottare eller främja välmående.

För att behålla så många som möjligt så länge som möjligt inom fotbollen, och samtidigt främja idrottslig utveckling, behöver fokus vara på att främja glädje hos utövarna samt att balansera den både fysiska- och psykiska belastningen som de kan uppleva, speciellt i barn och ungdomsåren. SvFF, SDF och föreningar är därför rekommenderade att:

- Arbeta för att erbjuda en miljö där alla individer har förutsättningar att bli bekräftade och få positiv förstärkning utefter sina förutsättningar. En sådan miljö kommer att främja utövarnas fysiska, psykiska och sociala utveckling.

- En miljö som beskrivs ovan kommer även att bidra till en positiv idrottslig fostran och ett lärande som utgår från varje individs förutsättningar.
- Främja spelares glädje för idrotten samt upplevda kompetens som centrala faktor för att sträva mot dennes fulla förmåga.
- Spelarutbildning (struktur) och lärande tillsammans med glädje är verktygen för att främja både fortsatt deltagande och utveckling.
- Ta i beaktande att det finns både individuella, relationella, samt strukturella faktorer som kan öka risken för drop-out inom barn och ungdomsfotboll.

4. Fotbollsutveckling 2022 och framåt

4.1 Spelarutbildning eller fotbollsutveckling?

Den här rapporten går under namnet Spelarutbildningen – en helhet. När denna helhet analyseras blir det dock påtagligt hur utbildningen av fotbollsspelare hänger ihop med en rad olika faktorer i ett komplext pussel. SUB 2.0 har bl.a. analyserat genusfrågor, IT-frågor, anläggningsfrågor och tävlingsfrågor för att se hur olika faktorer dels ger förutsättningar för strategiska inriktningsbeslut inför framtiden, dels påverkar en fotbollsspelares vardag.

Utgångspunkten – vilket framgår av de övergripande riktlinjerna - är att ha **ett fördjupat fokus på föreningen och föreningsledaren** – då dessa aktörer är de som skapar den bästa förutsättningen för en effektiv och hälsosam spelarutbildningsmiljö. Den absoluta majoriteten av fotbollsaktiviteter bedrivs i föreningsmiljön. Föreningsmiljön är därför på ett naturligt sätt överordnad den fotbollsutveckling som sker i förbundsmiljöerna. Förbundsmiljöerna spelar dock även de en viktig roll i att komplettera den verksamhet som sker i föreningsmiljön för att utveckla spelare och ledare.

Traditionellt har det – i alla fall i förbundssammanhang - på olika sätt gjorts en uppdelning mellan tränarutbildning och spelarutbildning. Den uppdelningen kan i många avseenden vara kontraproduktiv. I mångt och mycket handlar det om att på ett gemensamt sätt främja svensk fotbollsutveckling. Utbildning och fortbildning av tränare, spelarutbildning samt föreningsutveckling är alla centrala förutsättningar för framtidens fotbollsutveckling.

Vidare vill SUB 2.0 särskilt fastslå **vikten av digitalisering**. De förslag som presenteras i rapporten ska samtliga ses i ljuset av det pågående arbetet med SvFF:s digitala strategi som syftar till att med gemensamma digitala lösningar nå ut till föreningar, ledare och spelare på ett effektivt sätt. Varje tänkt initiativ måste ta ställning till hur digitala lösningar kan maximera föreningsnyttan och fotbollsnyttan.

4.2 Beslut baserade på bästa möjliga evidens

Redan i utvärderingen av *Spelarutbildningen – en helhet* konstaterades att svensk fotboll saknar systematiserade data för att på ett bra sätt kunna beskriva och mäta fotbollsverksamheten i Sverige. Som en konsekvens av det är det svårt att sätta mål och fatta välgrundade inriktningsbeslut. Vid sidan av det konstaterades också behovet av att svensk fotboll fördjupar sina initiativ rörande idrottsforskning.

I projektet konstateras att statistik och forskning behövs vid sidan av beprövad erfarenhet för att utveckla all verksamhet inom svensk fotboll. Detta går väl i linje med de aspekter som tillsammans formar underlag för evidensbaserad praktik; vetenskapliga underlag, expertutlåtande och upplevelser från användarna (dvs. spelarna). Det finns ett behov av att: (a) i större utsträckning använda högkvalitativ forskning i

beslutsprocesser, (b) inhämta och sammanställa mer statistik och (c) samla och göra tillgängligt att olika uppfattningar utifrån beprövad erfarenhet. Detta behövs för att:

- Vi ska kunna fatta kloka och väl underbyggda beslut för svensk fotbolls bästa
- Undvika polarisering i åsikter
- I möjligaste mån kunna likrikta lösningar
- I framtiden kunna fatta mer jämställda och jämlika beslut

Den första åtgärden bör vara att skapa och bygga en neutral och transparent statistikgrund baserad på all tillgänglig statistik i och kring svensk fotboll. Som en andra åtgärd bör svensk fotboll tillsätta resurser för att ta fram en strategisk plan för fotbollsforskning, inkluderande hur svensk fotboll bör förhålla sig till svenska och internationella lärosäten samt övriga akademiska sammanhang i syfte att stimulera, koordinera och bedriva forskning som gagnar svensk fotboll i praktiken. Som en tredje åtgärd måste svensk fotboll även hitta ett sätt att paketera den beprövade erfarenheten. Detta saknas i det närmaste helt idag och riskerar att skapa ett polariserat klimat i fotbollsrollen – mycket beroende på vem som skriker högst. Paketeringen av den samlade erfarenheten behövs för att gå från enskilt tyckande till en samlad röst. Det behövs årligen insamlas data som representerar den aktuella beprövade erfarenheten. Frågeunderlaget bör vara likartat över tid för att kunna mäta förflyttningar. Resultatet bör paketeras för att ge balans och testas tillsammans med forskningen. Målsättningen bör vara att snarast sätta en modell för att årligen i samlad form kunna rapportera resultatet av statistik, forskning och beprövad erfarenhet som en grund för svensk fotbolls bästa. Svensk fotboll måste anstränga sig för att på ett bättre sätt skapa förutsättningar som svarar mot en bred verklighet – utifrån ett nationellt och internationellt perspektiv.

4.3 Faktorer som bidrar till en effektiv spelarutbildning

Svenska fotbollförbundets verksamhetsidé sätter målbilden för vad en god utvecklingsmiljö behöver tillgodose:

Svensk fotboll ska verka för att alla ska få chansen att delta utifrån egen nivå och ambition och möjliggöra såväl för tävling som motion, ur ett folkhälsoperspektiv, året runt.

Detta ställer höga krav på att kunna erbjuda en spelarutvecklingsmiljö som attraherar en bred variation av individer och deras önskemål. Dessutom är variationen av olika önskemål kring idrottande bredare idag än tidigare. En effektiv spelarutvecklingsmiljö omfattar både individens perspektiv samt vilken utgångspunkt olika fotbollsföreningar tar i sitt syfte. Centrum för idrottsforskning släppte under 2020 sin rapport kring ungdomars syn på idrott. Där konstateras att synen på idrott har förändrats. Att träna och idrotta är viktigt för många. Men långt ifrån alla gör det för att tävla eller bli duktig i en specifik idrott. Många gör det snarare för hälsans skull och för att det är roligt.

Det finns ett antal olika faktorer som behöver finnas på plats för att skapa förutsättningar för en effektiv spelarutvecklingsmiljö.

Individanpassad och långsiktig verksamhet

Föreningen

- har en spelarutbildningsplan, med fokus på långsiktig utveckling och lärande, som följs i hela verksamheten
- erbjuder spelare utrymme att vara med utifrån sin egen ambitionsnivå och en variation av verksamhetsformer eller anpassade upplägg
- utformar sin verksamhet så att träningens innehåll och mängd kan individanpassas för att möta spelarnas önskemål och behov
- värderar mångsidighet och generella idrottsfärdigheter i sitt träningsinnehåll och tillåter att spelarna har möjlighet att syssla med olika idrotter.
- ger flickor och pojkar samma möjligheter till en god utvecklingsmiljö

Stödjande relationer

Föreningen

- har ett kontinuerligt arbete med träningsgruppen för att bygga kamratskap, trygghet, trivsel och social samvaro oavsett utövarnas prestationsnivå.
- har en öppen kultur som främjar kreativitet, tillåter olikheter och där man kan ta ut svängarna för att testa och lära nya saker
- har strukturer och arbetssätt som ger spelarna tillgång till lämplig sparring, förebilder och närhet mellan junior- och seniorverksamheten som kan bidra till en utmanande träning och utveckling.
- har lokal samverkan med andra föreningar för att kunna möta spelarnas behov

Spelaren i centrum

Föreningen

- har skapat en fungerande helhet för spelaren kring fotboll-skola-familj. Vilket innebär att den samlade verksamheten är utformad utifrån ett helhetsperspektiv där det finns ett socialt stöd som hjälper spelaren att fokusera på en holistisk livsstil – hela individen mår bra och fungerar.
- skapar förutsättningar för spelaren att kombinera idrott och skola (även i kombination med arbete)
- har strukturer för dialog och samverkan i idrottstriangeln barn-ledare-föräldrar
- har ett socialt skyddsnät i egen regi eller i samverkan med andra som skapar en stödapparat runt spelaren med till exempel medicinsk service, kostrådgivning och mental support.
- bedriver en verksamhet som stödjer utvecklingen av psykosociala färdigheter och kompetenser som är av värde utanför idrottsområdet (t.ex. självständighet, ansvar och målmedvetenhet)

Ledarskap, pedagogisk- och idrottslig kompetens

Föreningen har ledare som

- har ett tydligt utvecklings- och lärandefokus som sällan pratar om färdiga spelare utan om ständig utveckling.
- har en hög pedagogisk kompetens
- har förmåga att anpassa och bedriva spelarutbildning utifrån spelarnas ålder och individuella nivå
- har ett transformativt ledarskap

Särskilt om s.k. "karriärövergångar"

Övergången mellan barnidrott och ungdomsidrott bör ske successivt med hänsyn till olika behov, förutsättningar och utvecklingstakt. Inom svensk fotboll finns två stora övergångar där sporten byter lite skepnad vilket kan vara bidragande faktorer till att föreningarna tappar spelare på alla nivåer.

- Övergången från barn till ungdom där lagets struktur förändras, kraven på ledare förstärks, fotbollen flyttar lite fokus från tekniksport till löpar- och fysiksport med färre bollkontakter. Detta sker i samma period man går in i puberteten och gör förändringar i skola. Lägg på det inslag av urvalsprocesser och ökade svårigheter att kombinera flera idrotter med skola då dagarna inte räcker till så finns flera av varandra påverkande skäl till att denna övergång måste hanteras med stor varsamhet.
- Övergången från ungdom till senior (oavsett serienivå) som sker i ett relativt stort åldersspann.

De faktorer som påverkar en optimal utvecklingsmiljö är desamma för alla åldrar och den långsiktiga spelarutbildningsplanen ska ta hänsyn till spelarnas progression från knatte till senior. Det är också viktigt att ledarna har kunskap om barn och ungdomars utveckling och betydelsen den har för hur spelarutvecklingsmiljön behöver utformas. Svensk fotboll bör verka för att skapa övergångsmiljöer/exempel som bidrar till att utveckla spelaren och gör det lättare att vara kvar i fotbollen.

4.4 Områden som kräver fördjupad analys

Spelarutbildningen – en helhet har som ambition att täcka in stora delar av svensk fotbollsutveckling. Därutöver har det identifierats ett antal områden där det krävs en fördjupad analys. Det rör sig om viktiga delar med komplexa frågeställningar där det krävs att svensk fotboll fattar beslut med stöd av ett välgrundat underlag. Samtliga framtida beslut bör därför vara väl underbyggt av data och baseras på våra gemensamma mål gällande fotbollsutveckling.

Förutsättningar för pojkar och flickor som spelar fotboll

I utvärderingen av *Spelarutbildningen – en helhet* konstaterades att modellen saknar en grundläggande analys av skilda förutsättningar mellan flickor och pojkar. För det första är det färre spelare på flicksidan. För det andra föreligger det en skillnad i såväl föreningsstruktur som tävlingsformat mellan pojkar och flickor. Skillnaderna i föreningsmiljöerna är idag påtagliga vad gäller den elitförberedande fotbollen, i alla fall i förhållande till tävlingsstruktur. Det finns ett behov av en djupare analys om hur skolmiljöer, förbundsmiljöer och föreningsmiljöer kan skapa en optimal spelarutbildning i ljuset av skillnader mellan pojkar och flickor.¹

Vuxna har olika föreställningar om varför flickor och pojkar spelar fotboll och vad som är typiskt flickspelare och pojkspelare. Det finns en generell föreställning hos föräldrar att flickor börjar med fotboll som en social aktivitet, medan pojkar börjar med fotboll för att de redan tycker om fotboll. Att flickor skulle bry sig mer om kompisar och pojkar vill utvecklas som spelare och prestera på planen. Till det är fotbollen även en manligt kodad idrott vilket innebär att pojkar ses om det normala, mallen för en fotbollsspelare. Flickor framställs i vissa sammanhang som en sämre variant av den fotbollsspelande pojken; mindre stark, mindre tuff, fysiskt och socialt underlägsen. Även om föreningen i grunden erbjuder lika villkor kan synen på flickor påverka utvecklingsmiljöerna och förutsättningar för flickor redan från start. Exempel är ledarnas syn på antal träningspass per vecka, vilka serienivåer man anmäler lagen till, föräldrarnas vilja att lägga tid på att stödja sina idrottande flickor osv.

Den enkät som genomförts i projektet² visar att många föreningar erbjuder könsblandade lag för den yngsta åldern (3v3). Sedan delas könen när lagen ska passa in i SvFF och SDF tävlingsstrukturer. Skillnader i spelarutvecklingsmiljöerna för flickor och pojkar syns mer från spelformen 9v9 och uppåt. Det är här som villkor och strukturer och resurser börjar se olika ut. När det gäller ledarnas kompetens visar SvFF:s enkät att utbildningsnivån hos ledarteamen ser något så när lika ut för flicklag och pojklag fram till spelformen 9v9. Noterbart är också att ledare för pojkar 11v11 är mer välutbildade än ledare för flickor i samma spelform. Föreningar beskriver också utmaningen att få utbildade externa tränare till flicklag och inte pojklag.

Dessa lärdomar är viktiga att ta med sig i en fråga där svensk fotboll behöver göra mer för att få förståelse och fatta korrekta välvägdade beslut.³ Vårt förslag är att SvFF:s Förbundsstyrelse ger i uppdrag att separat undersöka frågan om hur skilda förutsättningar för pojkar och flickor påverkar fotbollsutvecklingen. En sådan analys bör utgå ifrån ett mångfaldsperspektiv och bl.a. ta hänsyn till förutsättningar för idrottande för flickor med utomnordiskt ursprung.

---

¹ Utvärdering av Spelarutbildningen – en helhet (2020), s 12.

² Enkät Spelarutbildningen – en helhet (2021). Notera att enkätens övergripande svar beskrivs i **bilaga 10**.

³ Notera att pågående forskningsprojekt kring drop-out m.m. av Umeå universitet och Halmstads Högskola, delvis finansierade av SvFF, kan ge vägledning kring detta.

Matchmiljöer

Det finns en självklar och tydlig koppling mellan utbildning och matchspel - matchen är ett lärotillfälle. Om de rätta matchmiljöerna saknas förhindras svensk fotbollsutveckling. I utvärderingen av *Spelarutbildningen – en helhet* pekas på att ett grundläggande syfte med en modell för spelarutbildning bör vara att skapa funktionella och utbildande matchmiljöer på såväl flick- som pojksidan.⁴ Under pågående projektet har frågan diskuteras vid SvFF:s Tävlingsutvecklingskonferens i februari 2021 och det kan konstateras följande

- Representantskapet fattade 2019 beslut om förändrade format för P17 (förstaniån) och P19 (första- och andranivån). Coronapandemin har fördröjt införandet av dessa förändringar.
- Elitprojektet analyserar förnärvarande U21-serien på herrsidan. Även detta har bäring på elitförberedande matchmiljöer för pojkar.
- SvFF:s Tävlingsutvecklingskommitté har förnärvarande ett brett uppdrag att se över matchmiljön dels på flicksidan (inklusive F17 och F19) och har som ambition att lägga förslag rörande pojksidan (utredningen berör P16 och regionala nivåer för P17 och P19).
- SvFF håller för närvarande på att se över seriesystemet på damsidan vilket, med tanke på att unga spelare relativt sett deltar tidigare i seniorspel på damsidan, har en stor påverkan på elitförberedande flickfotboll.

Det konstateras att detta arbete måste fortgå och beslutas om i stadgeenliga forum. Särskilt är det viktigt att

- det sker en löpande uppföljning och utvärdering av nuvarande tävlingsstruktur - såväl på SDF- som SvFF-nivå.
- tävlingsformat för barn- och ungdomsfotbollen är flexibla och har en förståelse för de lokala förutsättningarna för fotbollsutveckling.
- de beslut som fattas vad gäller nya tävlingsformat är baserade på data, välgrundade antaganden och beprövad erfarenhet samt, i förekommande fall, relevant forskning.
- fotbollsutveckling är en förutsättning för tävlingsutveckling, inte tvärtom.

Motionsfotboll

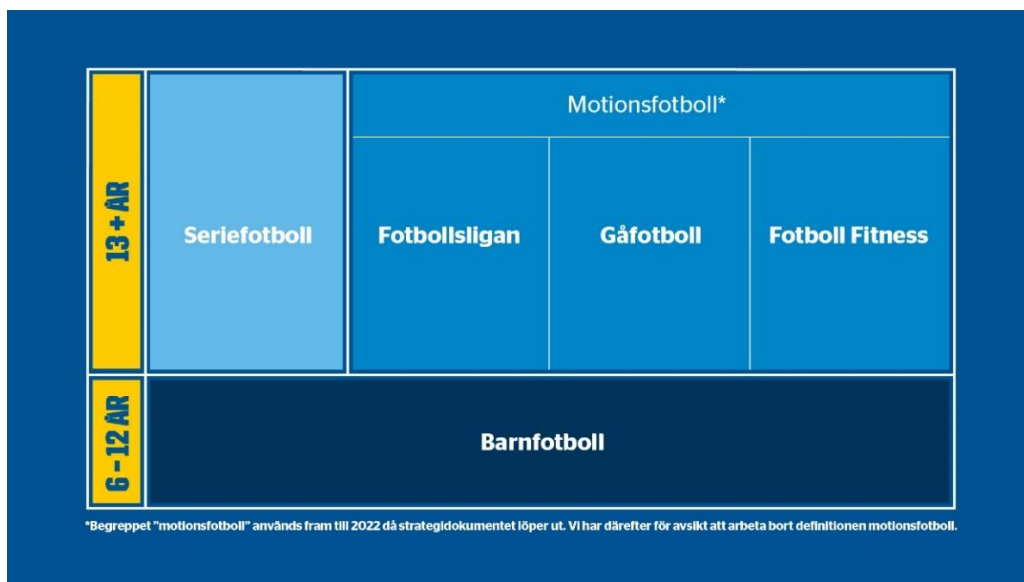
Fotbollens struktur idag är problematisk då föreningarna i tonåren får färre spelare, men den rekommenderade spelformen kräver fler spelare. För att kunna leva upp till verksamhetsidén att verka för att alla ska få chansen att delta utifrån sin egen nivå så vara behöver svensk fotboll utveckla flera former av fotbollsverksamhet.

---

⁴ Utvärdering av Spelarutbildningen – en helhet (2020), s 51.

Svensk fotboll bör gå från att vara en åldersindelad pyramid till att erbjuda fotboll hela livet för en bred målgrupp som vill tillhöra fotbollsrorelsen.

Figur 3. SvFF:s modell för motionsfotboll som speglar behovet av verksamhet som tar hänsyn för individuella behov som bedrivs utanför det ordinarie seriesystemet.

Fotbollsligan är ett nytt tävlingskoncept inom svensk fotboll. Här erbjuds nya flexibla former av tävling där alla som vill kan vara med och spela matcher oavsett nivå, ambition och antal spelare i truppen. Gåfotboll och Fotboll Fitness är modeller för hur föreningar kan bedriva träningar för nya målgrupper eller befintliga spelare med lägre fotbollsambition. Inom Gåfotbollen växer även tävlingsmomentet fram och allt fler lag väljer att tävla i Gåfotboll. Fotboll Fitness kan definieras som organiserad spontanfotboll. Fokus ligger på att förbättra hälsan på ett roligt och socialt sätt utan fokus på att vinna.

Målet med de olika initiativen är att ge föreningarna möjlighet att ha kvar så många som möjligt så länge som möjligt i en så bra verksamhet som möjligt oavsett fotbollsambition. SUB 2.0 har inte djupare analyserat förutsättningarna för motionsfotboll, men vill lämna medskicket att detta är en fråga för kommande utrednings- och analysarbete.

4.5 Särskilt om skolmiljön

Ur ett spelarperspektiv bör skolmiljön lyftas fram som en viktig faktor. En utmaning kopplad till skolan ligger delvis i att detta är en miljö utanför föreningarnas – och därmed fotbollens – direkta kontroll. Viktigt att komma ihåg är att skolan kompletterar föreningarnas verksamhet, den allra största delen av fotbollsutvecklingen sker i föreningsmiljön.

Just nu utreds formerna för framtidens idrottsgymnasier. Utredningen, som är gjord av Utbildningsdepartementet, ger nya riktlinjer för skolverksamhet. Svensk fotboll måste ta hänsyn till detta när framtidens spelarutbildning planeras. Dels föreslås ett nytt system för idrottsgymnasier med ämnet specialidrott och ett nytt profilämne, "Tävlingsidrott", som kompensation för minskade antal specialidrottsgymnasier. Systemet är planerat att starta höstterminen 2024, vilket dock kan komma att senareläggas. Klart är dock att det kommer att genomföras ändringar i idrottsgymnasiesystemet och att svensk fotboll behöver förbereda sig för det. Antalet fotbollsgymnasier med ämnet specialidrott kommer med största sannolikhet att minska kraftigt, kanske t.o.m. halveras om inte mer, och det kommer att erbjudas nya möjligheter till elever som inte kommer in på nya "Elitfotbollsgymnasier" att göra en satsning inom fotbollen. De elever som mest spelar på motionsnivå kan välja "idrott och hälsa specialisering".

Det är viktigt att se att skolfotbollen kan komplettera och bidra till fotbollsutveckling ur olika perspektiv, beroende på vilken skolverksamhet som berörs och vilka strategiska inriktningar som ska stödjas. Detta är en summerande bild på de olika delarna.

Figur 4. Skolfotbollen kan kopplas till olika strategiska mål. Ovan ses ett försök att koppla olika inslag i grundskola och gymnasium till fotbollens strategiska inriktningar kring fotbollsutveckling.

Grundskola

Den enkät som skickats ut till föreningarna visar att samverkan med skolan är utbredd. Exempel på samverkansinsatser är **klassfotboll** där klasserna spelar matcher mot varandra under en helg. Om detta görs rätt kan det vara ett framgångsrikt sätt att få in nya spelare till de lokala föreningarna. Genom klassfotbollen når de även spelare som inte lika naturligt söker sig till fotbollen via intresserade föräldrar.

En nyckel för att lyckas med samverkan är att ha en tydlig plan för hur barn från klassfotbollen sedan kan bli aktiva i föreningarna. En utmaning är att nya spelare i klasslagen till stor del består av spelare som redan spelar fotboll. **Verksamhet direkt efter skoltid** samt **"spontanfotboll"** för att möta barn och ungdomar i idrottssvagt områden är ett annat inslag. Skolsamverkan kan hjälpa till att skapa en helhet runt barnen/ungdomarna och att stadsdelen på så vis jobbar tillsammans. Barnen/ ungdomarna får på så vis vuxna goda förebilder både på skoltid, eftermiddagar och kvällstid. **"Skolbollen", ett projekt för grundskolan genom UEFA** är ytterligare ett initiativ med syfte att skapa ett större intresse för fysisk aktivitet och fotboll bland barn samt att få flera att börja spela fotboll. Projektet kan sannolikt skapa en bättre struktur för föreningarnas skolsamverkan, öppna dörrarna till skolorna och öka effekten av föreningarnas arbete i skolorna.

Det som också kan noteras i enkätsvaren är att det på många ställen finns fotbollsprofiler på högstadiet där ungdomar erbjuds fotbollsträning på skoltid. Det är en del av skolsamverkan som har en potential att påverka den fotbollsmässiga utvecklingen. Den sammanfattande uppfattningen är dock att fotbollsprofilerna på högstadiet spretar en del vad gäller målgrupp samt träningsinnehåll. En dialog mellan förening och skola tycks saknas och spelarna efterfrågar ett större individuellt fokus i träningen i skolmiljön för att komplettera varandra och inte "mer av samma sak".

Gymnasieskola

SUB 2.0 har även undersökt den verksamhet som bedrivs i åldersgruppen 15-19 år. Denna spelarkategori består till stora delar av ungdomar som studerar på LIU eller NIU. Här märks dels en viktig miljö ur ett behålla/rekryteraperspektiv i de spelare som går på LIU-skolor, dels utmärker sig de spelare som går på NIU-skolor ur ett elitförberedande perspektiv. En kommande revidering av systemet med idrottsgymnasier medför möjligheter till såväl kvalitetshöjning av fotbollsutbildning på gymnasienivå som en ökning av antal skolor och utbildningsplatser med idrottsspecialisering.

Ansvar i framtiden

Utifrån det ovan beskrivna har det tagits fram tre tänkta spår för skolfotbollen i framtiden, dels givet sannolika kommande myndighetsbeslut, dels givet de behov som finns inom svensk fotbollsutveckling. Det är uppenbart att skolfrågorna måste prioriteras om det ska bli full utväxling på svensk fotbollsutveckling. Dagens förbundsorganisation förmår inte ha tillräckligt fokus på skolmiljöerna, givet dess viktiga dimension. För att få ordentlig genomslagskraft för skolfotbollen (inklusive projektet Skolbollen), så krävs det sammanfattningsvis stora insatser. SvFF kan ta fram ett gemensamt koncept med upplägg och innehåll, men genomförandet måste ske regions/distriktsvis (genom SDF). Skolansvariga hos SDF måste prioriteras samt tilldelas resurser som krävs för uppgiften. Det finns redan idag ett beslut om ansvarsfördelning inom skolfotbollen, men den behöver förtydligas.⁵ De tre spåren och en tänkt arbetsfördelning presenteras i **bilaga 3**.

---

⁵ Beslut av SvFF:s Förbundsstyrelse den 30 november 2016.

5. Fotbollens föreningsmiljöer

Del 1: Beskrivning av föreningsmiljöer

5.1 Alla föreningar är olika – olika är bra

Den svenska idrottsmodellen präglas av den svenska föreningsfriheten. Det är en av anledningarna till att svensk fotboll har runt 2800 medlemsföreningar. Fotbollsföreningarna ska följa Riksidrottsförbundets och SvFF:s värderingar och regelverk – men är fristående juridiska personer präglade av sina egna förutsättningar. Svensk fotboll vill skapa den optimala spelarutvecklingsmiljön i varje förening. Den utvecklingsmiljön och hur föreningarna strukturerar och bedriver sin fotbollsverksamhet kommer att se ut på många olika sätt.

Föreningarnas verksamhetsidéer skiljer sig åt och påverkar vilken typ av fotbollsverksamhet som bedrivs och genomförs. En förening som har till syfte att främja glesbygden, en förening som vill bedriva motionsverksamhet för hela familjen eller en förening som har till syfte att på bästa sätt lära ut den specifika idrotten och förbereda medlemmarna för deltagande i idrottens tävlingsystem kommer att utforma sitt utbud och innehåll på olika sätt. Det är i dessa olika miljöer som spelarutbildningen växer fram och bedrivs. Varje medlemsförening har ett ansvar för sin egen verksamhet och fattar de beslut som är bäst för dem själva utifrån sina lokala förutsättningar. Detta är ett faktum som berikar svensk fotboll – och det fungerar som en förutsättning för medlemsföreningarnas sportsliga verksamhet. *Spelarutbildningen – en helhet* vill understryka att parollen "alla är olika – olika är bra" även är tillämplig på våra medlemmar.

5.2 Den välfungerande föreningen – en förutsättning för utbildningsmiljön

Den välfungerande föreningen är en förutsättning för en fungerande utbildningsmiljö för den individuella spelaren. Sammantaget finns ett antal grundfaktorer som påverkar föreningens utbildningsmiljö.

1. Inriktning och ledning

En framgångsrik förening har en tydlig gemensam syn på vad syftet med föreningen är och vilka värderingar verksamheten ska bygga på. Det bidrar till en förening där alla drar åt samma håll, där det blir tydligt för ledare, föräldrar och spelare hur verksamheten ska genomföras och styrelsen vet i vilken riktning och hur de ska leda föreningen. Genom enkätsvaren som lämnas via Diplomerad Förening noteras att föreningar oftast har dokumenterat sin inriktning. Där det brister är kring kommunikation, implementering och uppföljning samt arbetssätt för hur man ska leda i den riktning man pekat ut.

Föreningen:

- Har en tydlig verksamhetsidé, vision och värdegrund som bygger på idrottsrörelsens värdegrund och Fotbollens Spela lek och lär, som är förankrad i föreningens verksamhet som genomsyrar allt föreningen gör.
- Har en verksamhet som är bra organiserad och vars arbetssätt och förutsättningar är lätta att uppfatta, där överenskommelser följs och där det inte finns utrymme för "egna race".
- Prioriterar ett långsiktigt och gemensamt arbete.

2. Ledarförsörjning

En framgångsrik förening har en plan för ledarförsörjning, (rekrytera, utveckla och behålla) både vad gäller aktivitets- och organisationsledare. Detta innefattar en plan för vilken typ av ledare man eftersöker på olika poster och vilka utbildningar som krävs och erbjuds. Planen pekar också ut målet om jämställdhet och mångfald i ledargruppen.

Det som är övervägande i enkätsvaren i Diplomerad Förening är att föreningar oftast inte har någon nedskrivna plan för ledarförsörjning. De saknar i stor utsträckning ett verktyg för hur man rekryterar och utbildar ledarna. På samma sätt eftersträvar många föreningar en jämn könsfördelning bland ledare, men saknar konkreta arbetssätt för att omsätta sin strävan i praktiken.

Föreningen:

- Har en tydligt nedskrivna plan för rekrytering av ledare som innehåller: målgrupper för rekrytering, introduktion av nya ledare, utbildningsplan för ledare utefter uppdrag, uppdragsbeskrivning/arbetsbeskrivning för olika ledarroller, plan för ledarmöten med kunskapsinhämtning, lärande och utbyten, innehåll och plan för genomförande av föräldramöten.

3. Spelarutbildning

En nyckelfaktor för att kunna bedriva en optimal spelarutvecklingsmiljö är att föreningen har en tydligt strukturerad plan för spelarutbildningen. Den grundar sig i föreningens inriktning och en långsiktig progression för spelarna. Föreningen har arbetssätt för hur de ska implementera och följa upp så att den strukturen och progressionen ska genomsyra alla träningsgruppers verksamhet så att spelarutbildningsplanen används av samtliga lag och tränare i föreningen.

SvFF:s föreningsenkät 2021 och självskattningen i Diplomerad Förening indikerar att föreningar i stor utsträckning har en spelarutbildningsplan. Däremot är ledare inte helt medvetna om den egna föreningens spelarutbildningsplan vilket innebär att den då inte följs. Slutsatsen är att föreningarna har en inriktning för hur de ska jobba med spelarutbildning men att utmaningen är att implementera och omsätta det i fotbollsverksamheten.

Föreningen:

- Har en spelarutbildningsplan som berör: Tydliga riktlinjer för vad som bör tränas i vilka åldrar, hur föreningen arbetar för möjliggörande av multiidrottande, riktlinjer vad gäller urvalsprocesser till lag, speltid osv för de olika åldrarna.

- Har en plan för att skapa en trygg och säker miljö för spelarna där de mår bra.

4. Stödstrukturer för fotbollsverksamheten

Framgångsrika föreningar har stödstrukturer för att utveckla och behålla ledarna. Att det finns roller som hjälper ledarna att gå från tränarutbildningens teori till praktik i sina hemmiljöer och vara bollplanket för hur man omsätter föreningens inriktning att bedriva en långsiktig spelarutbildning. SvFF föreningsenkät 2021 visar att föreningar har ett visst stöd till ledarna med arvoderade roller, men att det stödet främst ges till ledare i de äldre spelformerna.

Föreningen har:

- Utsedda roller som stöd för ledarnas kompetensutveckling och att gå från teori till praktik. Ex: fotbollsutvecklare/ spelarutbildningsansvarig och ledarutbildningsansvarig i föreningen.
- En plan för uppföljning och vägledning av ledarna.

5.3 Föreningen i centrum

Förutsättningar i lokala och regionala ekosystem

Föreningarnas interna och externa förutsättningar påverkar hur de agerar och vilka olika typer av förenings- och utvecklingsmiljöer de erbjuder. På samma sätt som svensk fotboll försöker sätta spelaren i centrum och analyserar vad som optimerar spelarutbildningen för individen behöver även föreningen sättas i centrum.

Genom att öka kunskap och förståelse för föreningarnas olika förutsättningar kan SDF och SvFF möta medlemmarna med anpassade stödinsatser för att optimera spelarutbildningen inom svensk fotboll. Det sker genom att utveckla miljöerna i varje förening, men även genom att titta på det lokala och regionala ekosystemet som föreningen är en del av.

Exempel på faktorer som påverkar föreningarnas förutsättningar:

1. Föreningsnivå

- Kultur och historia
- Verksamhetsidé, vision och värdegrund
- Föreningens ledning
- Varumärke och synen på föreningen
- Vilka verksamhetsformer som erbjuds
- Medlemsdemografin (vilka är medlemmar)
- Ledarresurser
- Ekonomiska och materiella resurser
- Utvecklingsfas och mottagarkapacitet
- Typförening
- Anställda i förening

- SEF/EFD certifiering
- Diplomerad förening

2. Lokal nivå

- Samhällsdemografien (vilka medborgare bor i närområdet, socioekonomi osv)
- Andra fotbollsföreningar (samverkan och konkurrens)
- Andra idrottsföreningar (samverkan och konkurrens)

3. Regional nivå

- Geografiska förutsättningar så som stad eller landsbygd
- RF-SISU samverkan och stöd
- SDF samverkan och stöd

4. Nationell nivå

- Samhällsstruktur och politik
- SvFF strategi, riktlinjer osv
- RF strategi, riktlinjer osv

Ett annat sätt att rita upp ett ekosystem kan vara på detta sätt:

Föreningslandskapet i ekosystemet

Närvaro och tillgänglighet av gynnsamma domäner till fungerande ekosystem.

Sund miljö

Ex så som värdegrund, empati, trygghet...

Socialt nätverk

Ex så som omsorg, tillhörighet, sammanhang...

Utbildad ledare

Ex så som erfarenhet, kompetens, mångfald, jämställdhet...

Elitfotboll

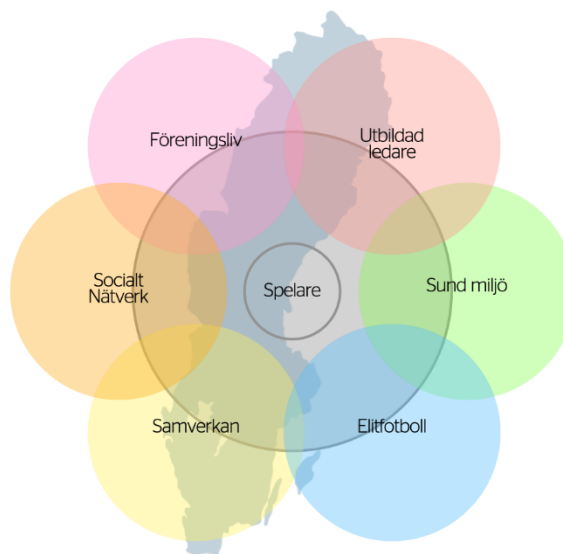
Ex så som drömmar, krav, mål..

Föreningsliv

Ex så som kultur, delaktighet/närvaro, olikhet...

Samverkan

Ex så som förenings-samarbete, skola, förbund, nätverk (näringsliv, stödjande funktioner)...

Figur 5. Det regionala och lokala ekosystemet - där föreningar påverkar och relaterar till varandra - vilket påverkar förutsättningarna för, och tillgången till, optimerade utvecklingsmiljöer.

Här presenteras fem exempel på hur interna, lokala och regionala förutsättningar kan påverka spelarutbildningen:

- En mindre förening i glesbygd med en demografi som gör att de behöver ha minst två åldersgrupper i samma träningsgrupp för att bilda lag kommer att utforma sin fotbollsverksamhet och bygga sin utvecklingsmiljö på ett annat sätt än en stor förening i en tätort med 10 lag i varje åldersgrupp.
- Beroende på hur välfungerande föreningen är internt kommer den att lyckas eller misslyckas med att attrahera och behålla spelare.
- Föreningar som är ensamma på orten eller har många olika föreningar i sitt närområde, kommer att finnas i olika konkurrenssituationer vilket kommer påverka relationerna mellan föreningarna och också möjligheterna för spelarna att flytta mellan olika utvecklingsmiljöer och utöva olika idrotter.
- Föreningar med målsättning att erbjuda en elitförberedande utbildning har högt ställda krav på spelarutbildningens kvalitet för att behålla spelare. Dessa föreningar är ofta akademiklubbar enligt SEF/efd definition, de har ofta nära kontakt med skolor för att kunna erbjuda individanpassad träning på dagtid och deras strukturer och resurser kring verksamheten är ofta väl utvecklade.
- Föreningar har olika resurser så som ekonomiska, ideella, personella, träningsfaciliteter med mera och de verkar i olika kulturella och socioekonomiska miljöer som påverkar deras resurser att bedriva fotbollsverksamheten.

Tillsammans kan dessa olika typer av föreningar utgöra ett lokalt och regionalt ekosystem och så länge verksamheterna bygger på svensk fotbolls grundläggande värderingar är denna variation en styrka och ett sätt att skapa möjligheter för spelarna. Detta förhållningssätt kan vara ett fruktbart sätt för SDF: en att analysera och stärka föreningsmiljöerna. Föreningsmiljöerna kan stärka varandra genom samverkan och utbyten och därmed också skapa bra fotbollsutveckling för berörda spelare och ledare.

Föreningarnas olika behov och mottagarkapacitet

Genom att sätta föreningen i centrum och titta på vilket ekosystem de ingår i och vilka parametrar som påverkar dem kommer SDF att behöva samordna och sätta in olika stödinsatser för att spelarna i sitt närområde ska kunna erbjudas den fotbollsverksamhet och den utvecklingsmiljö som de önskar.

I certifieringsmodellerna för föreningarna inom SEF och EFD så är samverkan mellan föreningarna identifierad. Certifieringen innehåller mål för aktiviteter där medlemsföreningarna samverkar med andra föreningar. Syftet är att utveckla och förbättra svensk fotboll i de ekosystem som föreningarna befinner sig inom och så klart också utveckla den egna verksamheten i den elitförberedande klubben. Fokus för samverkansinsatserna skall vara på spelar- och ledarutveckling.

SDF behöver anpassa sina olika stödinsatser utifrån föreningens unika inriktning och förutsättningar. Exempel på det är att en förening som saknar stödstrukturer för sina ledare kan behöva mer insatser av

SDF: et kopplat till ledarutveckling. En förening som har implementerat sin spelarutbildningsplan och stödstrukturer kan även behöva mer ekonomiskt eller organisatoriskt stöd för att själva vidareutveckla kvalitén i verksamheten.

En avgörande faktor som identifierats under arbetet är föreningarnas mottagarkapacitet och förmåga att omsätta strukturer och kunskaper i sin verksamhet. Kunskapen om vilken mottagarkapacitet en förening har kan beskrivas på många olika sätt. Det viktiga att veta är att föreningar ständigt förändras och kan få nya förutsättningar. Ibland kan det räcka med att föreningen får en ny ordförande för att SDF:s och SvFF:s stöd behöver förändras. Dessa typkategorier är ett sätt att visa på att föreningar har olika behov av stödinsatser för att utveckla sin spelarutvecklingsmiljö.

1. Föreningar som leder sin egen utveckling

Föreningen har en tydlig idé med sin verksamhet och en stark organisation med tydliga planer och som hänger med i samhällsutvecklingen och skapar förändring. Föreningen har förmodligen redan påbörjat ett arbete kring utveckling i de frågor som stödorganisationen introducerar och insatser som erbjuds denna typ av förening kan inte vara för grundläggande. Föreningen kan fungera som ett gott exempel för andra föreningar.

2. Föreningar som hoppar på utveckling

Föreningen vet vad man vill, det finns en stark framtidstro och engagemang för utvecklingsfrågor. Det finns planer för en del av verksamheten och de jobbar med att hitta former för hur man ska arbeta och engagera medlemmar. Föreningen har inte alltid svaren på hur de ska jobba med frågor men tar tacksamt emot nya idéer och insatser som stödorganisationen introducerar.

3. Föreningar som ser utveckling

Föreningen med näsan precis ovan vattenytan. De har en otydlig idé och bristfälliga planer för sitt arbete. I föreningen är man få som gör mycket och de reagerar ofta sent på förändringar och upplever att de ständigt släcker bränder. Här kan man se möjligheten att delta i insatser som stödorganisationen initierar men har svårt att fullfölja och mäta med utvecklingsarbetet.

4. Föreningar som blundar för utveckling

Föreningen har stannat i sin utveckling och är antingen nöjd med hur det är just nu eller uppgiven inför situationen man befinner sig i. Det saknas idéer om framtiden och man kör på i gamla hjulspår. Föreningen är föråldrad och förändrar sig inte och få personer är engagerade eller nyrekryteras. Denna förening kommer inte att anmäla sig till de insatser som stödorganisationen initierar och kan upplevas svårt att nå fram till överhuvudtaget.

Del 2: Beskrivning av förslag och åtgärder

Här följer förslag till hur framtida föreningsmiljöer kan stärkas. Notera att avsnittet *Fotbollens förbundsmiljöer* mer i detalj beskriver förslag till den nya organisation som ytterst syftar till att hjälpa fotbollsutvecklare i förening samt övriga föreningsledare.

5.4 Fotbollsutvecklare i förening

SvFF:s spelarutbildningsplan, nationella spelformer och tränarutbildning har lagt en viktig grund för den spelarutbildning som bedrivs inom svensk fotboll. Föreningarna har tack vare dessa flera verktyg för att skapa kontinuitet och långsiktighet i fotbollsverksamheten. Men det är få föreningar som lyckas omsätta dessa i fotbollsverksamheten som bedrivs i varje lag i föreningen. För det behövs strukturer och personella resurser för att aktivt jobba med implementeringen, genomförande och utvärdering av spelarutbildningsplanen.

Hur spelarutbildningen i svensk fotbolls 2800 föreningar bedrivs blir avgörande för alla de tre övergripande målen. Forskning visar att ca 20 % av fotbollsspelande barn och ungdomar slutar årligen. Genom att stärka spelarutbildningen i föreningarna kommer svensk fotboll bidra till en mer attraktiv och utvecklande fotbollsverksamhet som får fler utövare att stanna kvar längre och fortsätta utvecklas.

Syftet är att svensk fotboll ska erbjuda en jämlik och kvalitativ utbildning för spelare 6-19 år oavsett geografisk tillhörighet. Rollen **fotbollsutvecklare** ska bidra till en optimal spelarutvecklingsmiljö i alla fotbollsföreningar och därmed uppnå svensk fotbolls strategiska inriktningar. Fotbollsutvecklarens huvudsakliga uppdrag är att främja spelarutbildningen i förening genom att utbilda och hjälpa föreningarnas ledare. Detta görs genom att verka för implementering av spelarutbildningsplanen, spelformerna och tränarutbildningen i föreningarnas verksamhet med fokus på överföringen från teori till praktik.

Konkreta exempel på uppdrag för fotbollsutvecklare kan innefatta att hålla i tränarutbildningar, spelformsutbildningar med praktik och ledarträffar, att besöka och ge tips till ledarnas arbete under träning och match, mentorskap, föräldramöten, delta vid tillfällen där föreningen arbetar med sin inriktning i fotbollsutvecklingsfrågor (tex inom Diplomerad förening) och att stimulera till lokal samverkan. Informationsträffar – som en del i den uppsökande verksamheten. Presentera SvFF:s spelar- och tränarutbildning samt ge information om vad Fotbollsutvecklare kan bidra med. Uppsökande träffar kan ske i förening, på cuper och turneringar eller i olika typer av sammandrag i ungdomsfotbollen.

Exempel på aktiviteter:

- Inspirationsträning - ett tillfälle där föreningen och Fotbollsutvecklaren lägger upp ett utbildningstillfälle för både spelare och ledare. Innehållet bör vara både praktik och teori, kan med fördel genomföras utifrån Nationella spelformsmodellerna (3v3, 5v5, 7v7, 9v9 och 11v11).

- Tematräning - Träningspass planerat utifrån något av spelets skeden, t ex Anfallsspel/ speluppbyggnad.
- Mentorskap - för ledare i förening som vill ha stöttning med råd och tips i sitt ledarskap.
- Tränarutbildare för TUC, TUB, TUC Futsal och MVC – TUC, TUB, TUC Futsal och MV C genomförs i föreningsmiljö och där flera föreningar kan gå samman och arrangera.
- Spelformsutbildningar – För att ge tränare, ledare och föräldrar en god kunskap om den spelform deras lag befinner sig i.
- Diplomerad förening – hjälpa till med utbildningar i samband med processer.
- Föräldrautbildningar – möjlighet till att genomföra utbildningar för föräldrar vid tex. säsongsupptakt eller i samband med cup och turnering.
- Skapa och stimulera till lokal samverkan/samarbete - bidra till att se möjligheter till samverkan och samarbete mellan lokala föreningar gällande aktiviteter och utbildning för både spelare och ledare.

En vision är att alla föreningar har en eller flera egna fotbollsutvecklare. I nuläget saknas däremot en motsvarande funktion i många föreningar. Då är det distriktets uppgift att ge de föreningarna det stöd de behöver genom uppsökande verksamhet från fotbollsutvecklare. Uppdragsgivaren kan alltså vara både förening och distrikt. Fotbollsutvecklare från SDF har som uppdrag att verka för att föreningarna de jobbar med på långsikt hittar egna interna lösningar.

Föreningen

Alla föreningar bör verka för att rekrytera och arbetsleda egna fotbollsutvecklare. Föreningen bör sedan skapa strukturer för kommunikation och uppföljning mellan fotbollsutvecklaren och den övriga verksamheten inklusive styrelsen.

I de fall föreningar inte själva lyckas hitta egna fotbollsutvecklare får de hjälp från distriktens fotbollsutvecklare. Föreningen har då ändå en roll i att samordna och administrera fotbollsutvecklarens arbete i föreningen. Mer konkreta exempel kan vara att kalla till ledarträffar och ledarutbildningar, att komma överens om tid, plats och upplägg för fotbollsutvecklarens besök i föreningen.

Distriktet

Distriktens **fotbollsansvarige**⁶ har som uppgift att koordinera arbetet med fotbollsutvecklare. Mer konkreta exempel på arbetsuppgifter är att säkerställa samverkan mellan fotbollsutvecklare och att administrera utbildningar och nätverksträffar. Detta ansvar är övergripande och gäller både fotbollsutvecklare som har sitt uppdrag via förening och de som har uppdraget via SDF. Den fotbollsansvarige är även ytterst ansvarig för att rekrytera och arbetsleda det antal fotbollsutvecklare som behövs för att ge stöd till de föreningar som inte har egna fotbollsutvecklare.

---

⁶ Se vidare förslag på organisation i avsnittet *Fotbollens förbundsmiljöer*.

SvFF

SvFF första uppdrag är att ta fram en nationell strategi för Fotbollsutvecklare och på så sätt skapa en ram för alla distrikt som gör att SvFF på ett bättre sätt kan samordna och ge stöd till distriktens och föreningarnas arbete. Genom att bidra med tydliga ramar kan sedan varje distrikt utifrån sina regionala förutsättningar stödja fotbollsverksamheten i föreningarna på bästa sätt. Detta bör framförallt gälla hur arbetet organiseras. Inom den nationella strategin för fotbollsutvecklare bör en likadan finansieringsstruktur skapas för att skapa liknande förutsättningar i hela landet. SDF och IF får inte skapa en konkurrenssituation där arvoden för Fotbollsutvecklarna trissas upp eller gör att mer resursstarka SDF eller IF får fördelar. Finansiering av Fotbollsutvecklarna kan ske genom ett nationell distriktsanaslag, samt tydligare ramar inom t.ex. Projektstöd IF och Verksamhetsstöd Barn och ungdom.

I den årliga verksamheten är SvFF:s huvudsakliga uppdrag är att utbilda och fortbilda fotbollsutvecklare genom NaFu. Samma aktiviteter kan ske för alla fotbollsutvecklare, oavsett om de har sitt uppdrag från förening eller SDF. Förutom själva utbildningen så bör SvFF ta fram stödmaterial till fotbollsutvecklarna i form av manualer och underlag. Mycket underlag finns redan i distrikten men behöver sammanställas, tillgängliggöras och distribueras på ett effektivt vis. Exempel på manualer som bör finnas:

- Manual för tränings- och matchbesök
- Att genomföra en utvecklande ledarträff
- Introduktion för nya ledare
- Introduktion av Spelarutbildningsplanen för föräldrar
- Att skapa effektiva ledarteam

Uppdraget som fotbollsutvecklare är specifikt och skiljer sig en hel del från rollerna både som tränare och tränarutbildare. Därför bör en utbildning specifikt för den här rollen tas fram. Som övriga utbildningar inom SvFF bör även fotbollsutvecklartutbildningen ta sin utgångspunkt i principerna för vuxnas lärande och Reality-based learning. Några förslag på utbildningens innehåll:

- Vad är en utvecklande spelarmiljö?
- Hur bidrar jag till ökad kompetens hos ledare?
- Att ge konstruktiv feedback
- Diplomerad Förening och hur man leder utvecklingsprocesser
- Att skapa effektiva ledarteam

För att uppnå en stor överföringseffekt från utbildningens teoretiska delar till deltagarens vardag förslås att utbildningen sträcker sig över ett år där innehållet för de olika modulerna styrs av de vanligaste uppgifter en fotbollsutvecklare har under olika delar av säsongen. Kursmodulerna kan variera mellan digitala och fysiska träffar. NaFu kan också ansvara för regionala eller lokala nätverk för Fotbollsutvecklarna.

5.5 Föreningsledaren i fokus

Ledarnas pedagogiska kompetens och deras ledarskap är återkommande beskrivet att ha stor betydelse för spelarutbildningsmiljön. Ledarnas förhållningssätt påverkar organisation, kultur och klimatet samt

arbets sättet i träningsgrupperna. Relationen mellan ledarna och spelare och föräldrar är också av central betydelse för ungas upplevelser av och involvering i idrotten. Att få flera tränare att fortsätta att utbilda sig genom hela barn- och ungdomsfotbollen är en viktig åtgärd för att få en högre kvalitet i verksamheten.

Det finns ett antal utmaningar kopplat till ledarnas kompetensutveckling

- Det finns en stor minskning i antal som deltar i Tränarutbildning B-ungdom i förhållande till Tränarutbildning C. I spelformen 7v7 har få ledare gått B-ungdom. Och andelen kvinnor som fortsätter i SvFF tränarstege är lägre än för män.
- SvFF föreningsenkät visar också tydligt att många lag helt saknar ledare som har genomfört MV-utbildning vilket påverkar spelarutbildningen för målvakterna.
- Det går lång tid mellan ledarnas deltagande i SvFF tränarkurser och det saknas en struktur för fortbildning mellan tränarkurserna och hur vi kan ge ledarna kontinuerlig utveckling. Att ge ledarna möjlighet till kontinuerlig utveckling är också en bidragande pusselbit att skapa intresse av att fortsätta i sin ledarroll. Ett exempel på det är spelformsutbildningarna.

En annan utmaning är den så kallade ledartätheten. Att vara många tränare är en nyckelfaktor för att kunna ge varje individ tid och uppmärksamhet. Av SvFF föreningsenkät framgår att ledartätheten minskar med åren och från spelform 9v9 och äldre har föreningarna svårt att leva upp till spelarutbildningsplanens rekommendationer om 1 ledare / 10 spelare.

Förslag: nationell strategi för ledarfortbildning

Vikten av kompetenta ledare går som en röd tråd genom hela vårt arbete. Det är en av de mer avgörande frågorna för spelarutbildningen inom svensk fotboll. SvFF tränarutbildning är en viktig pusselbit och svensk fotboll behöver hitta sätt att få fler ledare att ta nästa nivå i tränarutbildningen. Men som också identifierats är behovet av fortbildning mellan tränarutbildningsnivåerna stort. Idag jobbar 24 distrikt på varsitt håll med att erbjuda olika fördjupningsteman för ledare som komplement till tränarutbildningen. Under 2020 och 2021 har dessa fortbildningar digitaliserats och gjorts än mer lättillgängliga för ledarna inom svensk fotboll. Det finns också en uppsjö av utbildningsföretag som riktar sig med fortbildning till våra föreningar och ledare med mer eller mindre kvalitetssäkrat innehåll.

Syftet med fortbildning för ledare är att kvalitetssäkra och tillgängliggöra kunskap med utgångspunkt i FSSL, spelarutbildningsplanen, spelformerna och tränarutbildningen som ska kunna användas av både individen själv, SDF och föreningar för att uppnå SvFF tre strategiska inriktningar:

- Öka antalet utövare, fler ska spela längre.
- Fler välutbildade spelare, tränare och domare.
- Internationella framgångar för landslag och klubbtag.

Förslaget är att SvFF gör en översyn av möjligheterna att skapa en nationell struktur för ledarfortbildning. Att kartlägga nuläget kring genomförande, innehåll och behov av fortbildningar och vad SvFF skulle kunna ha för roll i samordning, kvalitetssäkring och framtagning. Exempel på områden att kartlägga:

- Parter som erbjuder fortbildning idag
- Föreningar och ledares behov
- Behov av innehåll kopplat till spelarutbildningsplanen, tränarutbildningen, spelformerna, FSSL osv
- Digitala möjligheter
- Möjligheter för föreningarna att skapa interna fortbildningsinsatser/fortbildningsprogram
- Framtida struktur och ansvar för ledarfortbildning

Framtidens tränarutbildning ställer högre krav på distriktsförbunden

Vid sidan av de aktiviteter som föreslås kring fortbildning måste svensk fotboll även ägna fokus åt den ordinarie tränarutbildningen som ju följer en fixerad utbildningsstege definierad av UEFA. Tränarutbildningen står inför stora förändringar som ska vara genomförda före 2023. De förändringarna följer av SvFF:s medlemskap i UEFA och UEFA:s Coaching Convention. Förändringarna handlar om en fördjupad tillämpning av Reality-based learning och om att – på ett starkare sätt - säkerställa att teorin på utbildningen blir till praktik i föreningsmiljön för deltagarna. Det här spelar väldigt väl mot de övergripande riktlinjerna och tankarna i *Spelarutbildningen – en helhet*. Dock kommer det ställa ytterligare krav på förbundsorganisationen som ska verkställa utbildningarna.

Konkret innebär det förändringar av samtliga tränarutbildningar som distrikten genomför. Tanken är att stora delar av lärotillfällena ska förflyttas till hemmiljön för tränaren. Med tanke på hur många som årligen genomför dessa utbildningar – ca 6000 personer – kommer detta att skapa ett komplext pussel där arbetshypotesen är att deltagare delas in i basgrupper i närområdet och där varje deltagare har ett "värdskap" i den egna föreningen där deltagarna deltar i praktisk fotbollsträning. I UEFA B så är förutsättningen att en tränarutbildare fysiskt handleder deltagaren på plats i dennes föreningsmiljö och följer upp utbildningen.

Detta kommer att ställa stora krav på ökad digitalisering och en naturlig närvaro i föreningsmiljön vid såväl utbildningstillfället som en uppföljning efter utbildningen. Exakt hur denna kravbild kommer att se ut idag är oklart. Klart är dock att fotbollsutvecklingen i framtiden behöver knyta samman den ordinarie tränarutbildningen och en uppföljande tränarfortbildning på ett sömlöst sätt. Detta innebär att kraven på verkställarorganisationen SDF och dess fotbollsutvecklare (såsom den presenteras i *Fotbollens Förbundsmiljöer*) blir än högre.

5.6 Nationell samsynsatsning

En viktig parameter för att både behålla spelare hela livet och påverka spelarutbildningen är en allsidig fysisk träning. Allsidig träning är samma sak som en variationsrik träning. Denna träning ska innefatta koordination, flexibilitet, styrka, snabbhet och uthållighet. Att spelare är aktiva i flera olika idrotter är ett sätt att ge idrottare flera pusselbitar i sin rörelseförståelse och därmed även skapa förutsättningar för den idrottsspecifika utvecklingen. Även futsal är ett positivt inslag i förhållande till allsidig träning – se vidare **bilaga 4** för möjliga synergier mellan fotboll och futsal.

I många RF-SISU distrikt skapar idrotterna samsynsavtal där man tillsammans kommer fram till riktlinjer som ska skapa möjlighet för spelare att vara aktiva i flera olika idrotter. Samsynsavtalen fungerar bättre i barnfotbollen där föreningar och ledare ger utrymme och skapar strukturer som tillåter multiidrottande. Däremot blir det sedan sämre och sämre förutsättningar i ungdomsfotbollen (från 13 år) där tävlingslogiken blir starkare. Exempel på utmaningar är att allt färre föreningar erbjuder lika speltid för dubbelidrottare ju äldre spelarna blir. Samarbetet fungerar också olika bra i olika lag – beroende på ledarna i fotbollslagen men även ledarna i de andra idrotterna.

Många RF-SISU-distrikt bidrar till att skapa samsynsavtal mellan olika idrotter där man tillsammans kommer fram till riktlinjer som ska skapa möjlighet för spelare att vara aktiva i flera olika idrotter. Det finns bra utgångspunkter i samsynsavtalen men utmaningen är att de inte omsätts i föreningarna och når hela vägen till ledarna.

En nationell satsning på samsyn och att SF med sina organisationer får ansvar för att implementera samsyn i hela sin verksamhet skulle vara ett sätt att stärka spelarutbildningen i våra fotbollsföreningar. Syftet är att organisera idrottsaktiviteter för barn och ungdomar så att de kan hålla på med flera olika idrotter och få en än mer allsidig träning längre upp i åldrarna. Förslaget är att tillsätta resurser som får i uppdrag att titta på möjligheterna kring en nationell samsynsatsning och vad som skulle krävas för att genomföra en sådan. Det finns en rad olika frågor som behöver ses över och insatser att genomföra för att en nationell samsyn ska bli verklighet. Här är några exempel:

- Skapa dialog med RF-SISU och säkerställa att de samordnar samsynsatsningen inom idrotten. Och att i det nationella samverkansavtalet landar i likvärdiga riktlinjer för hela landet, tex åldersspann som ska inkluderas.
- Analysera hur en nationell samsyn skulle påverka distrikts- och landslagsverksamhet. Exempel: Riksläger ligger i juni/juli vilket innebär att distriktens arbete behöver bedrivas från februari (i vissa distrikt i januari). Distriktslag Småland krockar med USM i handboll.
- Implementering och att nå ut till föreningar som i sin tur får ut det till sina ledare. Hur säkerställa kompetens och efterföljande av samsynsavtalet i praktiken?
- Inkluderas kunskap om samsynsavtalet i tränarutbildningarna och öka kunskapen kring att sätta spelaren i centrum och att uppmuntra till att hålla på med flera idrotter.
- Inkludera som kriterium i målområdet Spelarutbildningsplan i Diplomerad förening.

5.7 Diplomerings och certifiering

Tanken med diplomerings och certifiering i svensk fotboll inleddes 2004 då en arbetsgrupp fick i uppdrag att ta fram svensk fotbolls riktlinjer för föreningsutveckling. Under kommande år skapade först SEF och därefter också EFD certifieringsmodeller för att kvalitetssäkra sina medlemsföreningar. 2017 utvecklades arbetet med Diplomerad förening. Diplomerad förening kan beskrivas som en paketering av fotbollens föreningsutveckling där det har skapats en struktur för föreningar att arbeta med sin utveckling. Svensk fotboll har identifierat ett antal målbilder som tillsammans beskriver en bra fotbollsförening. Utifrån dessa målbilder har det sedan skapats ett antal kriterier för föreningar att arbeta med. Föreningar som arbetat med framtagna målbilder och utifrån kriterierna uppnått en godkänd nivå kommer att utses till Diplomerade föreningar.

Syftet med Diplomerad förening är att föreningen har en väl fungerande organisation, utbildade ledare, en levande policy och en spelarutbildningsplan som ligger till grund för arbetet och därmed uppnå SvFF strategiska inriktningar.

Förslag: fördjupa arbetet med Diplomerad förening

Arbetet med Diplomerad förening är i sin linda. För att få än större effekt i arbetet behövs det resurser för att:

- **Diplomerad förening är allas angelägenhet** - Kunskapen och förståelsen om vad Diplomerad förening är måste öka inom svenska fotbollförbundet och distrikten. Konceptet Diplomerad förening kan användas i allt arbete kring föreningsutveckling, oavsett om föreningen vill ingå i diplomeringsprocessen. De verktyg som finns i form av självskattningsportalen, mall för handlingsplanen och utbildningsmaterial är användbara för alla föreningar. Många SDF jobbar så redan idag. På det sättet får svensk fotboll många föreningar som jobbar med utvecklingsfrågor i konceptet Diplomerad förening. Diplomerad förening innebär en helhetssyn som påverkar alla olika områden så som spelarutbildning, ledarkompetens och organisationsutveckling. Det innebär att långt fler roller än de som arbetar med föreningsutveckling behöver involveras i arbetet och se hur man kan använda konceptet för att driva föreningarnas utvecklingsarbete framåt.
- **Använda Diplomerad förening som utgångspunkt i den uppsökande verksamheten** - Diplomerad förening behöver bli en central utgångspunkt i den uppsökande verksamheten inom svensk fotboll. Det är viktigt att Svenska Fotbollförbundet och SDF samordnar sin verksamhet så att Diplomerad förening blir konceptet som kommuniceras till föreningarna och kttet som håller ihop föreningarnas utvecklingsarbete inom alla olika områden.
- **Förstärka kommunikationen kring Diplomerad förening** - Att Diplomerad har fokus på utveckling framför diplomerings behöver kommuniceras på alla nivåer (SvFF till SDF, SDF

till förening, förening till medlemmar mm). Det är nyckeln till att få så många föreningar som möjligt att starta sitt utvecklingsarbete inom ramen för Diplomerad Förening. Föreningarna ska se hur de kan använda verktygen som Diplomerad förening innebär utan att det blir en övermäktig uppgift. Helt enkelt hur SvFF och SDF hjälper föreningarna att starta utifrån sitt nuläge och bidra till en kontinuerlig och långsiktig utveckling av föreningen.

- **Öka samarbetet mellan SDF och RF-SISU** - Det fördjupade samarbetet med RF-SISU är helt avgörande för att skapa det mest effektiva stödet för den utveckling som behöver ske i varje förening. I arbetet med Diplomerad förening behövs samordning av kompetenser, personella resurser, ekonomiska stöd osv för att kunna stötta föreningarna på bästa sätt. I den gemensamma handlingsplan som varje distrikt (SDF-RF/SISU) tar fram är det viktigt att komma överens om organisationernas olika uppdrag, roller, ansvar och gemensamma arbetssätt samt resurserna används på ett optimalt sätt för att stötta föreningarna.
- **Översyn av diplomering och certifieringsmodeller inom svensk fotboll** – Tillsätta resurser som kan kartlägga de olika certifierings- och diplomeringsmodellerna SEF, EFD, (och därmed Ettanfotboll) samt SvFF har, och leda arbetet med att en översyn för hur dessa antingen kan samsynkas eller ska komplettera varandra. Allt för att underlätta och stödja föreningarnas utvecklingsarbete på bästa sätt och tydliggöra vilka stöd som finns för föreningarnas arbete.

5.8 Modell för starka lokala och regionala ekosystem

För att följa upp tankarna från avsnittet *Föreningen i centrum* ser SUB 2.0 ett behov av att utarbeta en modell inom svensk fotboll där det framgår om hur lokala och regionala förutsättningar kan byggas för att spelare ska kunna ta del av goda utvecklingsmiljöer.

Svensk fotboll behöver säkerställa att varje spelare, oavsett geografisk hemvist, har tillgång till den en utvecklingsmiljö spelaren har behov av. Det sker genom att utveckla varje föreningsmiljö, men även med hjälp av att titta på det lokala och regionala ekosystemet. Här har SUB 2.0 identifierat en utvecklingspotential inom svensk fotboll att skapa gemensamma förutsättningar i våra lokala och regionala ekosystem där man som helhet kan erbjuda utvecklingsmiljöer som varje enskild förening kanske inte har förutsättningar att erbjuda.

Klubbarna som är med i EFD och SEF:s certifieringsnätverk blir i många avseenden en viktig del i sin region gällande att vidareutveckla den de fotbollsmiljöer som erbjuds våra barn och ungdomar. Tack vare sina möjligheter att anställa välutbildade ledare och tränare har de certifierade föreningarna förutsättningar att, utöver att skapa en utbildningsmiljö i den egna föreningen, även bidra med kunskap till övriga föreningar i regionen. Denna samverkan skapar också en grogrund för goda relationer mellan föreningarna

och en förståelse för varandras olika roller och ambitioner i det lokala och regionala ekosystemet. Det ska finnas en passande miljö för alla, beroende på vilket intresse och vilken ambition som spelaren har med sitt fotbollsspelande. Ledarna i klubbarna får via SEF och EFD kontinuerlig tillgång till fortbildningar inom centrala områden (ledarskap, träningsmetodik, fysiologi, psykologi, pedagogik) som de i sin tur kan dela med sig av till övriga föreningar i sin närmiljö. SEF certifierar årligen ungdomsverksamheten i 55-60 föreningar, vilket säkerställer att det finns fotbollsmiljöer av hög kvalitet i stora delar av landet.

Förslaget innebär att tillsätta resurser för att

- **Analysera nuläget.** Fördjupat analysera hur lokala och regionala ekosystem ser ut idag, hur de tillgodoser behov av olika utvecklingsmiljöer och hur relationerna mellan föreningarna fungerar.
- **Undersöka lösningar.** Analysera och lägga förslag på vilka olika lösningar och insatser som SvFF och SDF skulle kunna införa för att stärka varje ekosystem runt om i svensk fotboll, utan att för den sakens skull på ett direkt sätt gynna enskilda föreningar på andra föreningars bekostnad.
- **Skapa en modell.** Utarbeta en modell för hur SvFF och SDF konkret kan arbeta för stärkta lokala och regionala ekosystem och bygga relationer mellan föreningar för att bidra till målet om optimala utvecklingsmiljöer för alla spelare över hela landet.

6. Fotbollens förbundsmiljöer

Del 1 – beskrivning av allmänna förutsättningar

6.1 Mobilisering kring uppsökande verksamhet

SvFF och SDF ska skapa så bra förutsättningar för föreningarna som möjligt – genom att bl.a. verka för att det skapas fler bra utvecklingsmiljöer. De förbundsaktiviteter som arrangeras ska vara utbildningstillfällen – och vara ett tillfälle för såväl spelarutbildning, ledarfortbildning samt i möjligaste mån domar- och föräldrautbildning. Ambitionen för SvFF och SDF måste vara att ta varje tillfälle i akt för att fokusera på föreningsledare utöver de enskilda spelarna som deltar.

För att skapa fler utvecklingsmiljöer föreslås att svensk fotboll

- ägnar mer fokus på utveckling och mindre på talangidentifiering.
- verkar för att föreningarna ska bli starkare (tränar-, ledar- och föräldrautbildning).
- verkar för att föreningarna ska bli bättre på att utbilda sina spelare.
- skapar en tydligare rollfördelning och samarbetskanaler via en större satsning på NaFu, fotbollsansvariga och fotbollsutvecklare.
- breddar antalet spelare som får delta i SvFF och SDF anordnade samlingar. Fler spelare erbjuds bra träningsmiljöer och tillfällen. Noteras här förslag om regionaliserade utvecklingsläger.

SDF och SvFF gör idag inte tillräckligt för att nå ut med lokal förankring i föreningarnas hemmiljö. Den nya organisationen som presenteras i det följande avsnittet ska förstås som ett försök att skapa förutsättningar för detta. Samtidigt är det naturligtvis också viktigt att aktiviteterna som arrangeras av SDF och SvFF präglas av hög kvalitet – för att stimulera och motivera.

6.2 Olika roller men gemensamma mål – vikten av tydlighet och samverkan

Särskilt bör i den övergripande riktlinjen om ökad förbunds och föreningsamverkan noteras i detta sammanhang. Ambitionen måste vara att tydliggöra hur SvFF och SDF tillsammans ska arbeta med svensk fotbollsutveckling. Vilka roller ska de olika delarna av svensk fotboll ha och hur ska de olika rollerna samverka?

I utvärderingen som gjordes 2019-2020 konstaterades att det finns stora skillnader i hur spelarutbildningen bedrivs i olika distrikt. Distriktens [olika] verksamhet[er] inleds, genomförs och avslutas

på olika sätt och vid olika tillfällen. Det framgick att vissa skillnader beror på geografiska och demografiska förutsättningar. Andra skillnader tycktes mer bero på skilda traditioner och hävdvunna kulturer.⁷

SvFF och SDF behöver föra dialog över administrativa gränser och behöver – framför allt – nå ut till föreningarna. Därför är ett fortsatt fokus på NaFu och dialogen mellan SvFF och SDF oerhört viktig för uppföljning, utveckling och kvalitetssäkring. Det föreslås därför en renodling av roller i förbundsorganisationen och att svensk fotboll förstärker banden mellan SvFF och SDF. Genom denna dialog och stöttning når förbunden ut till föreningarna och hjälper föreningarna i deras egen miljö. Den lokala förankringen är central och avgörande. SDF måste fortsätta sin positiva utveckling med mer fokus på utveckling och mindre fokus på talangidentifiering. Distriktslagsverksamheten måste till fullo fokusera på långsiktig utbildning för att ha ett existensberättigande.

Som konstaterades i utvärderingen är dagens relation mellan SvFF-SDF och spelarutbildare (SU) oklar och skapar en onödigt komplex och ineffektiv organisation. Svårigheter och brister i arbetet har beskrivits både från SvFF:s och SDF:s sida. För att skapa tydlighet och för att SDF ska kunna fokusera mer tydligt på sin kärnverksamhet kopplat till viktiga strategiska mål ("Fler ska spela längre") är det rimligt att SvFF tar ett mer direkt ansvar i urvalsprocessen kopplat till landslagsverksamheten.⁸

Att, som föreslås nedan, regionalisera och stärka utvecklingslägret med föreningsledarfortbildningar samt ha ett riksläger som start för landslagsverksamheten är en del i ambitionen att förtydliga och renodla syften med olika aktiviteter. En ny uppdelning av ansvar för urvalsprocess ger också SDF möjlighet att fokusera på att fler ska spela längre och stärka den delen av fotbollsutvecklingen.

Landslagsverksamheten är en komponent för ökad möjlighet att uppnå det strategiska målet "Internationella framgångar för landslag och klubbtag". Noterbart är hur stor del av de spelare som deltar i seniorlandslagen har deltagit i F/P-17 och F/P 19-landslag, se vidare **bilaga 8**.

Ett sammanvägt organisationsförslag för svensk fotboll måste ta hänsyn till många aspekter. Föreningsmiljö – öppen och individuell, förbundsmiljö – öppen eller efter urvalsprocess, samarbete med framtida Fotbollsansvariga och utbildning/utveckling av Fotbollsutvecklare hos SDF samt såväl tränarutbildning som föreningsutveckling och spelarutbildning. Nedan följer ett förslag som har ambitionen att väva in samtliga dessa delar.

---

⁷ Utvärdering av Spelarutbildningen – en helhet (2020), s 14-29. .

⁸ A a, s 53.

6.3 Organisation i framtiden

Inledning

Det finns idag 8 NaFu i Sverige som är anställda av SvFF. NaFu är utstationerade runt om i landet och arbetar tätt ihop med SDF och SU. Hos SDF har SU olika anställningsgrad och ansvarsområden (pojk och/eller flick). Även förutsättningarna för genomförande är olika beroende på antal spelare, klubbar, avstånd mm.

Utvärderingen av Spelarutbildningen – en helhet betonar att kvalitetssäkring av verksamheten är viktig och att det bör i möjligaste mån se likadant ut i hela landet. Det ska också vara en likvärdig bedömning oavsett var man kommer ifrån vad gäller spelare som ska tas ut till landslagsverksamheten. Nedanstående förslag ska täcka en helhet över de behov som finns inom de olika delarna spelarutbildning, tränarutbildning, grassroot och skolfotboll. Förslaget ska även säkerställa kvalitet på innehåll och utförande. Det ska också tydliggöra ansvarsområden och förbättra samarbetet mellan SvFF och SDF.

Förslagets utformning uppfyller nedanstående punkter som tagits fram i dialog med distrikten, landslagsavdelningen och NaFu.

- Övergripande roll med naturlig koppling till SvFF och SDF
- Tränarutbildning och spelarutbildning där allt hör ihop
- Jämn arbetsbelastning under året där tränar- och spelarutbildning ibland sker samtidigt och ibland högre belastning under olika perioder för respektive område
- Samarbete mellan NaFu i regionen och mellan regionerna
- Kompletterar varandra i kunskap, erfarenhet
- Vid andra åtaganden finns alltid en NaFu kvar i regionen
- Pojk och flick skiljer sig gällande akademier, arbetssätt mm
- Svårt att vara insatt på både pojk- och flicksidan spelarmässigt
- Pojk- och flickaktiviteter sker ofta samtidigt med matcher, träningar mm
- Hinna träffa många spelare
- Lättare att hitta personer som är duktiga, specialiserade och har erfarenhet av antingen pojk- eller flickfotboll
- Möjlighet till samarbete, t ex om det är spelarutbildning för flick så kan den andra NaFu hålla i tränarutbildning vid samma aktivitet.

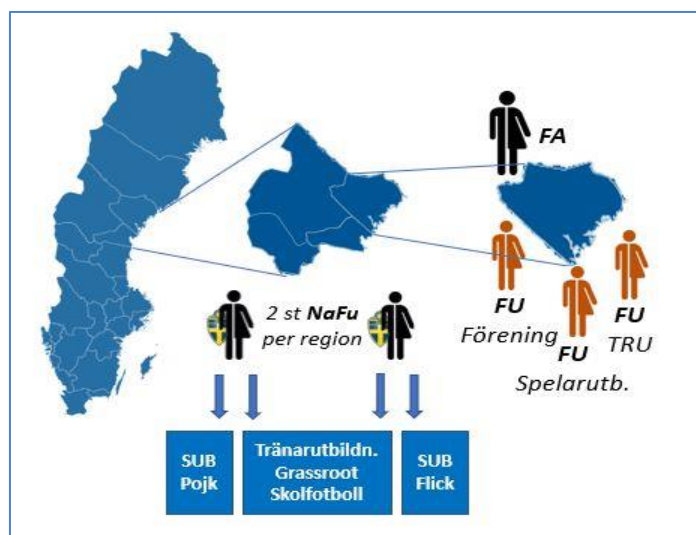
Grundläggande förslag

Förslaget är att svensk fotboll förändrar dagens SU-tjänster och tillsätter 8 nya NaFu-tjänster som tar över arbetet och ansvaret kring urvalsprocessen till landslagen.⁹ Med andra ord två NaFu per region, totalt 16 stycken. Här bör man se över olikheterna för varje region och arbetsbelastning/fördelning för NaFu i samråd med SDF.

NaFu i respektive region ska båda två arbeta med tränarutbildning, grassroot, skolfotboll och utbildning av fotbollsutvecklare. Båda NaFus jobbar även med spelarutbildning med ansvarsfördelning där den ena är inriktad mot pojk och den andra inriktad mot flick, 15-19 år.

SU:s nuvarande arbetsuppgifter som inte relaterar till urvalsprocessen till ungdomslandslag kvarstår och tas om hand i det egna distriktet. Detta arbete är identifierat som särskilt viktigt för fotbollsutveckling i SDF. Dock föreslås det att två andra funktioner – Fotbollsansvarig och Fotbollsutvecklare i SDF - tar över dessa arbetsuppgifter. Exakt fördelning av arbetet avgör varje distrikt beroende på de lokala förutsättningarna.

NaFu:s arbete ska ske i nära samarbete med den Fotbollsansvariga i SDF som bland annat sköter det administrativa och fungerar som motor i SDF:s arbete med fotbollsutveckling.

Figur 6. En sammanfattande bild av den föreslagna förbundsorganisationen inom SvFF och SDF där NaFus huvudansvar beskrivs samt övriga nyckelfunktioner – Fotbollsansvariga i SDF och Fotbollsutvecklare med olika fokusområden i SDF.

⁹ Det som avses här är det som framgått av SU:s arbetsbeskrivning 2018-. Dvs arbetsuppgifterna 1) Genomföra spelarutbildningsaktiviteter i förbundsmiljö, 2) Uppföljning och rapportering av berörda spelare och 3) Aktiviteter relaterade till att stärka spelarnas föreningsmiljö, med tillhörande underrubriker.

Genom denna organisation skapas bättre samverkan mellan SvFF och SDF, se vidare avsnittet *Ökad samverkan mellan SvFF och SDF inom ramen för NaFus arbetsuppgifter*. Även en tydligare arbetsfördelning uppnås. För NaFu - som arbetar som en länk mellan SvFF och SDF - blir arbetsbelastningen jämnare på årsbasis. Samarbetet kan utvecklas i och mellan regionerna med fler olika spetskompetenser i gruppen och NaFu kan komplettera varandra på ett bra sätt. Skulle någon NaFu ha andra åtaganden och inte är på plats så kan den andra NaFu täcka upp.

Arbetsfördelning/arbetsbelastning per NaFu (100 %, 224 arbetsdagar):

50 %, 112 dagar   Tränarutbildning, Grassroot och Skolfotboll

50 %, 112 dagar   Spelarutbildning (pojke eller flicka)

Arbetsfördelning per region för två NaFu (200 %, 448 arbetsdagar):

100 %, 224 dagar   Tränarutbildning, Grassroot och Skolfotboll

50 %, 112 dagar   Spelarutbildning Pojk

50 %, 112 dagar   Spelarutbildning Flick

Organisation och arbetsbeskrivning

Gruppchef NaFu (Utbildnings- och utvecklingsavdelningen) ansvarar för de 16 NaFu. Arbetsbeskrivning inom områdena tränarutbildning, grassroot och skolfotboll hanteras och rapporteras till gruppchef. Gruppledare (U23 Flick elitavdelning respektive U23 Pojk elitavdelning) handhar en arbetsbeskrivning inom spelarutbildning där NaFu rapporterar spelare som är i urvalsprocesser till gruppledare. Övrig rapportering sker till gruppchef NaFu.

Aktiviteter inom spelarutbildningen efter urval (per år per NaFu)

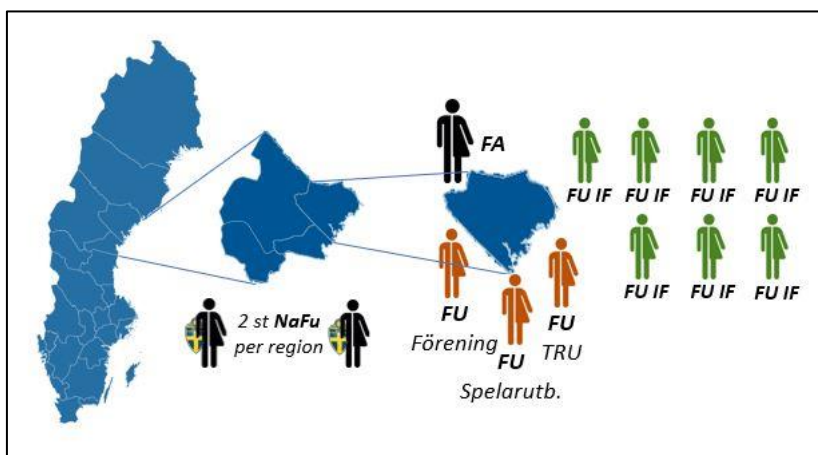
Utvecklingsläger, Regionala läger, Matchläger, Distriktsungdomsturneringarna, ca 40 dagar

Scouting, uppföljning och utvecklingssamtal, ca 65 dagar

Scouting – se matcher och träningar på lokal nivå. Hålla kontakt med tränare och NIU-instruktörer samt ta in info om spelarnas utveckling. Skapa en 20-lista/åldersgrupp och SDF.

Uppföljning – följa upp 20-listan

Utvecklingssamtal – genomföra samtal med tränare, NIU-instruktör och spelare (15 år; 2-8 spelare, 16 år; 2-6 spelare, 17 år; 2-4 spelare, 18 år; 2-3 spelare. Totalt ca 10-20 spelare.

Figur 7. Kompletterande bild för att beskriva relationen mellan Fotbollsutvecklare i SDF och Fotbollsutvecklare i IF. I en vision inför framtiden har samtliga IF full mottagarkapacitet och en aktiv föreningsutvecklare i den egna föreningen. Fotbollsansvarig i SDF ansvarar för att koordinera fotbollsutvecklare i SDF och utveckla och föra dialog med FU i IF.

Rollbeskrivningar

Nationella Fotbollsutbildare (NaFu)

Två stycken NaFu i varje region:

- Anställda av SvFF på heltid
- SvFF tillsätter NaFu i samråd med distrikten
- NaFu ska arbeta både med tränar- och spelarutbildning
- De två NaFu i respektive region ska komplettera varandra i personlighet och kompetens
- De 16 NaFu i landet kompletterar varandra och hitta spetskompetens i de fyra modellerna skolfotboll, tränarutbildning, grassroots och spelarutbildning, men även inom områdena målvakt, fysiologi, psykologi, Futsal mm
- Jobba med samverkan inom och mellan regionerna
- Arbetar nära ihop med FA med tydliga arbetsbeskrivningar
- Utbildar FU och stöttar de i verksamheten utefter distriktens behov (främst inom tränar- och spelarutbildning)
- NaFu har all kontakt med SvFF angående spelarutbildningen för spelare som är i urvalsprocess, tex landslagsverksamhet, riksläger, och landslagssamlingar
- NaFu arbetar även nära SDF:s FA och FU kopplat till utvecklingsläger, regionala läger, DUT mm.
- NaFu utbildar distriktens sportsliga organisation

Fotbollsansvariga (FA)

Varje SDF ska ha minst en Fotbollsansvarig (FA). Dennes roll är viktig för att kunna hålla ihop fotbollsfrågor kopplade till tränar- och spelarutbildning inom SDF gentemot SvFF och andra SDF/regioner.

Fotbollsansvarig blir också en nära samarbetsperson till NaFu/SvFF där arbetsuppgifterna fördelas tydligt. Huvuduppgiften blir att sköta allt det administrativa arbetet och planera verksamheten tillsammans med NaFu. En eller flera FA ska finnas per distrikt beroende på storlek (geografi och antal föreningar, lag och spelare/ledare):

- Anställda och tillsatta av SDF på heltid – kan ha andra uppdrag inom SDF för att få ihop en heltid
- Jobba med samverkan inom och mellan regionerna
- Jobba med tränar- och spelarutbildning eller flera FA i distriktet som jobbar med tränarutbildning eller spelarutbildning

Fotbollsutvecklare i SDF (FU)

FA ska i det egna distriktet koordinera arbetet med Fotbollsutvecklare (FU). Det finns två kategorier av FU. Den ena kategorin arbetar hos SDF och den andra hos föreningarna.

FU i SDF arbetar framför allt med genomföranden och delas in i tre områden/roller:

1. Föreningsutveckling
2. Tränarutbildning
3. Spelarutbildning

FU i SDF

- Är anställda och tillsatta av SDF på heltid, deltid eller på timme
- Administreras av Fotbollsansvarig i SDF (material, utrustning, arbetsbeskrivning mm)
- NaFu/SvFF tillsammans med SDF står för utbildningen för de tre olika rollerna
- Finansieras av/genom RF:s Projektstöd och SvFFs distriktsanslag

Fotbollsutvecklare i SDF (föreningsutveckling) och i Föreningarna (FU IF),

Rollen som fotbollsutvecklare i distrikten är en viktig länk i arbetet med föreningarnas fotbollsutvecklare (FU IF), spelare och tränare/ledare. Läs mer om detta på de sidor där rapporten beskriver tanken kring fotbollsutvecklare hos föreningarna kopplat till den uppsökande verksamheten. Se vidare avsnittet *Fotbollsutvecklare i förening*.

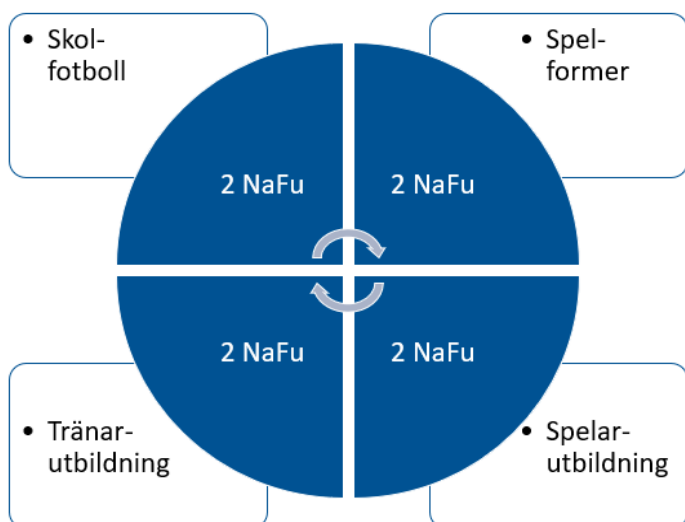
Noteras att det med tanke på kravet på tydlighet och ökade ansvarsområden även bör för andra typer av FU-roller kan skapas (t ex DFK, Skolansvariga). Fördjupade arbetsbeskrivningar enligt de roller som beskrivs ovan framgår av **bilaga 5**.

Ökad samverkan mellan SvFF och SDF inom ramen för NaFus arbetsuppgifter

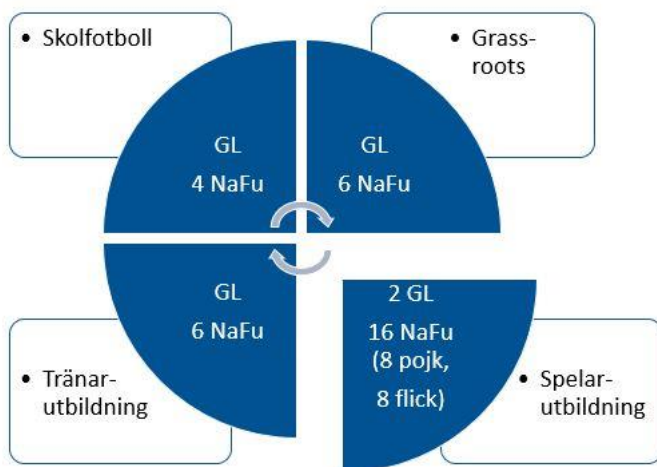
Idag finns en inarbetad modell för hur man ska kanalisera verksamheten från SvFF till SDF via NaFu. I vissa delar fungerar det bra, i andra delar inte. Relationen mellan NaFu och SvFF:s kansli behöver ses över och tydliggöras. Med fler NaFu utspridda i landet så får man en tydligare och mer kvalitativ verksamhet. Gruppen ska också titta på andra saker framöver utöver nedanstående för att öka samverkan.

Nuvarande modell

Figur 8.
2 st NaFu arbetar med frågorna ihop med olika personer inom SvFF. Delaktigheten varierar. NaFu ligger långt ifrån SDF geografiskt i vissa frågor och kan därmed inte utvärdera, få ut revideringar mm på ett bra sätt. Tex är båda personerna som arbetar med skolförågor stationerade i norra Sverige.

Förslag på ny modell

Figur 9.
En tjm från SvFF blir Gruppledare (GL) inom områdena skolfotboll, grassroots och tränarutbildning. Två tjm från SvFF blir GL inom spelarutbildningen, en för pojk och en för flick. 16 st. NaFu fördelas inom de tre första grupperna och representerar regioner/landsdelar norr, väst, öst, syd / Norrland, Svealand, Götaland. Alla NaFu är med spelarutbildningsgruppen, antingen pojk eller flick. Fotbollsansvarig i SDF kopplas till detta via "sin" NaFu.

Tränarutbildning – TUC, TUBU, TUAU och UEFA B, Licensfortbildning. tränare UEFA B och tränarutbildare nivå 1-3

Grassroots – SUP och Spelformer

Spelarutbildning – Utvecklingsläger, Regionala läger, Distriktscupen, Landslagen, Scouting, Uppföljning, Utvecklingssamtal

Konsekvensanalys och risker

När detta förslag presenteras bör man vara fullt medveten om att det finns svagheter med alla organisationer. Risker som kan skönjas i det ovan beskrivna organisationsförslaget är att för mycket resurser försvinner ut på vägen till föreningarna. SDF:s lokala förankring är essentiell så att stödet för föreningarna når ut. Med tanke på bristande mottagarkraft hos föreningarna – och mängden föreningar som behöver stöd – finns även risken att organisationen inte får full utväxling. Huvudtesen är dock att SDF genom att fullt ut kunna fokusera på den strategiska inriktningen *fler ska spela längre* kommer att kunna skapa mer kraft i implementeringen. SDF måste prioritera ett gemensamt fokus på den uppsökande verksamheten. Samtidigt ses också effektiviseringen av landslagsverksamheten samt uppföljningen och stödet till den lokala genomförandekraften som styrkan i detta förslag. Över tid kan det naturligtvis komma att visa sig att NaFus arbetsbeskrivningar bör justeras. I det läget krävs prioriteringar och flexibilitet. Förutsättningar för att sätta detta förslag är:

- att styrning av - och kompetenskrav på - NaFu fungerar fullt ut.
- att systemet årligen utvärderas och förfinas.
- att det finns strategier för hur fotbollsutvecklare ska rekryteras, utbildas och behållas.
- att det finns forum för erfarenhetsutbyte och best practise för fotbollsansvariga och fotbollsutvecklare.
- att fotbollsutvecklarnas arbete i största utsträckning digitaliseras och att de har digitala verktyg för att följa upp verksamheten och de fysiska besök som genomförs. Synergier med SvFF:s pågående digitala strategi ses som en förutsättning att systemet med fotbollsutvecklare blir fullt funktionellt.

6.4 Öppen verksamhet i förhållande till urvalsprocesser

Spelarutbildningen – en helhet vill avdramatisera förhållandet mellan den öppna förbundsverksamheten och de aktiviteter som föregås av en urvalsprocess hos SvFF och SDF. Sanningen är att i många av våra mindre distrikt existerar denna uppdelning endast på pappret. Här finns behovet fullt ut att arbeta med alla spelare som drivs av en vilja att utvecklas och stimuleras. Det viktiga är att vår förbundsverksamhet präglas av ett långsiktigt utbildningsfokus och att de eventuella urvalsprocesser som görs faktiskt sker på ett klokt och balanserat sätt.

Den nya modell som presenterats i avsnittet *Övergripande riktlinjer* tar bort den skarpa gräns som målades upp i den tidigare modellen kring hur urvalsprocesser ska hanteras. Fotbollens, spela, lek och lär, SvFF:s spelarutbildningsplan och tvingande spel- och tävlingsregler kopplade till SvFF:s spelformer är fotbollens riktlinjer och rekommendationer kring föreningarnas verksamhet. Distriktsförbundens verksamhet ska

präglas av ett utbildningsfokus och en senareläggning av urvalsprocesser. Dialogen kring hur distriktens urvalsprocesser till distriktslag och läger bör ske i dialog med NaFu. Det som är viktigt är att dessa urvalsprocesser är kvalitetssäkrade. Här måste SvFF och SDF skapa gemensamma bilder om hur detta kan ske på bästa sätt för långsiktig utbildning.

SDF och SvFF, tillsammans eller var för sig, ansvarar för aktiviteter där spelare bjuds in och/eller tas ut för deltagande. Förbunden ansvarar för urvalet. Exempel på aktiviteter är:

- Distriktsträningar - SDF - 13-19 år
- Utvecklingsläger - SDF och SvFF - 15 år
- Riksläger -SvFF - 15 år
- Landslagsläger och landskamper – SvFF - 15-19 år
- Regionala läger – SDF och SvFF - 16 år
- DUT – SvFF och SDF – 16-17 år
- Matchläger - SvFF- 17 år

Syftet med aktiviteterna är att erbjuda många kvalitativa utbildningsmiljöer på olika nivåer såsom den lokala SDF-nivån, den regionala nivån eller den centrala (nationell och landslag) SvFF-nivån. Dessa miljöer ska stödja och komplettera varandra och på sått skapa en helhet. Det ska vara möjligt att utifrån spelarens ambition och individuella utveckling kunna växla miljö. Spelaren ska inte heller vara i alla miljöer samtidigt utan hänsyn ska tas till belastning och spelarens helhet. Alla aktiviteter tillsammans möjliggör att fler spelare, än tidigare, erbjuds en likvärdig spelarutbildning i förbundsmiljö.

Figur 10. Som en påbyggnad av 2017 års version av Spelarutbildningen – en helhet så kan de tre spåren av olika typer av förbundsaktiviteter beskrivas enligt ovan. Spelare kan verka i en landslagsmiljö, vid regionala lägeraktiviteter eller lokalt via normerande träningar eller läger arrangerade av SDF.

Del 2 – förslag kring verksamhet och aktiviteter

SvFF:s Ordförandekonferenser 2019 och 2020 tog upp två aspekter gällande inriktning på förbundsaktiviteter inom spelarutbildning:

- Viktigt med LAGET - Distriktslaget skapar engagemang och ger goda förutsättningar för spelar- och ledarutbildning.
- Viktigt med INDIVIDEN – Skapar spelarutbildning på individnivå i anpassade miljöer. Stimulera spelare för fortsatt fotbollsutövande och är en motivationsfaktor. Att se och bekräfta spelarnas färdigheter blir då avgörande.

Dessa två delar bör vara en balanserad utgångspunkt för den verksamhet och de aktiviteter som erbjuds i förbundsmiljö.

Noteras därutöver särskilt att SUB 2.0:s ambition fortsatt är att bedriva **pilotprojekt** kopplat till regionaliserade utvecklingsläger och distriktsungdomsturneringarna, trots de förutsättningar som skapats genom Coronapandemin 2020-2021. Inspel från Ordförandekonferens och utvärdering av 2021 samt framtidens förbundsorganisation bör vägleda exakt utformning 2022 och framåt vad avser de aktiviteter som nu bedrivs som piloter.

6.5 Läger och övriga förbundsaktiviteter

SDF

SDF ska ha ett lokalt perspektiv på de förbundsaktiviteter som erbjuds spelare. Det bör ske en naturlig progression av den öppna verksamheten. Utifrån gemensamma bilder kring behov för spelare och ledare bör ambitionen för framtiden vara att skapa en årsplanering och ha en dialog kring gemensamma nämnare i distriktens spelarutbildning. Denna dialog och planering ska präglas av förståelse för lokala och regionala förutsättningar. Allt för att skapa en gemensam utvecklingsresa – präglad av barnrättsperspektiv och en miljö där spelare erbjuds olika stimulerande aktiviteter (normerande träning) som ett komplement till den utbildning som erbjuds i föreningsmiljön.

Från det år då spelarna fyller 13 år är rekommendationen att SDF arrangerar olika typer av öppna utbildningsaktiviteter utanför föreningsmiljön riktat mot spelare - i syfte att utbilda spelare, föreningsledare och föräldrar. SDF bör beakta vikten av lokala förutsättningar för spelare i unga år. SDF fastställer, i dialog med NaFu och övriga SDF i NaFu-regionen, en lämplig progression kring dessa aktiviteter. SDF ska i dialog med NaFu och övriga SDF i NaFu-regionen besluta när urvalsprocesser inleds i det egna distriktet.

En annan dimension som bör betonas är hur elitförberedande klubbar och SDF kan samverka för att skapa bättre förutsättningar för fotbollsutveckling i samband med lokala förbundsaktiviteter och

ledarfortbildningar. Rimligen finns det många synergier att skapa vad gäller utbyte av instruktörer, fortbildning och inspiration. Förslaget är att de exempel på liknande regionala och lokala utbyten mellan elitföreningar och distriktsförbund som finns i våra grannländer, företrädesvis i det Norska förbundet, analyseras djupare och vägleder framtidens relationer mellan elitförberedande klubbar och SDF.

SvFF

För fördjupade beskrivningar av de olika aktiviteterna – se **bilaga 6**.

Utvecklingsläger – Laget

Utvecklingslägret är ett utbildningsläger i syfte att stimulera spelare (15 år) och föreningsledare.

Alla Sveriges distrikt deltar med minst ett lag och lägren genomförs på 5-8 orter spridda över hela landet. Spridningen innebär en ökad möjlighet att utbilda spelare, ledare, domare och även presentera svensk ungdomsfotboll. SvFF är huvudman och säkerställer det sportsliga innehållet och deltagande SDF genomför lägren med stöd av SvFF:s NaFu före, under och efter utbildningsdagarna. Svensk fotboll bör verka för att så många spelare och ledare som möjligt – givet de praktiska förutsättningarna att arrangera lägren – ska kunna medverka.

Riksläger – Individ

Rikslägret är ett nationellt utbildningsläger för spelare 15 år. Spelarna kommer från alla 24 distrikt och platserna kvoterar utifrån antalet registrerade spelare i respektive distrikt. Lägret säkerställer även underlag för uttagning till de första landslagslägren. SvFF är huvudman och säkerställer det sportsliga innehållet och Ungdomsförbundskaptener leder verksamheten i samarbete med NaFu.

Regionala läger – Individ

SvFF arrangerar regionala läger för spelare 16 år vilka syftar till att fler ska få en likvärdig utbildning motsvarande den som sker på landslagsläger och därigenom ge inspiration till sin fotbollsutveckling. Syftet är att genomföra spelarutbildning med spelare från hela landet som tillhör de bästa i det egna distriktet men inte deltagit på senaste landslagssamlingen eller futureläger. Även spelare från de fem- och fyrstjärniga pojkakademierna undantas. Lägren genomförs på tre orter, flick respektive pojk, vår och höst. Platserna utarbetas i samarbete NaFu och SDF. SvFF är huvudman och ansvarar för innehållet och upplägg, medan det arrangerande SDF ansvarar för administration och bokningar.

Matchläger - Individ

SvFF arrangerar ett centralt matchläger för spelare 17 år per år. Syftet är att genomföra spelarutbildning genom kvalitativa matcher med spelare från hela landet som tillhör de bästa i det egna distriktet men inte deltagit på senaste landslagssamlingen eller futureläger. Även spelare från de fem- och fyrstjärniga

pojkkademierna undantas. SvFF är huvudman och säkerställer det sportsliga innehållet och Ungdomsförbundskaptener leder verksamheten i samarbete med NaFu.

En tillkommande aktivitet som också fokuserar på laget är distriktsungdomsturneringarna. Låt oss analysera projektets förslag kring denna tävling lite närmare genom att tala om förutsättningarna för distriktslagsverksamheten.

6.6 Särskilt om distriktslagsverksamheten

Allmänt

Utvärderingen av *Spelarutbildningen – en helhet* visade att många mindre distrikt värderar distriktslagsverksamheten högt, medan större distrikt med elitmiljöer anser att den är mindre viktig. Likaså påvisade skillnader i betydelse av denna matchmiljö i jämförelse mellan pojk- och flickfotboll. I utvärderingen framkom väldig tydliga åsikter om att nuvarande tävlingsformat av den nuvarande tävlingen för distriktslag – DUT - inte är optimala. Det riktades kritik mot nivån på tävlingen, det osportsliga upplägget och att det inte premierar långsiktig spelarutbildning. Det har också förts ett resonemang kring när tävlingen ska förläggas på kalenderåret.

Distriktslagsverksamheten är viktigt för många – inte alla – distrikt. Det ses som ett sätt att skapa engagemang kring spelarutbildningen i främst de mindre distrikten. Genom denna verksamhet förstärks utbildningsmiljön för spelare i distrikt utan elitmiljöer samt ger spelare som inte tillhör dessa god möjlighet till bra fotbollsutbildning i träning, match och teori. Distrikten kan med hjälp av distriktslagens tävlingsverksamhet även arbeta med ledar- och spelarutbildning över tid.

Förslag på ny utformning av DUT

Utifrån utvärderingen har det lagts ett nytt förslag på utformning av DUT.

Den nya strukturen av DUT medför att alla distrikt spelar 3 gruppspel. Detta medför en långsiktighet att bygga sitt distrikts spelarutbildning. Många distrikt bygger sin utbildningsverksamhet runt denna aktivitet och har nu en klar planering att förhålla sig till.

Att gå från en utslagstävling i det förra formatet till ett format likt UEFA:s tävling Nations League medför att man kan planera verksamheten över tid. Samt att SDF får en ytterligare utbildningsdag med den periodisering som införs i det nya förslaget. Det finns därmed bra möjligheter att involvera flera ledare under dessa dagar för fortbildning. Det innebär också en betydligt bättre fysisk belastning för spelarna

med det nya upplägget. Distrikten har haft domarutbildning knuten till denna aktivitet vilket man kan vidareutveckla med det nya formatet. Förslaget beskrivs mer fördjupat i **bilaga 7**.

Formatet har presenterats i olika forum. Feedbacken har överlag varit positivt i förhållande till det sportsliga upplägget där många distrikt ser att denna verksamhet skulle kunna vara en motor i deras spelarutbildning i distrikten. Den ger även möjlighet att variera spelare som spelar i olika gruppsspel samt skulle kunna komplettera den öppna verksamheten i distrikten på ett bra sätt. Konstateras dock att det i SUB 2.0:s referensgrupp väckts frågor kring prioritering av aktiviteter och hur svensk fotboll ska kunna hantera kostnadsökningen som följer av fler resor och evenemang.

Som nämnts i inledningen av detta avsnitt kommer det att genomföras en pilotaktivitet 2021/2022 för att se hur detta tävlingsformat fungerar. En sammanvägd utvärdering kommer tillsammans med inspel från ordförandekonferensen 2021 och en allmän prioritering av resurser kopplat till svensk fotbollsutveckling att ligga till grund för slutlig utformning av ett framtida tävlingsformat. Då det är en tävlingsfråga bör frågan rimligen passera höstens Representantskap.

6.7 Landslagsverksamheten

Strategi, dagsläge och urvalsprocess

Landslagsverksamheten har att förhålla sig till SvFF: s mål- och strategidokument som innehåller ett antal strategiska inriktningar, ett av dem är att möjliggöra utbildning och utveckling av spelare, ledare och landslag – i absolut topp och världsklass. En utvärdering av våra ungdomslandslag visar att pojklandslagen står sig relativt starka i en europeisk kontext, alltmedan våra flicklandslag tappat i rankning de senaste åren. En oroande bild för kommande år då statistiken visar att närmast 100 % av de som deltar i F17 och F19-landslagen utgör kommande seniorlandslag. Se vidare **bilaga 8**.

För att kunna hantera den mängd spelare som har ambitionen att bli elitspelare så är förslaget, som det beskrivits i avsnittet *Organisation i framtiden*, att det skapas ett nätverk av NaFu, FA, FU, NIU-instruktörer, akademitränare och föreningstränare. NaFu ansvarar för ett antal distrikt och tillsammans täcker de alla 24 SDF:en. De skapar ett underlag till ungdomsförbundskaptenen (U FK) som sedan gör en uttagning till aktuell landslagssamling. Uttagningsprocessen är subjektiv och bottenar i många år beprövad erfaren från alla som ingår i nätverket. Nätverket har återkommande utbildningsträffar och möten i olika konstellationer.

Antalet aktivitet och antalet spelare som deltar i landslagsverksamheten är begränsade utifrån:

- Skolan
- Föreningsaktiviteter
- Distriktsaktiviteter

- Sociala aktiviteter

Målsättning är att utbilda spelare hög nationell nivå inom olika områden men också ge spelaren en ökad kunskap om innebörden av ett hållbart idrottande. Vikten av att träna allsidigt, återhämta sig, äta hälsosamt och få tid över till andra aktiviteter. Allt för att utvecklas, undvika skador och behålla motivationen över tid. Utbildningen sker alltid med spelaren som utgångspunkt i spelets olika skeden. Alla fotbollsaktioner bygger på samverkan mellan spelförståelse, teknik, fysiologi och psykologi.¹⁰ Spelarna får ta del av ett utbildningspaket innehållande:

- Spelet fotboll i teori och praktik
- Fotbollspsykologi
- Fotbollsfysiologi
- Kommunikation
- Kost & Vätska
- SvFF:s värdegrund och Fair play
- Matchfixing

Olika erfarenheter beroende på matchtillfälle

Ungdomslandslagens **träningsmatcher** spelas i utbildningssyfte. Spelarna ska i en lugn miljö få chans att utvärdera sina egna och lagets insatser mot internationellt motstånd. Det ska ge spelarna goda möjligheter till utveckling och progression i sitt framtida fotbollsutövande. Resultatet i den här typen matcher av underordnad betydelse, men inte oviktigt, då spelet fotboll går ut på att göra fler mål än motståndaren. Här gäller startgarantin, dvs alla spelare som är kallade till samlingen ska starta minst en match. Om spelarna inte får tillräckligt med speltid blir det svårare för att utvärdera sina prestationer. För att nå en optimal utbildningsnivå bör de flesta matcherna spelas mot ett likvärdigt motstånd. **Tävlingsmatcher** i kvalspel spelas i tävlingssyfte och ger en utbildning i hög internationell tävlingsmiljö. Det ska ge spelarna goda möjligheter till utveckling och progression för framtida fotbollsutmaningar. Erfarenheter från den här typen av landskamper kommer att vara mycket värdefulla för de spelare som senare får möjlighet att representera Sverige på seniornivå. **Slutspelsmatcher** ger erfarenheten av att tävla och utbildas på högsta internationella nivå vilket bedöms vara en framgångsfaktor för framtida mästerskap. För att ta sig till slutspel gäller det att ta sig vidare från EM-kval 1 och 2.

---

¹⁰ Jfr SvFF:s Spelarutbildningsplan.

Omfattning och åtgärder för att uppnå strategiska målsättningar

Många andra nationer inom UEFA väljer att fokusera på enbart landskamper och matcher. SvFF har valt en kombination av utbildningsläger och landskamper för att nå så många spelare som möjligt.

Det är svårt att förutse vilka spelare som i framtiden kommer att nå elitfotbollen. Detta på grund av den fysiska, sociala och mentala utvecklingen hos varje individ. Den skiljer mellan könen men också inom den kronologiska åldern. Därför kompletterar SvFF spelarutbildningsverksamheten med riktade insatser mot pojkar i åldern 15–17 år, "Futureteam".

För att säkerställa och undvika den eventuella "drop-out" som landslagsverksamhet kan medföra är kompetens och erfarenhet i urvalsprocessen av stor betydelse. SvFF följer årligen upp utvecklingen för ca 650 pojkar och flickor i ålder 15–19 år som har ambitionen att bli elitspelare och landslagsspelare. Samarbete inom denna uppföljning är en viktig del för att skapa en bra miljö för varje enskild individ. Varje spelare ska få möjlighet att utvecklas oavsett ambitionsnivå. Att fortsätta utveckla strukturer, stödsystem och beteenden som bidrar till att spelaren kommer att vara aktiv under längre tid är en viktig aspekt (jämför här med RF:s strategi 2025).

SvFF stödjer, i enskilda fall, en spelare direkt med specialishjälp. Det kan gälla skador, psykisk ohälsa, ätstörningar och motivationsbrist. SvFF önskar så klart att alla ska spela fotboll - ett livslångt idrottande är överordnat utifrån vår värdegrund.

För mer genomgående analys och utvärdering av landslagsverksamheten se **bilaga 8**.

7. Sammanfattning

Spelarutbildningen – en helhet är svensk fotbolls modell för spelarutbildning. Denna version av arbetet (SUB 2.0) har samtidigt knutit samman den direkta spelarutbildningen med bl.a. ut- och fortbildning av ledare och föreningsutveckling. Många av de förslag, beskrivningar och ansatser som tas upp i denna text bör i ljuset av det förstås som initiativ kopplade till bredare fotbollsutveckling. Arbetet har präglats av delaktighet och transparens. Ca 70 personer från olika delar av fotbollssverige har varit aktiva i projektet.

Spelarutbildningen – en helhet utvärderades 2019/2020 och det är denna analys som är bakgrunden till SUB 2.0. I utvärderingen beskrivs ett antal utmaningar för dagens spelarutbildning och projektet har haft ambitionen att finna lösningar för att höja och kvalitetssäkra framtidens spelarutbildning och fotbollsutveckling.

Det fastställs i SUB 2.0 sju övergripande riktlinjer som genomsyrar samtliga förslag. Det har även tagits fram en ny modell för att beskriva spelarens olika utvecklingsmiljöer och utvecklingsresor. Den viktigaste utgångspunkten för arbetet har varit att ha föreningarna och föreningsledaren i fokus samt att ha en förståelse för att en välfungerande förening med väl utbildade ledare skapar en god utvecklingsmiljö för spelarna.

Behovet av att svensk fotboll ska kunna fatta beslut baserat på bästa möjliga evidens fastslås av SUB 2.0. Det finns därför orsak att fördjupa se över fotbollens nuvarande möjlighet att mäta och dra slutsatser av data och statistik, samt att förstärka våra initiativ kring forskning och beprövad erfarenhet.

Kopplat till föreningsmiljöerna betonas behovet av en ökad kunskap och kompetens (mottagarkapacitet) hos föreningarna. Detta behövs för att det ska kunna skapas fler goda och hälsosamma utvecklingsmiljöer. Här föreslås en ny funktion - Fotbollsutvecklare i förening - vara lösningen. Vidare föreslås ett fokus på framtagande av nationella strategier och modeller kring tränarfortbildning, koordinering och dialog med andra idrotter samt relationer mellan föreningar. Det föreslås även en fortsatt satsning på diplomering och certifiering av föreningar.

Det föreslås att förbundsorganisationen struktureras om för att nå ut till föreningarna (genom NaFu, Fotbollsansvariga och Fotbollsutvecklare med kompletterande funktioner). Här blir samverkan mellan SvFF och SDF avgörande. Det föreslås därutöver bl.a. att SvFF tar över ansvaret för urvalsprocessen till landslaget och att utvecklingslägret för 15-åringar regionaliseras.

Avslutningsvis kan sägas att SUB 2.0 också betonar vikten av samverkan mellan förbund och elitförberedande föreningar och att arbetet med skolmiljöerna bör prioriteras. Det har även identifierats vissa områden (bl.a. matchmiljöer, motionsfotboll och genusfrågor) där svensk fotboll fördjupa behöver arbeta vidare med analys och utveckling. Sammantaget föreslår Spelarutbildningen 15 förslag av olika karaktär inriktat mot fotbollsutveckling samt optimering av spelarutbildning i förenings- och förbundsmiljöer. Förslagen framgår summerat av **bilaga 9**.

Avslutande kommentar

De sju övergripande riktlinjerna som presenteras i inledningen av denna rapport bör vägleda kommande målbilder för Spelarutbildningen – en helhet. Samtidigt inleds svensk fotbolls kommande strategiperiod från och med 2023. SUB 2.0 föreslår att de slutsatser och förslag som presenteras i denna text utgör en brygga för kommande strategiperiod och att fixerade mål baserade på SUB 2.0 fastställs kopplat till kommande strategidokument. Därigenom kan det SUB 2.0 fungera som en koppling från befintligt strategidokument till kommande period vad avser utvecklingsområdet fotbollsutveckling.

Det är också mycket viktigt att svensk fotboll konstruerar en utvärderingsplan för modellen och löpande utvärderar hur arbetet utvecklas och justeras. Viktigt är också att denna rapport ses som ett flexibelt underlag som kan anpassas i det fall att beslut av UEFA, FIFA eller RF – eller för all del av den svenska staten eller andra relevanta aktörer – föranleder förändrade förutsättningar för svensk fotboll.

Det är också viktigt att SvFF – om Ordförandekonferensen och Förbundsstyrelsen ser positivt på de förslag som läggs fram – funderar på hur dessa slutsatser, initiativ och förslag paketeras och kommunikativt förklaras för fotbollsrörelsen och allmänheten. Förevarande text presenteras som ett internt dokument för en Ordförandekonferens. Det är inte det optimala sättet att kommunicera externt eller till rörelsen. Kraften i svensk fotbollsutveckling förtjänar en kommunikativ skrud som gör den rättvisa.

Referenser

Allender, S., Cowburn, G., & Foster, C. E. (2006). Understanding participation in sport and physical activity among children and adults: A review of qualitative studies. *Health Education Research, 21*, 826-835.

Back, J., Johnson, U., Svedberg, P., McCall, A., & Ivarsson, A. (2021a). *Drop-out from team-sport among adolescents: A systematic review and meta-analysis of prospective studies*. Manuscript submitted for publication.

Back, J., Stenling, A., Svedberg, P., Johnson, U., Ntoumanis, N., Solstad, B. E.,... & Ivarsson, A. (2021b). *Psychosocial predictors of drop-out from organized sport: a prospective study in adolescent soccer*. Manuscript in preparation.

Baumeister, R. F., & Leary, M. R. (1995). The need to belong: Desire for interpersonal attachments as a fundamental human motivation. *Psychological Bulletin, 117*, 497-529.

Bergeron, M. F., Mountjoy, M., Armstrong, N., Chia, M., Coté, J., Emery, C. A., ...Engebretsen, L. (2015). International Olympic Committee consensus statement on youth athletic development. *British Journal of Sports Medicine, 49*, 843-851.

Blakelock, D. J., Chen, M. A., & Prescott, T. (2016). Psychological distress in elite adolescent soccer players following deselection. *Journal of Clinical Sport Psychology, 10*, 59-77.

Brand, R., Wolff, W., & Hoyer, J. (2013). Psychological symptoms and chronic mood in representative samples of elite student-athletes, deselected student-athletes and comparison students. *School Mental Health, 5*(3), 166-174.

Brusvik, P. (2021a). *Talented football players and the constraints affecting drop-out among youth and young adults*. Manuscript in preparation.

Brusvik, P. (2021b). *Against all odds - Vilka utmaningar har de klarat av och vad är det som gör att de här individerna fortsätter vara aktiv och spela fotboll i en förening trots att de inte nått elitnivån?* Manuscript in preparation.

Cope, E. J., Bailey, R., & Pearce, G. (2013). Why do children take part in, and remain involved in sport? A literature review and discussion of implications for sport coaches. *International Journal of Coaching Science, 7*, 55-74.

Crane, J., & Temple, V. (2015). A systematic review of dropout from organized sport among children and youth. *European Physical Education Review, 21*(1), 114-131.

Eliasson, I., & Johansson, A. (2020). The disengagement process among young athletes when withdrawing from sport: A new research approach. *International Review for the Sociology of Sport*. Advance online publication. doi: 10.1177/1012690219899614

Emie, R. M., Young, J. A., Harvey, J. T, Charity, M. J., & Payne, W. R. (2013). A systematic review of the psychological and social benefits of participation in sport for children and adolescents: informing development of a conceptual model of health through sport. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, *10*, 98.

Fry, M. D., & Gano-Overway, L. A. (2010). Exploring the contribution of the caring climate to the youth sport experience. *Journal of Applied Sport Psychology*, *22*, 294-394.

Güllich, A. (2014). Selection, de-selection and progression in German football talent promotion. *European Journal of Sport Science*, *14*, 530-537.

Hill, A., MacNamara, A., Collins, D., & Rodgers, S. (2016). Examining the role of mental health and clinical issues within talent development. *Frontiers in Psychology*, *6*, 2042.

Ivarsson, A., Johnson, U., Andersen, M. B., Tranaeus, U., Stenling, A., & Lindwall, M. (2017). Psychosocial factors and sport injuries: Meta-analyses for prediction and prevention. *Sports Medicine*, *47*, 353-365.

Ivarsson, A., Kilhage-Persson, A., Martindale, R., Priestley, D., Huijgen, B., Ardern, C., & McCall, A. (2020). Predictive ability of psychological factors with future performance of football players: a systematic review with meta-analysis. *Journal of Science and Medicine in Sport*, *23*, 415-420.

Janssen, I., & LeBlanc, A. G. (2010). Systematic review of the health benefits of physical activity and fitness in school-aged children and youth. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, *7*, 40.

Lee, J. E., Pope, Z., & Gao, Z. (2018). The role of youth sports in promoting children's physical activity and preventing pediatric obesity: A systematic review. *Behavioral Medicine*, *44*, 62-76.

Møllerløgken, N. E., Lorås, H., & Pedersen, A. V. (2015). A systematic review and meta-analysis of dropout rates in youth soccer. *Perceptual and Motor Skills*, *121*(3), 913-922.

Ozbay, F., Johnson, D. C., Dimoulas, E., Morgan III, C. A., Charney, D., & Southwick, S. (2007). Social support and resilience to stress – From neurobiology to clinical practice. *Psychiatry*, *4*, 35-40.

Palomäki, S., Hurvensalo, M., Smith, K., Raitakari, O., Männistö, S., Hutri-Kähönen, N.,...Tammelin, T. (2018). Does organized sport participation during youth predict healthy habits in adulthood? A 28-year longitudinal study. *Scandinavian Journal of Medicine and Science in Sports*, *28*, 1908-1915.

Panza, M. J., Graupensperger, S., Agans, J. P., & Doré, I. (2020). Adolescent sport participation and symptoms of anxiety and depression: A systematic review and meta-analysis. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, *42*, 1-18.

Quested, E., Ntoumanis, N., Viladrich, C., Haug, E., Ommundsen, Y., Van Hoye, A.,...Duda, J. L. (2013). Intentions to drop-out of youth soccer: A test of the basic needs theory among European youth from five countries. *International Journal of Sport and Exercise Psychology*, *11*, 395-407.

Rees, T., Hardy, L., Gullich, A., Abernethy, B., Coté, J., Woodman, T.,...Warr, C. (2016). The great British medalist project: A review of current knowledge on the development of the world's best sporting talent. *Sports Medicine*, 46, 1041-1058.

Sarmiento, H., Anguera, M. T., Pereira, A., & Araujo, D. (2018). Talent identification and development in male football: A systematic review. *Sports Medicine*, 48, 907-931.

Soligard, T., Schwellnus, M., Alonso, J-M., Bahr, R., Clarsen, B., Dijkstra, P.H.,... Engebretsen, L. (2016). How much is too much? International Olympic Committee consensus statement on load in sport and risk of injury. *British Journal of Sports Medicine*, 50, 1030-1041.

Söderström, T., Brusvik, P., & Lund, S. (2019). Factors underlying competitive success in youth football: A study of the Swedish national U15 football talent system. *Scandinavian Sport Studies Forum*, 10, 139-162.

Thedin Jakobsson, B. (2015). *Vilka stannar kvar och varför?: En studie om ungas föreningsidrottande under uppväxtåren*. (Doctoral dissertation). Stockholm: Gymnastik- och idrottshögskolan, GIH.

Tucker, R., & Collins, M. (2012). What makes champions? A review of the relative contribution of genes and training to sporting success. *British Journal of Sports Medicine*, 46, 555-561.

Bilaga 1

GENOMFÖRANDE AV SUB 2.0

- Utvärdering passerade Ordförandekonferensen 2020.
- Slutsatser i utvärderingen utgjorde bas för projektet som tillsattes av SvFF:s Fotbollsutvecklingsgrupp på uppdrag av Förbundsstyrelsen.
- Det avgörande var att processen skulle präglas av delaktighet och transparens - och utgå från fotbollens strategidokument
- 69 personer har deltagit i projektet (utöver projektägaren FS)
- Kick off den 12 oktober 2020 - slutrapport fastställdes den 3 juni 2021
- Särskilt bör funktionerna referensgrupp och expertpanel noteras (förankring och kvalitetssäkring)

Grupp 1 & 2

- Stefan Herre Eriksson, Götaland (gruppledare)
- Lars Eiswohld, Götaland
- Martin Möller, Svealand
- Torbjörn Nordström, Norrland
- Christian Fagerhov, SvFF
- Claes Eriksson, SvFF
- Yvonne Ekroth, SvFF (sekreterare)
- Claes Ohlsson, Götaland (gruppledare)
- Mikael Lindgren, Götaland
- Annelie Norén, Svealand
- Roger Westin, Norrland
- Anette Bergman, Norrland
- Lotta Hellenberg, SvFF
- Roger Franzén, SvFF
- Jörgen Johansson, SvFF
- Elias Mineirji, SvFF (sekreterare)

Grupp 3 & 4

- Jonas Bodin, Svealand (gruppledare)
- Anette Hörström Johansson, Götaland
- Kenneth Öberg, Svealand
- Susanna Karhu, Svealand
- Benny Matson, Norrland
- Therese Fagerhov, Norrland
- Peter Wennberg, SvFF
- Caroline Sjöblom, SvFF
- Mika Sankala, SvFF
- Svante Samuelsson, SEF
- Stefan Alvé, EFD (sekreterare)
- Jan Hellström, Norrland (gruppledare)
- Rolando Moncada, Götaland
- Johanna Karlsson, Götaland
- Lisa Larsson, Götaland
- Jaan Kuutmann, Svealand
- Anna Linh Stenquist Foberg, Svealand
- Görgen Albrektsson, Norrland
- Per-Håkan Taavo, Norrland
- Milou Werth, SvFF
- Peter Landström, SvFF
- Gunnar Pettersson, SvFF (sekreterare)

Grupp 5, expertpanel & referensgrupp

- Grupp 5 (ansvarade för projektets helhet och avgränsningar): Lars Helmersson, Patrik Gustafsson, Claes Eriksson och Carro Phalén.
- Expertpanel – idrottsvetenskaplig bas och kvalitetssäkring: Peter Brusvik, Andreas Ivarsson och Dan Fransson
- Referensgrupp ”SUB-ansvariga” – 26 företrädare SDF/EFD/SEF: Ansvarade för förankring och feedback – vilket varit en nyckelfunktion för projektets syfte kopplat till delaktighet och transparens.

SLUTSATSER I UTVÄRDERINGEN 2019/2020

Med stöd av den genomförda utvärderingen lämnas följande överväganden :

Stärk den uppsökande verksamheten (ha föreningen och föreningsledaren i fokus)

Regionalisera - och förstärk - utvecklingslägret

Förtydliga Spelarutbildningen - en helhet

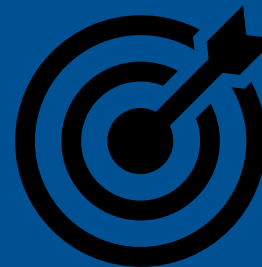
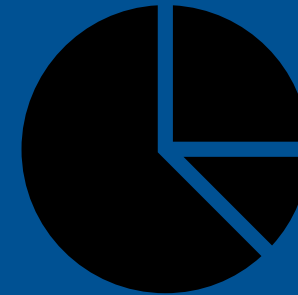
Fördjupa initiativ kopplat till forskning och beprövad erfarenhet

Analysera behov till följd av skilda förenings- och matchmiljöer
pojkar/flickor

Ändra matchmiljön för distriktslag (eller skapa andra matchmiljöer)

Förstärk regionerna och skapa tydlighet mellan SvFF och SDF

Förändra selekteringsprocess till landslag & satsa på fotbollsansvariga i distrikten

Arbetsgruppernas avrapportering

FUG

- 29 september – kickoff 12 oktober
- 20 november
- 16 december
- 17 februari
- 15 april
- 3 juni

Landsdelskonferenser, tävlingsutvecklingskonferens, diverse informationsmöten.

Gruppmöten, tvärgruppsmöten. Olika typer av synkroniseringsmöten.

Referensgrupp

- 23 november
- 18 december
- 18 februari
- 16 mars
- 19 april

Inlämning expertpanel

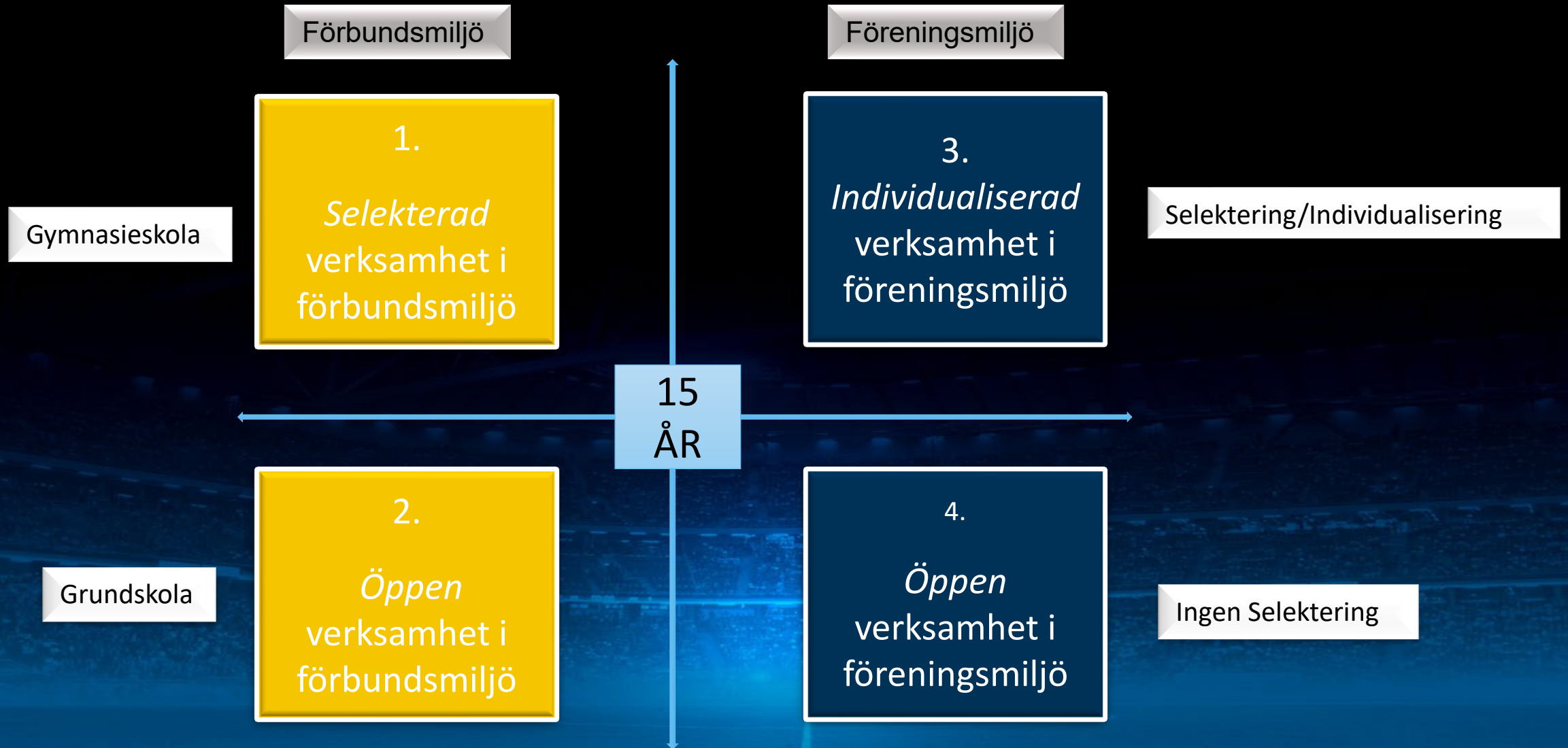
- 23 november
- 29 januari
- 25 mars

Bilaga 2

Modell för SUB-helhet 1.0 (2017)

Bilaga 3

Bilaga: Skolmiljöer

Följande bild presenteras i SUB 2.0 som vägledande till vilka kopplingar skolfotbollen har till våra strategiska inriktningar.

Aktiviteter Grundskola (6 – 15 år)

Skolbollen (Rekrytera och behålla)

Ett breddspår från åk 1–9 som erbjuder fotboll för alla, mest i hälsoaspekt (ökat antal fysiska aktiviteter och rörelseglädje). UEFA finansierad projekt på fyra år (2020–2024)

Profilering (utbilda och utveckla)

Ett fördjupningsspår/profilering på högstadiet (13–15 år) som ger möjlighet till extra träning för elever som vill satsa lite mer redan i den åldern.

Noteras även projektet "Lira Mera", som drivs av Landslag U23/Flick Elit, och riktar sig speciellt för flickor i högstadieåldern (13-15 år).

Aktiviteter Gymnasier (16-19 år)

Idrott och hälsa specialisering 1 och 2, 200p (rekrytera och behålla)

Elever som vill träna mer men inte har ambitioner att bli elitpelare, kan välja dessa kurser inom individuella valet. Kursernas innehåll är mot hälsa och välmående. Vi har inget ansvar för kursernas innehåll.

Specialidrott, 400p (utbilda och utveckla)

Fördjupning inom fotboll, begränsat antal elevplatser och skolor. SvFF tillstyrker vilka gymnasier som får bedriva ämnet specialidrott samt ta fram studieplanen för ämnet.

Tävlingsidrott, 200p (utbilda och utveckla)

Kurserna finns inte än, men är föreslagna i utredningen för framtida idrottsgymnasier med start ht-24. Detta kommer att bli ett bra alternativ för elever som vill satsa på sin fotboll men som av olika anledningar inte läser ämnet specialidrott. Alla gymnasier kan erbjuda dessa kurser men SvFF kan välja att göra kurserna till profilkurser med vår rekommendation.

Tre spår för fotbollens gymnasiemiljöer i framtiden

Spår 1

Specialisering (och elitsatsning) i elitklubbmiljö

Vi förutspår 30-35 gymnasier med ca 700 platser. Skolorna bör ha en **geografisk spridning** över hela landet så att det är möjligt att spelare med elitambitioner kan studera på rimligt avstånd från hemorten oavsett var i landet man bor. För att få bli ett **Elitidrottsgymnasium** med fotbollsinriktning krävs en direkt **koppling till en av de högst rankade akademierna** (SEF och EFD). Var dessa **föreningsmiljöer** finns kommer att avgöra vilka gymnasier som får elitplatserna.

Det ställs krav på att gymnasieeleverna i detta spår **erbjuds plats i akademiernas lag**, att de erbjuds **kvalificerade matcher** och för att ytterligare stärka utbildningsmiljöerna föreslås **stimulans till internationellt utbyte** för de topprankade av dessa akademilag. De tränare som är verksamma i gymnasieutbildningen ska i huvudsak också vara de tränare som har ansvar för spelarnas utbildning och utveckling i föreningen.

Spår 2

Specialisering (och elitsatsning) i icke elitklubbmiljö (samt elitklubbmiljö som inte kommer med på spår 1)

Här finns utrymme för ett **obegränsat antal gymnasier, "Gymnasier med idrottsprofil"**, där eleverna får läsa ett nytt idrottsämne, prestationsinriktad idrott - fotboll. SvFF kommer att ställa krav och "certifiera" de gymnasier som vill profilera sig som **SvFF:s fotbollsgymnasium**. Här finns en tydlig och uttalad önskan om stor geografisk spridning för att möta efterfrågan på kvalificerad utbildning i spelares närmiljöer.

Krav som kan ställas på skolor som vill bli certifierade av SvFF är t. ex :

- Välutbildade instruktörer/ legitimerade pedagoger (Här kan vi ange minimikrav)
- Samarbete med förening(ar) på orten för att alla elever ska kunna erbjudas **tränings-och matchmiljö** på en nivå som motsvarar **individens behov**. Det kan vara 17-årslag, 19-årslag, och/eller seniorlag, beroende på spelarens aktuella utvecklingsnivå.
- Samarbete med förening(ar) avseende instruktörer/tränare. (Ett plus om eleverna möter samma tränare på skolan som i föreningen)

- Samarbete mellan skola, föreningen (föreningarna), NAFU, SU och distriktens fotbollsutvecklare vad det gäller utbildning och fortbildning av instruktörer/tränare.
- Samarbete mellan skola, förening och distrikten vad det gäller deltagande i distriktslagsverksamhet. (motsv. Nations League) Här kommer att erbjudas möjlighet för många spelare i detta spår att få utvecklas i **stimulerande matchmiljö**.

Vad det gäller detta spår ser vi att SDF ska ha en viktig uppgift att hjälpa skolor att **identifiera föreningar** (kanske med hjälp av kartläggningsarbetet inom diplomerad förening) som är lämpliga samarbetspartners till skolorna. Vi ser också att distriktens och SvFF:s resurser (FU, SU, NAFU) kommer att spela en viktig roll i att stötta **utvecklingen av dessa föreningsmiljöer och de ledare som är verksamma i dem**. Detta spår kommer att bli det största och bredaste spåret och gynnar svensk fotboll i stort.

Spår 3

Motionsfotboll/icke elitsatsning

Här finns utrymme för ett **obegränsat antal gymnasier** som kan erbjuda "Idrott och hälsa specialisering 1 och 2" för elever som vill träna mer, men inte siktar på att bli elitspelare. I detta spår finns inga krav på skolorna att koppla verksamheten till föreningar, men distrikten bör ta ansvar för att erbjuda skolorna stöd för att **identifiera föreningar** med lämplig tränings- och matchmiljö så att samarbete mellan skolverksamheten och föreningar i närområdet kan etableras.

Ansvarsfördelning för att hantera de tre gymnasiespårerna och skolfotbollen i grundskolan

Ansvar SvFF

Huvudansvarig för hela Skolfotbollen

Hemsida för Skolfotboll dit SDF kan länka/hänvisa från sina sidor.

Ansvaret för innehåll samt uppdateringar

Fotbollsportalen med eget block för Skolfotboll

Ansvaret för innehåll samt uppdateringar

Lärofortbildning på alla nivåer

Ansvar för innehåll samt upplägg

Ansvar för kurser inom specialidrott och tävlingsidrott

Studieplan inklusive webbplattform

Fysiska besök

Ansvar SDF

För att SDF kunna utföra dessa uppgifter, krävs det anställda skolansvariga.

Ansvar för genomförandet av utbildningar och besök

Innebär fysiska besök på skolor som ansluter sig till Skolbollen, genomföra lärarutbildningar samt årliga fortbildningar, vara kontaktperson/stöd för grundskolor inom projektet.

Vi har dels projektet med Skolbollen som riktar sig till alla barn och ungdomar, och dels profilering på högstadiet som riktar sig till ungdomar som vill satsa extra mycket på fotboll.

Kan utföras t e x av följande personer:

- Distriktens skolansvariga, i samverkan med RF/SISU idrottskonsulenter
- Distriktens fotbollsansvariga, som en del av heltidstjänst
- Distriktens fotbollsutvecklare

Information

Informera och "marknadsföra" Skolfotboll, både till skolor och föreningar

Kontaktperson för grundskolor och föreningar

Administration/statistik/andra uppgifter som behöver samlas in

Skapa nätverk för skolor och föreningar

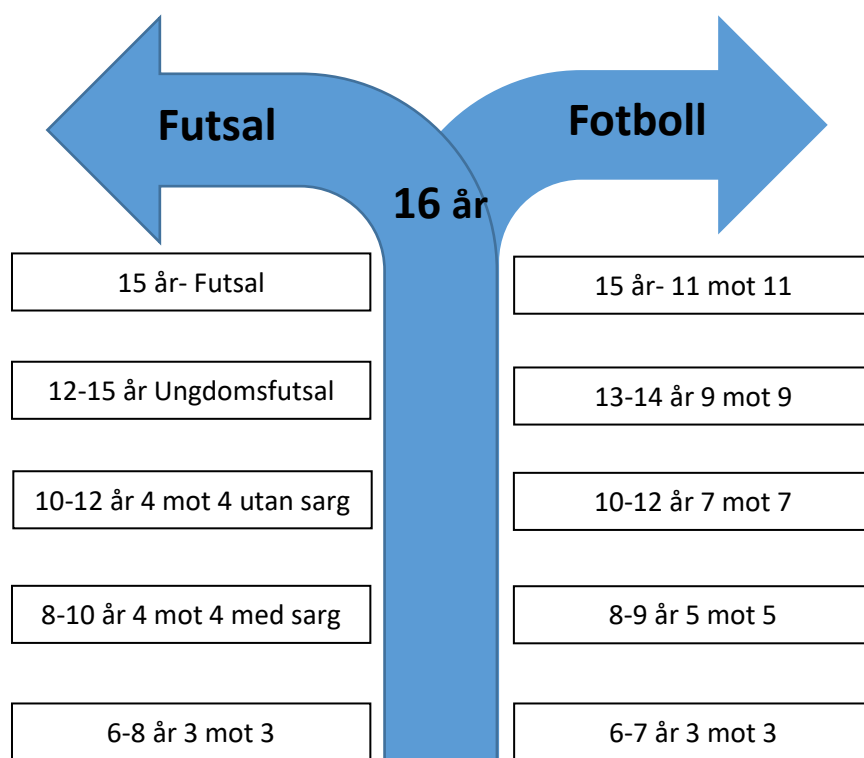
Bilaga 4

Bilaga - Futsal och fotbollsutveckling

Futsal och träning inomhus är ett mycket bra alternativ till utomhusträning och då speciellt under vintertid. Den dämpade bollen och de förhållandevis små ytorna inbjuder till ett träningsinnehåll där teknik, spelförståelse/speluppfattning och taktik stimuleras och övas på ett effektivt sätt. Ytterligare en poäng med futsal är den variation det medför sett över hela fotbollsåret.

Futsal kan fungera som en viktig del av en fotbollsspelares utbildning/utveckling och på samma sätt så är fotboll en viktig komponent i futsalspelarens utbildning/utveckling. Detta synsätt är helt i linje med det resonemang som förs i SUB 2.0 om allsidig träning, specialisering, multiidrott samt lokalt idrottande innan gymnasiet.

Figuren nedan ger en schematisk bild över hur fotboll och futsal, ur ett spelformsperspektiv, lever i symbios.

Bilaga 5

Bilaga –

Arbetsbeskrivningar kopplat till ny organisation

Arbetsbeskrivning SvFF Nationella Fotbollsutbildare (NaFu)

Som Nationell Fotbollsutbildare (NaFu) är huvuduppgiften att tillsammans med den personal och de funktionärer som finns i respektive SDF, leda och stödja tränar- och spelarutbildningsverksamheten. NaFu och ansvariga inom berörda SDF ska göra behovsanalys, genomföra aktiviteter, upprätta mål för verksamheten och redovisa resultat och måluppfyllelse i den region man ansvarar för på årlig basis.

SvFF

- följa SvFF verksamhetsplan, policy och värdegrund
- ingå i en av arbetsgrupperna tränarutbildning, grassroots eller skolfotboll (planera, följa upp och utvärdera)
- ingå i en av arbetsgrupperna spelarutbildning pojkar eller flickor

SDF

- delaktig i upprättande av måldokument för tränar- och spelarutbildningsverksamheten inom SDF, baserad på regionala behov och förutsättningar.
- utvärdera tillsammans med Fotbollsansvarig och redovisa resultat av verksamheten (måldokument enligt ovan) på årlig basis.
- Delta i distriktsträffar och driva samverkan inom regionen inom de olika områdena tränarutbildning, grassroots, skolfotboll och spelarutbildning.

Tränarutbildning

- leda och genomföra utbildning av Tränarutbildare enligt SvFF:s Nivåerna 1, 2 och 3.
- leda och genomföra fortbildningsinsatser för Tränarutbildare på licensnivå 1, 2 och 3.
- initiera och genomföra utbildningar och aktiviteter för att främja användandet och implementering av SvFF:s Nationella spelformer.
- kvalitetssäkra genomförandet av Tränarutbildningarna.
- leda och genomföra Licensfortbildning för tränare med UEFA B-licens.
- vara tillgänglig för rådgivning och feedback till befintliga Tränarutbildare i deras respektive roller inom SDF.

Spelarutbildning

- delta och ge råd i arbetet med att implementera SUP
- fortbilda distriktets sportsliga organisation
- tillsammans med SDF planera den öppna spelarutbildningen. Genomförandet drivs av SDF.
- stötta SDF i urvalsprocessen till utvecklingslägret
- ansvara för urvalsprocessen till SvFF:s förbundsaktiviteter
- uppföljning och rapportering av SvFF (UFK) utvalda spelare
- skapa individuella utvecklingsplaner och följa upp individuella samtal för spelare i urvalsprocess

- match- och träningsbesök relaterade till att stärka spelare i urvalsprocess i deras föreningsmiljö
- vara tillgänglig för rådgivning och feedback till SDF:s Fotbollsansvariga och Fotbollsutvecklare.

Övrigt

- vara delaktig i uppföljningen för NIU-verksamheten i regionen
- tillsammans med SDF och UFK genomföra fortbildning av ledare och spelarutbildning vid utvecklingslägret, regionala läger, riksläger och DUT:en.
- vara tillgänglig, i samråd med gruppchefen för NaFu, som handledare inom den högre tränarutbildningen (UEFA A, UEFA Elite Youth, UEFA PRO).
- vara tillgänglig, i samråd med gruppchefen för NaFu, som resurs- och stödperson till UFK flick/pojk vid landslagsverksamhet, såsom landslagsläger och landskamper.
- delta i olika centrala träffar (NaFu-träffa ca 4 ggr/år, Verksamhetsplanering avdelning och kansli ca 1-2 ggr/år)
- medverka vid centrala konferenser (Grassroot, TRU, m.m.)
- ingå i olika arbetsgrupper och delta i konferenser (SvFF, UEFA) efter överenskommelse med gruppchef NaFu

Arbetsbeskrivning Fotbollsansvarig SDF

Fotbollsansvarigas roll är viktigt för att kunna hålla ihop fotbollsfrågor kopplade till tränar- och spelarutbildning inom SDF gentemot SvFF och andra SDF/regioner. Fotbollsansvarig blir också en nära samarbetsperson till NaFu/SvFF där arbetsuppgifterna fördelas tydligt. Huvuduppgiften blir att sköta allt det administrativa arbetet och planera verksamheten tillsammans med NaFu.

Fotbollsansvarig

- Ansvarig för upprättande av måldokument för tränar- och spelarutbildningsverksamheten inom SDF, baserad på regionala behov och förutsättningar.
- Utvärdera tillsammans med NaFu och övrig SDF personal och redovisa resultat av verksamheten (måldokument enligt ovan) på årlig basis.
- Ansvarar för rekrytering och fortbildning av Fotbollsutvecklare
- Samordnar med RF – SISU för interna och lokala utbildningar.
- Ansvarar för Centrala utbildningarnas genomförande inbjudningar, bokningar mm.
- Säkerhetsställa att det arrangeras tillräckligt med utbildningar i distriktet (tränarutbildningar, spelarutbildningar, Nationella spelformsutbildningar mm).
- Planera lägerverksamhet i distrikten.
- Kontaktperson mot SvFF/NaFu i frågor om utvecklingsläger, DUT och regionala läger.
- Ansvarig för Skolfotboll i Grundskolan, LIU och NIU.

Arbetsbeskrivning Fotbollsutvecklare SDF (olika funktioner inom spelarutbildning, tränarutbildning och föreningsutveckling)

Spelarutbildning

- Uppsökande verksamhet i föreningsmiljö
  - Föreningsbesök
  - Löpande kontakt och uppföljning
  - Normerande träningar för spelare och fortbildning för ledare
- Implementering av SUP i förening
- Kontaktperson för föreningar
- Ansvarar för att bygga nätverk och relationer mellan föreningar
- Deltar i nationella och regionala fortbildningar och konferenser

Noterbart är att följande arbetsuppgifter rörande distriktets förbundsmiljöer fördelas mellan Fotbollsansvarig och Fotbollsutvecklare beroende på distriktets lokala förutsättningar och arbetsfördelning:

- Säkerställa planeringen och kvalitén på distriktsverksamhetens spelarutbildning (13-19 år).
- Tillsätta Distriktsförbundskaptenerna (DFK) för distriktslagen.
- Planera distriktslagens upplägg utifrån distriktens och SvFF:s riktlinjer.
- Vara ett bollplank till DFK i träning, matcher, uttagning, uppföljning och utveckling av aktuella spelare.
- Vid utvecklingsläger och distriktsungdomsturneringen ska vara närvarande och säkerställa att laget följer distriktens och SvFF:s riktlinjer.
- Tillsammans med NaFu vara med vid planering och genomförande av fortbildning av DFK och andra fotbollsutvecklare.
- Tillsammans med NaFu verka som kvalitetssäkrare kring material och upplägg för ledar- och spelarutbildningsaktiviteter i distriktet.
- I samråd med NaFu hantera urvalsprocesser till riksläger och regionala läger 15 – 19 år.
- Ska ha regelbunden kontakt med NaFu, Fotbollsansvarig och DFK om landslagsaktuella spelare 15-19 år från distriktet.

Tränarutbildning

- Arbetar med de utbildningar man blivit tilldelad av SDF (Fotbollsansvarig). Utbildning via SvFFs aktiviteter där NaFu ansvarar för innehåll och genomförande.
- Tillsammans med Fotbollsansvarig planerar vilka utbildningar som ska hållas och när de ska genomföras
- Ska gå de utbildningar som NaFu/SvFF genomför för att få behörighet att hålla i tränarutbildningar
- Ska planera, genomför och utvärderar de utbildningar man fått ansvar för
- Ska samarbeta med andra tränarutbildare då det krävs av utbildningens utformning
- Tränarutbildare ska delta i de konferenser som planeras kring tränarutbildning och som man kallas till

Föreningsutveckling

- Uppsökande verksamhet i föreningsmiljö
  - Föreningsbesök
  - Löpande kontakt och uppföljning
- Rollen definieras mer i detalj utifrån kommande analysarbete och i ljuset av de lokala relationerna med RF-SISU:s arbete med uppsökande verksamhet.

Bilaga 6

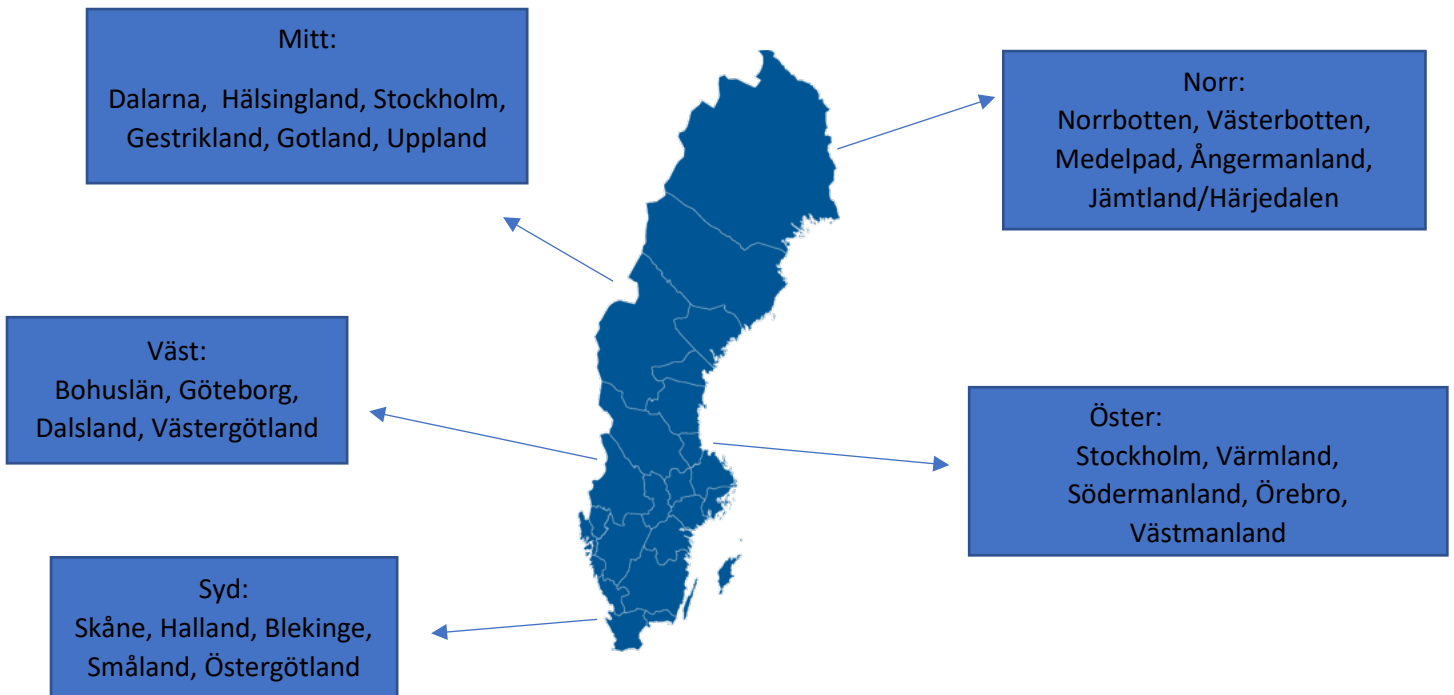
Bilaga – lägeraktiviteter SvFF/SDF

Noteras alltså att detta är pilotprojekt och kan komma att justeras inför 2022 baserat på utvärdering mm.

Utvecklingsläger – Laget

Alla Sveriges distrikt deltar med minst ett lag och lägren genomförs på 5-8 orter spridda över hela landet. Spridningen innebär en ökad möjlighet att utbilda spelare, ledare, domare och även presentera svensk ungdomsfotboll.

Nedan ett exempel på indelning som används pilotåret 2021.

Huvudman: SvFF

Ansvarsfördelning: Samverkan SvFF och SDF

Arbetsuppgifter: SvFF, SDF

Ingår i SDF basuppgift: Ja

Tid: 4 dagar

Storlek:

- 1–3 distriktslag, utifrån distriktens förutsättningar och behov (Noteras exempelvis att pilotåret 2021 deltar Stockholm och Skåne med två lag – antalet lag avgörs beroende på regionens förutsättningar)

- 18–22 spelare, utifrån distriktens behov alternativt överenskommelse på respektive ort
- Urvalet av spelare sker utifrån mallen "Bedömning av spelare"

Roller:

Projektgrupp/gruppchef NaFu – övergripande ansvar för genomförande – planering verkställs operativt av SDF_

NaFu - Fortbildning av tränare/ledare (FU, DFK) under lägret. Ansvarar för spelarbedömning tillsammans med UFK och FU (SU).

FU (Spelarutbildning) - Ansvarar tillsammans med DFK för uttagning av spelare, planering och genomförande av träningar/matcher under lägret. Samverkar med UFK och NaFu kring spelarbedömning under lägret.

DFK– Ansvarar i samråd med FU för uttagning av spelare, planering och genomförande av träningar/matcher under lägret. Ansvarar för truppen under lägret.

FU (Tränarutbildning) - Planerar och genomför i samråd med NaFu och övriga distrikts FU (TU) den fortbildning som genomförs för föreningsledare under lägret.

FA - Ansvarar för och planerar lägerverksamheten tillsammans med FA från SDF som deltar. Ingår i organisatorisk grupp.

MVI– Ansvarar för fortbildning av DFK (målvaktstränare)

UFK - Föreläser för deltagande spelare/ledare. Spelarbedömning tillsammans med NaFu och FU(*Spelarutbildning*).

Kvalitetssäkring: SvFF genom NaFu

Utvärdering: SvFF (skapar och sammanställer) - SDF (genomförande)
Spelare och ledare utvärderar

- Upplevt lärande
- Upplevd kvalitet (innehåll, genomförande)
- Upplevd kvalitet (boende, mat, logistik)

Noteras följande kring organisation av pilotverksamheten 2021:

UTVECKLINGSLÄGER 2021

ANSVARIGA GRUPPER

Projektgrupp (UL - SvFF)

Elle Mineirji - sammankallande/NaFu
Yvonne Ekroth - SvFF grupp 1 (Pilot)
Roger Franzen - UFK pojke
Lovisa Delby - UFK flicka
Ulrika Forsberg - Administration

Ovanstående personer fungerar som bryggare över i de organisatoriska grupperna så att de sportliga och de praktiska kraven/önskemålen tillgodoses i planeringen.

Organisatoriska grupper – 5 regioner (se mer under respektive region)

- **Norr:** SDF sammankallande, Fredrik W, Pernilla K, övriga SDF-representanter (Jämtland/Härjedalen, Medelpad, Norrbotten, Västerbotten och Ångermanland)
- **Mitt:** SDF sammankallande, Christian F + 1 NaFu, övriga SDF-representanter (Dalarna, Gästrikland, Gotland, Hälsingland, Stockholm och Uppland)
- **Öst:** SDF sammankallande, Jonas G, Rebin M, övriga SDF-representanter (Värmland, Västmanland, Stockholm x2, Södermanland och Örebro)
- **Väst:** SDF sammankallande, Stefan O + 1 NaFu, övriga SDF-representanter (Bohuslän, Dalsland, Göteborg och Västergötland)
- **Syd:** SDF sammankallande, Åke K, Jörgen J, övriga SDF-representanter (Blekinge, Halland, Småland, Skåne x2 och Östergötland)

Gruppmedlemmar:

- Sammakallande/ansvarig person utsedd från regionen (SDF eller arrangör)
- 1-2 st NaFu i regionen
- Representanter från varje SDF i regionen (Skåne och Stockholm har 2). En av representanterna ska ha det administrativa ansvaret.
- En person från arrangörsförening/lägerorganisation ingår. Detta för att få en direkt koppling till det operativa.

Riksläger - Individ

Rikslägret är ett nationellt utbildningsläger för spelare 15 år. Spelarna kommer från alla 24 distrikt och platserna kvoterar utifrån antalet registrerade spelare i respektive distrikt. Lägret säkerställer även underlag för uttagning till de första landslagslägren.

Huvudman: SvFF:s Landslagsavdelningar flick och pojke

Ingår i SDF basuppgift: Nej

Tid: 5 dagar

Storlek:

- 136 spelare
- Varje distrikt är garanterade 2 platser
- 20 utespelare + 16 målvakter tas ut av UFK, utöver fördelningsmodellen
- Urvalet av spelare sker utifrån mallen "Bedömning av spelare"

Roller:

NaFu – Nominerar spelare till UFK, planera, genomföra och ansvara för ett lag. Spelarbedömning tillsammans med UFK

UFK – Uttagning av spelare, ansvarig för innehåll, genomförande och fortbildning av NaFu. Spelarbedömning tillsammans med NaFu.

MVI – Ansvara för innehåll, planering och genomförande. Spelarbedömning tillsammans med UFK och NaFu.

Fysioterapeut/läkare – ansvarar för skadebehandling och sjukdomsfall. Föreläsning.

SDF/SvFF domaravdelning - Fortbildning

SvFF - ansvarar för all administration

Kvalitetssäkring och utvärdering: SvFF ansvarar för innehåll och sammanställning
Spelare och ledare utvärderar

- Upplevd kvalitet (innehåll, genomförande)
- Upplevd kvalitet (boende, mat, logistik)

Regionala läger – Individ

Svenska Fotbollförbundet arrangerar regionala läger för spelare 16 år vilka syftar till att fler ska få en likvärdig utbildning som den som sker på landslagsläger och därigenom ge inspiration till sin fotbollsutveckling. Lägren genomförs på 3 orter flick respektive pojk, vår och höst. Platserna utarbetas i samarbete NaFu och SDF. SvFF är huvudman och ansvarar för innehållet och upplägg, medan det arrangerande SDF ansvarar för administration och bokningar.

Huvudman: SvFF

Ansvarsfördelning: Samverkan SvFF och SDF

Arbetsuppgifter: SvFF, SDF

Ingår i SDF basuppgift: Ja

Tid: 4 dagar

Storlek:

- 48 spelare/läger
- Platserna kvoterar utifrån antalet registrerade spelare i distrikten
- Varje distrikt är garanterade 4 platser
- Samtliga distrikt får skicka en målvakt
- Urvalet av spelare sker utifrån mallen "Bedömning av spelare"

Roller:

NaFu - Övergripande ansvar för planering och genomförande av lägren. Fortbildning av tränare/ledare (FU, DFK) under lägret. Nominering av spelare. Spelarbedömning tillsammans med UFK och FU.

FU (Tränarutbildning) - Planerar och genomför i samråd med NaFu och övriga distrikts FU (TU) den fortbildning som genomförs för föreningsledare under lägret.

FA - Planerar lägerverksamheten tillsammans med FA från SDF som deltar.

UFK – Uttagning av spelare, delar av genomförande och föreläsning för spelare.

Spelarbedömning tillsammans med NaFu och FU.

MVI – Ansvara för innehåll, genomförande av målvaktsutbildning

Fysioterapeut – Ansvara för skadebehandling

Kvalitetssäkring och utvärdering: SvFF ansvarar för innehåll och sammanställning

Spelare och ledare utvärderar:

- Upplevt lärande
- Upplevd kvalitet (innehåll, genomförande)
- Upplevd kvalitet (boende, mat, logistik)

Matchläger - Individen

Svenska Fotbollförbundet arrangerar ett centralt matchläger för spelare 17 år per år: Syftet är att genomföra spelarutbildning genom kvalitativa matcher med spelare från hela landet som tillhör distriktselit men inte deltagit på senaste landslagssamlingen eller futureläger. Även spelare från de fem- och fyrstjärniga pojkakademierna undantas. SvFF är huvudman och säkerställer det sportsliga innehållet och Ungdomsförbundskaptener leder verksamheten i samarbete med NaFu.

Huvudman: SvFF:s Landslagsavdelningar flick och pojk

Ingår i SDF basuppgift: Nej

Tid: 4 dagar

Storlek:

- 68 spelare
- Platserna kvoterar utifrån antalet registrerade spelare i distrikten
- Varje distrikt är garanterade 1 plats
- Urvalet av spelare sker utifrån mallen "Bedömning av spelare"

Roller:

NaFu – I samråd med FU (SU) nominera spelare till UFK, genomföra och utvärdera lägret. Spelarbedömning tillsammans med UFK

UFK – Uttagning av spelare, planera, genomföra och utvärdera lägret. Spelarbedömning tillsammans med NaFu

MVI – Ansvara för innehåll, genomförande och utvärdering av målvaktsutbildningen. Spelarbedömning tillsammans med UFK och NaFu

Fysioterapeut – Ansvara för skadebehandling och sjukdomsfall. Föreläsning.

SvFF – Ansvarar för innehåll och all administration

Kvalitetssäkring och utvärdering: SvFF ansvarar för innehåll och sammanställning
Spelare och ledare utvärderar:

- Upplevt lärande
- Upplevd kvalitet (innehåll, genomförande)
- Upplevd kvalitet (boende, mat, logistik)

Bilaga 7

Bilaga - Distriktsungdomsturneringarna (förslag till nytt format m.m.)

Distriktsungdomsturnering – DUT

Huvudman: SvFF – Tävlingsavdelning
Ansvarsfördelning: Samverkan SvFF och SDF
Arbetsuppgifter: SvFF, SDF
Ingår i SDF basuppgift: Ja
Tid: 3 Gruppspel, kval och slutspel

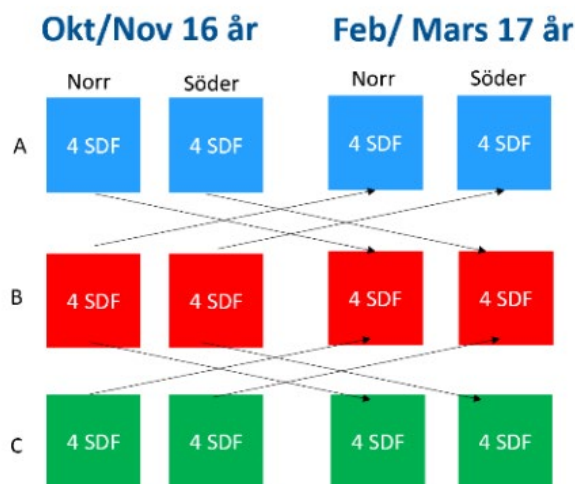
Roller:

NaFu - Fortbildning av tränare/ledare (FU, DFK, föreningstränare) under gruppspelen.
FU (Tränarutbildning) - Planerar och genomför i samråd med Nafu fortbildning för ledare.
UFK – Närvarar i möjlighet av tid - Föreläser då för spelare och ledare.

Kvalitetssäkring och utvärdering: SvFF ansvarar för innehåll samt sammanställning av utvärderingar spelare och ledare.

Visuell beskrivning av pilotens format november 19–21 november samt gruppspel 2 mars -22:

Dut – 2021/22 för 05:or

Fördelar med nytt DUT-upplägg:

- Helheten i förslaget – långsiktighet – alla distrikt deltar under längre period
- Sportslig rättvisa – vilodag för alla lag/spelare – bättre ur belastningssynpunkt
- Gruppindelningen ger jämna matcher
- Utbildning för både ledare och spelare på lördagen

Gruppindelning

Förslaget på indelning av grupper (nästkommade bilder) är utifrån de senaste 5 årens resultat i respektive turneringar.

Garanterad speltid

Startgaranti samt minst 60 minuter per gruppspel.

Play off Segrare Grupp B – 2:or Grupp A -April/Maj

Semifinal 1:or Grupp A – Kvartfinal vinnare
-Juni

Final på Riksläget 2022

Den 19–21 november kommer höstens pilot för 05:orna att spelas. Gruppindelningen för höstens omgång är baserad på de senaste fem årens resultat i tävlingen. Varje grupp består av fyra distrikt uppdelade på Norr och Söder.

Grupper och arrangörer (arrangörer i rött)

Göteborg, Hälsingland och Dalarna arrangerar både flick & pojk, övriga arrangörer bara en grupp.

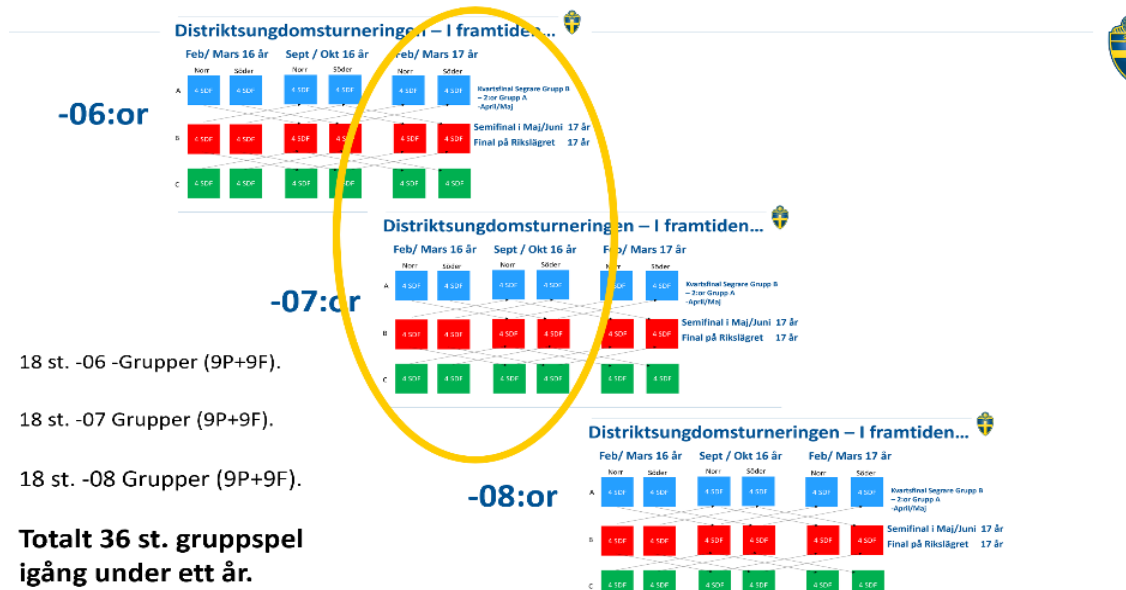
Flick			Pojk		
Grupp A	Grupp B	Grupp C	Grupp A	Grupp B	Grupp C
Norr	Norr	Norr	Norr	Norr	Norr
Stockholm	Norrbottnen	Dalarna	Norrbottnen	Västmanland	Dalarna
Västerbotten	Uppland	Jämtland/Härjedalen	Ångermanland	Hälsingland	Uppland
Ångermanland	Hälsingland	Örebro	Västerbotten	Gästrikland	Gotland
Västmanland	Gästrikland	Medelpad	Stockholm	Medelpad	Jämtland/Härjedalen
Söder	Söder	Söder	Söder	Söder	Söder
Göteborg	Blekinge	Halland	Göteborg	Värmland	Blekinge
Östergötland	Västergötland	Bohuslän	Skåne	Örebro	Dalsland
Skåne	Småland	Dalsland	Östergötland	Bohuslän	Västergötland
Värmland	Södermanland	Gotland	Södermanland	Halland	Småland

Ekonomi Pilot-21

Ett arrangörsbidrag betalas ut till arrangerande SDF på 175,000 kr för en grupp och 340,000 kr för två grupper. Utskick har gått till respektive SDF gällande vad bidraget ska täcka. Det här ekonomiska upplägget gäller bara för hösten 2021, planeringen för 2022 och framåt är inte klar och det är möjligt att det blir förändringar framöver. Senare i sommar/höst kommer vi be arrangörerna om hjälp med att få en bra bild över kostnadsläget så vi vet vad vi eventuellt behöver korrigera till nästa år.

Distriktsungdomsturnering –22 och framåt. Struktur och ekonomisk modell

Struktur på gruppsspelen fullt utbyggda:

Ekonomi och evenemang

Från 2022 och framåt är förslaget att aktiviteten anpassas med upplägg efter jämförbara aktiviteter gällande spelarutbildning inom SvFF.

Arrangörsbidrag enligt den gamla modellen försvinner. Det nya förslaget innebär att SvFF betalar faktiska kostnader för boende och mat, planhyra och domare. Till arrangerande SDF utgår ett arrangörsbidrag på 20 000 kr för en grupp (30 000 för två grupper) som ska täcka kostnader för organisation, extra personal etc.

En spelaravgift på 1500 kr tillkommer vilket ligger i nivå med övriga jämförbara aktiviteter inom SvFF. Samt att resekostnaderna ökar till 10 000 kr per resa. Höstens -21:s pilot med tester att spela två gruppspel på en ort (pojk+flick) skulle kunna medföra en stor lättnad av arrangörer. Denna del utreds efter höstens test på olika upplägg för att kunna ta bra beslut för framtiden.

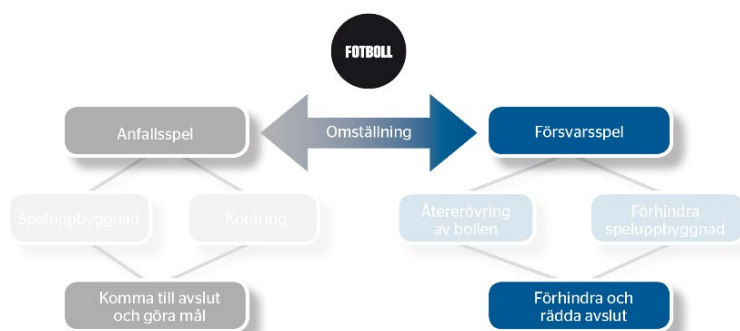
Bilaga 8

Bilaga – Landslagsverksamheten

1. Beskrivning av landslagsverksamheten 15-19 år

Landslagsläger

Målsättning är att utbilda spelare på en hög nationell nivå inom olika områden men också ge spelaren en ökad kunskap om innebörden av ett hållbart idrottande. Vikten av att träna allsidigt, återhämta sig, äta hälsosamt och få tid över till andra aktiviteter. Allt för att utvecklas, undvika skador och behålla motivationen över tid (FSLL, 2020)

Landskamper

Landslagen spelar vänskapsmatcher och tävlingsmatcher, totalt spelas 33 landskamper per år för flickorna respektive 43 matcher för pojkarna, exkl. EM och VM-slutspel.

- Vänskapsmatcher.
- Tävlingsmatcher EM-kval, EM-slutspel som i sin tur är kvalificerande för VM.

Slutspel

Erfarenheten av att tävla på högsta internationella nivå är en framgångsfaktor för framtida mästerskap. För att ta sig till slutspel gäller det att ta sig vidare från EM-kval 1 och 2.

Lottningen till gruppspelen utgår från i Uefa:s ranking, vilket i sin tur grundar sig på de senaste fyra årens resultat. Nedan redovisas SvFF:s rankingplacering sedan sex år tillbaka.

Ålder	2015	2016	2017	2018	2019	2020/21	Lottnings Pott
F17	6	4	8	11	15	18	3/4
F19	6	3	5	5	5	14	2/4
P17	15	18	20	18	11	10	1/4
P19	24	18	20	14	16	17	2/4

Nedan redovisas de nationer som ligger i första seedningsgruppen för F/P17. Siffrorna visar vid vilken ålder den första landskampen spelas. Innan landskamp har det skett en urvalsprocess. Merparten av nationer startar sin verksamhet med läger och samlingar 10–12 månader innan sin första landskamp. Observera att Sveriges verksamhet startar cirka 1 månad innan första landskamp. Detta innebär att svenska spelare får mindre förberedelse och utbildning för att möta internationellt motstånd. Det medför i sin tur utmaningar med våra möjligheter att klättra på rankinglistan och uppnå de strategiska målen.

	Flickor 17 år		Pojkar 17 år	
	Land	1:a Landskamp	Land	1:a Landskamp
1	Tyskland	Okt 14 år	Nederländerna	Jan 15 år
2	Spanien	14 år	Spanien	Jan 15 år
3	England	Aug 14 år	England	Dec 14 år
4	Nederländerna	Maj 15 år	Italien	Nov 14 år
5	Norge	Maj 15 år, urval från 12 år	Portugal	Nov 14 år
6	Danmark	Vår 16 år, urval från 14 år	Tyskland	Jan 15 år
7	Italien	Feb 16 år	Frankrike	
8			Belgien	Feb 15 år
9			Irland	Dec 14 år
10			Sverige	Sept 15 år
18	Sverige	Sept 15 år		

Utvärdering av verksamheten

Utvärdering sker fortlöpande efter varje aktivitet för att optimera och utveckla verksamheten. Spelare och ledare utvärderar:

- Upplevd kvalitet (lärande, innehåll, genomförande)
- Upplevd kvalitet (boende, mat, logistik)

Resultat

- Spelarnas och lagets prestationer i vänskapsmatcher och tävlingsmatcher
- Rankingpoäng - resultat i tävlingsmatcher

Bedömning av spelare

Det finns ett antal principer som kännetecknar icke-linjär pedagogik. Några av dessa principer är:

- att varje individ är unik i sin utveckling och att utvecklingen inte sker linjärt och förutsägbart
- att det inte finns en "rätt" teknik som alla ska anpassa sig efter utan att det handlar om att varje individ måste finna egna optimala lösningar
- att fotbollsaktioner sker i ett sammanhang där uppgiften, situationen, miljön och spelarnas individuella färdigheter samverkar

Spelarens fotbollsaktion bedöms utifrån position-tajming-riktning-fart.

Psykologi

Nästa aktion

- Att direkt efter utförd aktion gå vidare till nästa oavsett utfall eller skede

Göra lagkamrater bättre

- Att coacha och göra lagkamrater bättre till nästa aktion.

Teknik

Teknik i hög hastighet/under press

- Att behärska färdigheter för att lösa olika situationer

Fysiologi

Att utföra högintensiva fotbollsaktioner under hela matchen

Spelförståelse

Förståelse av roll och arbetssätt

- Att utföra lagets arbetssätt i spelets samtliga skeden och utifrån rollen som tilldelas.

Nyckelbeteende i anfallsspel

Söka information - vrida på huvudet

- Att se ytor, medspelare och motståndare

Positionering

- Intar position utifrån sin roll.

Spela på främre fot

Erövra ytor

- Att driva eller spela bollen förbi motståndare

1v1

- Att utmana 1v1 och ta sig förbi sin motståndare

Nyckelbeteende i omställning

- Att direkt uppfatta nytt skede och utföra uppgiften i rollen

Nyckelbeteende i försvarsspel

Söka information - vrida på huvudet

- Att se ytor, medspelare och motståndare

Positionering

- Att utföra sin roll i lagets arbetssätt, exempel vinna boll, pressa, täcka eller markera. Även inta position utifrån lagets arbetssätt.

1v1

- Att försvara och vinna 1v1 situationer som förhindrar att motståndaren spelar eller tar sig förbi.

2. Slutsatser från utvärdering av landslagsverksamheten 2015–2019

Utbildning av spelare

- 285 flickor och 385 pojkar utbildas per år
- 110 flickor och 150 pojkar utbildas per åldersgrupp
- Tränarutbildningsnivån ligger på Uefa A- Uefa PRO
- 78 % av spelarna i herrlandslagens mästerskapstrupper innehåller spelare som genomgått utbildning i U17 och U19
- I princip 100% av spelarna i damlandslagens mästerskapstrupper innehåller spelare som genomgått utbildning i F17 och F19

Slutspel

- F17 var i slutspel senast 2013
- F19 var i slutspel senast 2015
- P17 var i slutspel 2016 och 2018
- P19 var i slutspel 2017
- P19 tog sig inte till EM-kval 2, 2019
- Sedan 5 - 6 år tillbaka i tiden har pojkarnas ranking förbättrats och flickorna klart försämrats
- De nationer som är bäst rankade startar sin landslagsverksamhet 10-12 månader innan första landskampen
- Sverige startar sin landslagsverksamhet 1 månad innan första landskampen
- Sverige startar landslagsverksamheten 15 månader senare än de högst rankade nationerna
- Övervägande antal nationer spelar sin första landskamp vid mellan 14 år- feb 15 år.
- De nationer som startar vid 16 år på flicksidan använder spelare som både är 14 och 15 år. Detta innebär att de använder sig av en tidigare urvalsprocess.

Nedan följer statistik /fakta gällande landslagsverksamheten för spelare 15–19 år:

1. Antal registerade spelare
2. Antal samlingar per år
3. Antal matcher per år
4. Antal utbildningsdagar per år
5. Antal spelare som utbildas per åldersgrupp
6. Antal ledare som utbildar spelare per år (+ fortbildas)
7. Utbildningsnivån på våra landslagsteam
8. Hur många spelare i mästerskap för A-landslag har varit inne i vår verksamhet
9. Resultat i Eliteround
10. Uefa Ranking
11. Omvärldsanalys

1. Antalet registrerade spelare per åldersgrupp

Ålder	Flickor	Pojkar	Fördelning %
15	6859	14224	31/69
16	7033	14603	33/67
17	6806	14638	32/68
18	6432	14648	31/69
19	5609	13992	29/71

2-6 Landslagsläger, träningslandskamper, turneringar och EM kval 1 och Elite Round anges nedan som *samlingar*.

Flickor

Ålder	Samlingar	Matcher	Dagar	Unika spelare	Ledare
15	4	4	19	72	10
16	6	12	41	66	10
17	5	5	25	46	10
18/19	7	12	49	51	8
Totalt	22	33	134	240	38

Ca **110 spelare** per årskull deltar i verksamheten

Pojkar

Ålder	Samlingar	Matcher	Dagar	Unika spelare	Ledare
15	4	4	18	66	10
Future	1	0	3	33	6
16	6	12	37	78	10
Future	3	3	11	42	6
17	6	10	43?	78	10
Future	1	0	3	33	6
18	5	9	30	25	10
19	3	5	21	30	10
Totalt	29	43	156	385	68

Ca **160 spelare** per årskull deltar i verksamheten

Annan utbildningsverksamhet SvFF / SDF

Aktiviteter	Ålder	Dagar	Spelare	Ledare
Utvecklingsläger flick	15	6	384	96
Utvecklingsläger pojk	15	6	384	96
Regionala läger flick	16/17	10	240	55
Regionala läger pojk	16	10	210	50
Matchläger pojk	17	5	68	12
Summa		37	1286	309

7. Utbildningsnivån på landslagsteamens tränare/ledare:

Insatsen som ledare och tränare är viktig och betyder mycket för svensk fotboll. Spelarna behöver och förtjänar kunniga och ansvarsfulla tränare som kan inspirera alla spelare till ett livslångt fotbollsintresse. <https://aktiva.svenskfotboll.se/tranare/tranarutbildning/>

Nivå	Uefa A	Elite Youth	Uefa PRO	MV B	MV A
Antal flick	3	1	4	1	3
Antal pojk	9	1	5	2	4

8. A-landslagens trupper

Att vi blir bra på det vi tränar på vittnar många mästerskapsanalyser om. Att ge våra spelare möjlighet att utbildas på högsta internationell nivå är en målsättning för våra ungdomslandslag. Att ta oss till slutspel ger oss en möjlighet till den utbildningsmiljön. Tittar vi tillbaka på de senaste mästerskapen från 2015 och frågar oss, hur många av truppens spelare som har fått utbildning i vår ungdomslandslagsverksamhet så ser vi följande:

DAM

2015	VM Kanada	23/23 har spelat U17/19
2016	OS Brasilien	19/19 har spelat U17/19
2017	EM Holland	23/23 har spelat U17/19
2018	Inget mästerskaps år	
2019	VM Frankrike	22/23 har spelat U17/19
2021	Match USA april	22/23 har spelat U17/19

HERR

2015	Inget mästerskaps år	
2016	EM Frankrike	15 av 23 har spelat U17/19
2017	Inget mästerskaps år	
2018	VM Ryssland	19 av 23 har spelat U17/19
2019	Inget mästerskaps år	
2020	EM Olika städer i Europa	Spelas 2021
2021	VM-kval	19 av 23 har spelat U17/19

9. Resultat i Elite Round / EM-kval 2.

I EM är det 8 lag från Elite Round som tar sig till slutspel för F17, F19 och P19. För P17 ändrades formatet 2015 då man gick från 8 lag till 16 lag som tar sig till slutspel.

Ålder	2015	2016	2017	2018	2019
F17	2	2	3	3	3
F19	1 EM guld	2	3	2	3
P17	4	2 Slutspel	4	2 Slutspel	3
P19	4	4	1 Slutspel	4	Ej kvalificerade

10. UEFA ranking

Poängen grundar sig på de resultat vi gjort de fyra senaste åren. Antalet nationer som deltar varierar mellan 49–55 stycken. Både på flick och pojksidan tillhör vi A- ligan, dessa lag delas in i fyra pottar, bättre pott ökar möjligheten till en bättre lottnings.

Ålder	2015	2016	2017	2018	2019	2020 +2021	Pott
F17	6	4	8	11	15	18	3/4
F19	6	3	5	5	5	14	2/4
P17	15	18	20	18	11	10	1/4
P19	24	18	20	14	16	17	2/4

11. Omvärldsanalys

Låg ranking medför bättre förutsättningar i lottningen till EM-kval. Därmed ökar möjligheterna till ett bättre resultat. Nedan redovisas de länder som ligger i pott 1 i respektive åldersgrupp.

	Flickor 17 år		Pojkar 17 år	
	Land	1:a Landskamp	Land	1:a Landskamp
1	Tyskland	Okt 14 år	Nederländerna	Jan 15 år
2	Spanien	14 år	Spanien	Jan 15 år
3	England	Aug 14 år	England	Dec 14 år
4	Nederländerna	Maj 15 år	Italien	Nov 14 år
5	Norge	Maj 15 år, urval från 12 år	Portugal	Nov 14 år
6	Danmark	Vår 16 år, urval från 14 år	Tyskland	Jan 15 år
7	Italien	Feb 16 år	Frankrike	
8			Belgien	Feb 15 år
9			Irland	Dec 14 år
10			Sverige	Sept 15 år
18	Sverige	Sept 15 år		

Bilaga 9

Förslag från Spelarutbildningen – en helhet

Allmän fotbollsutveckling

1. Skapa förutsättningar för systematiserad statistik och data (IT-utveckling)
2. Skapa en strategisk plan och samverkan för fotbolls forskning
3. Skapa en gemensam bild kopplad till beprövad erfarenhet inom svensk fotboll
4. Satsa på motionsfotboll och individanpassad fotboll
5. Ta fram bättre matchmiljöer baserat på behov inom fotbollsutveckling
6. Satsa på skolmiljöerna genom kvalitetssäkring och uppföljning

Föreningsmiljöer

7. Öka kunskap och kompetens genom fotbollsutvecklare i förening
8. Ha föreningsledaren i fokus genom...
  - Nationell strategi för ledarfortbildning
  - Reformering av tränarutbildningen
9. Fastställ en nationell samsynssatsning som når föreningar och ledare
10. Satsa mer på diplomering och certifiering
11. Skapa fokus och arbetsmodeller kopplat till relationer mellan föreningar

Förbundsmiljöer

12. Arbeta inriktat på samverkan och uppsökande verksamhet mot föreningarna genom...
  - NaFu
  - Fotbollsansvariga
  - Fotbollsutvecklare i SDF och förening
13. Regionalisera utvecklingsläger och inför permanent ett årligt riksläger.
14. Förändra urvalsprocess till landslagen
15. Reformera formatet på distriktsungdomsturneringarna.

Bilaga 10

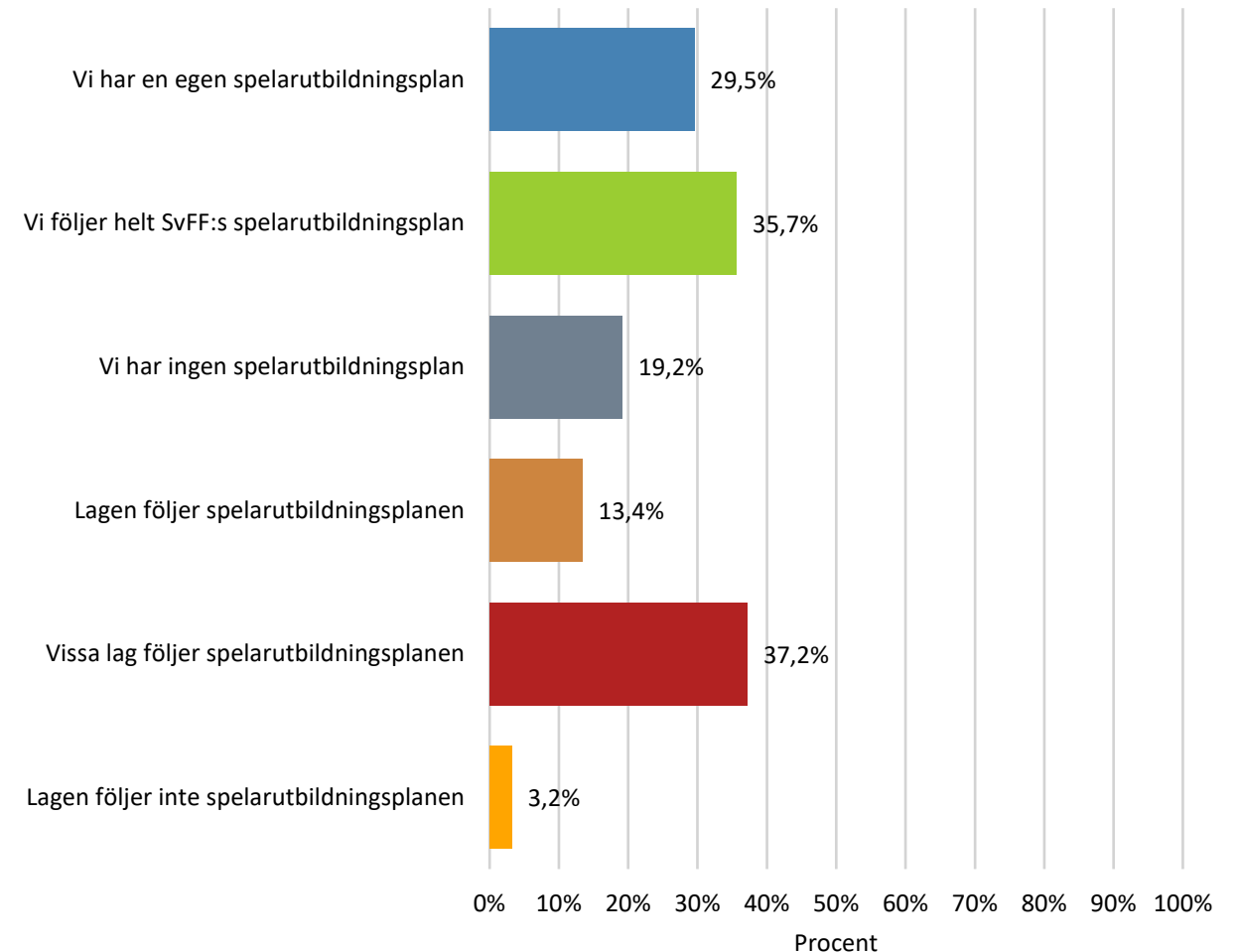

Föreningsenkät SUB en helhet 2.0

- 596 föreningar har svarat
- Jämn fördelning mellan stora, mellanstora och små föreningar
- Geografisk spridning över hela landet
- Föreningarna har kunnat ge mer än ett svar – på en del ställen har man gett flera svar eftersom det ser olika ut i olika lag – därför överstiger totalen antalet föreningar på en del frågor.

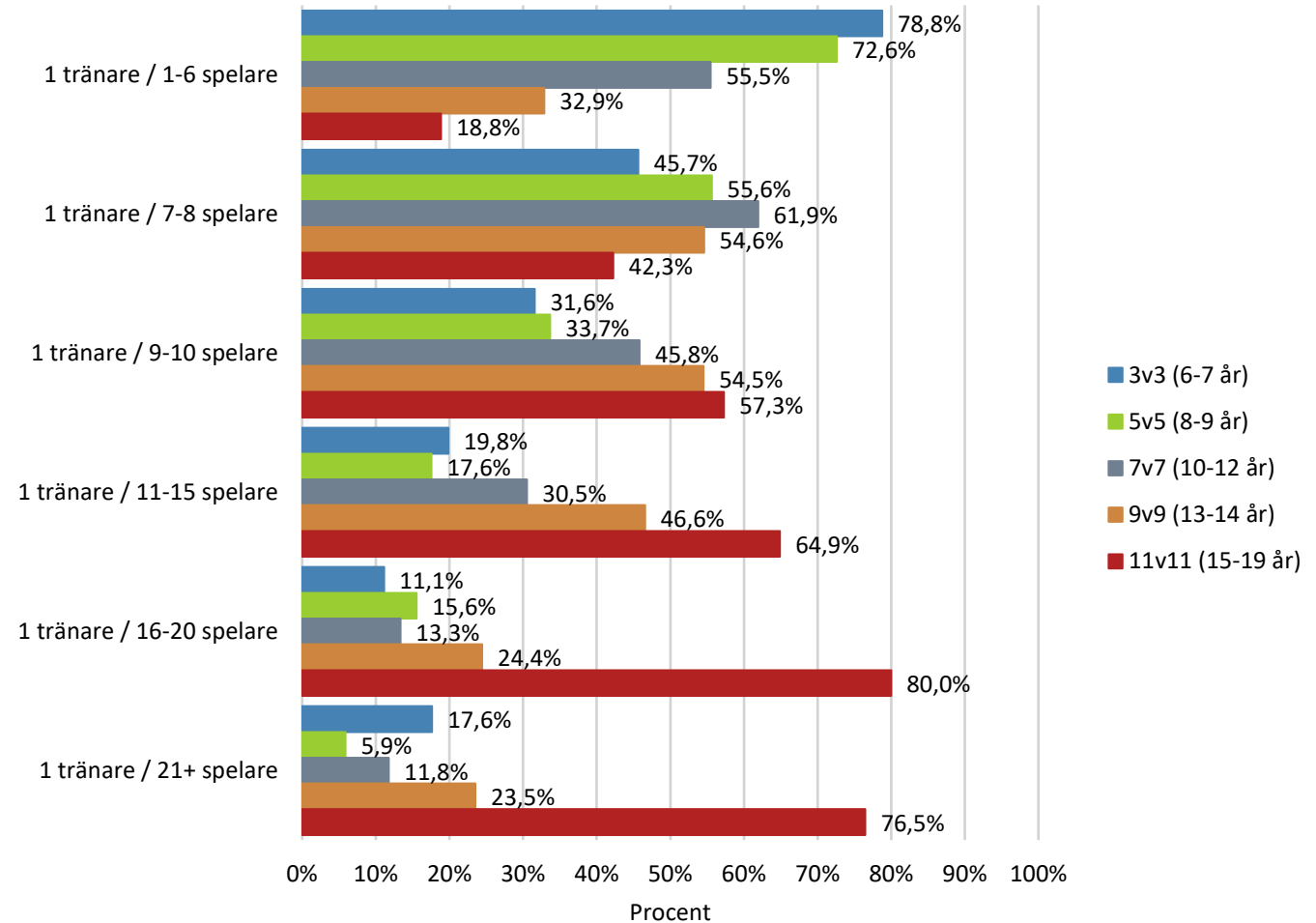
Spelarutbildningsplan

2/3 av föreningarna har en spelarutbildningsplan men i endast 13 % av föreningarna följs spelarutbildningsplanen i alla lag.

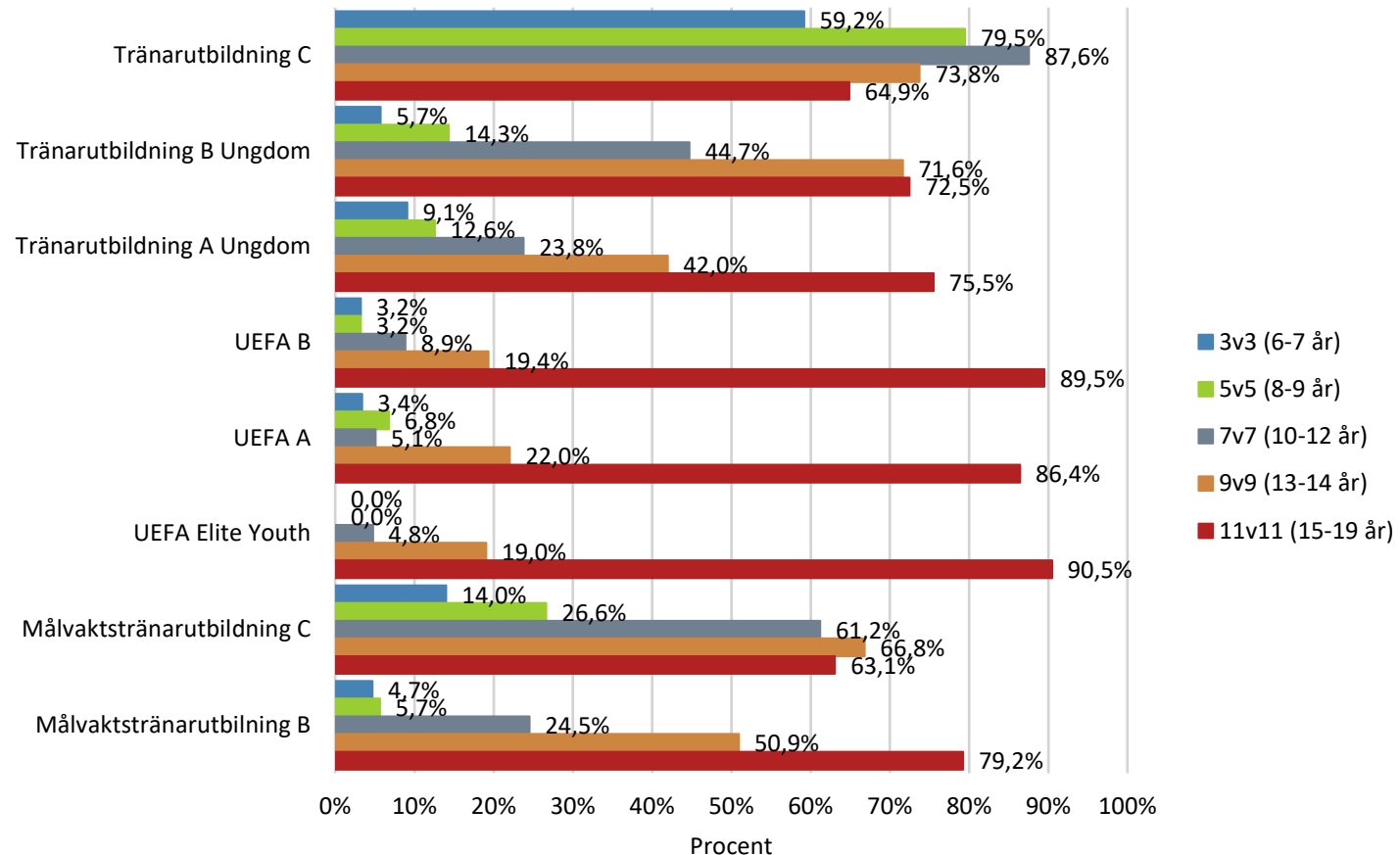
Antal tränare/spelare

Spelarutbildningsplanens rekommendationer uppfylls bra i barnfotbollen men sämre i ungdomsfotbollen då antalet tränare/spelare minskar.

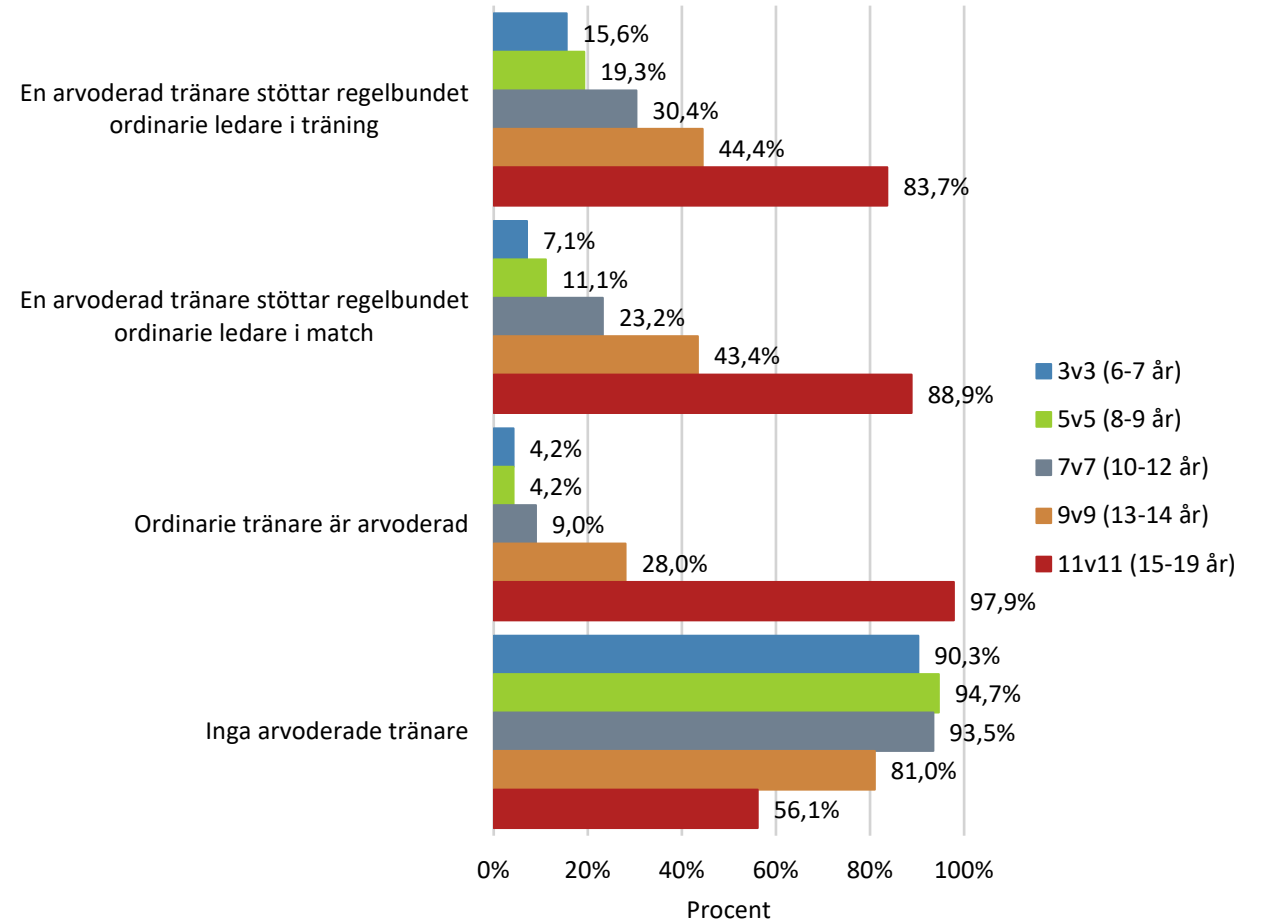
Utbildningsnivå tränare

- I en del lag saknas utbildade tränare.
- Stort tapp från Tränarutbildning C till Tränarutbildning B Ungdom.
- Få lag har utbildad målvaktstränare.

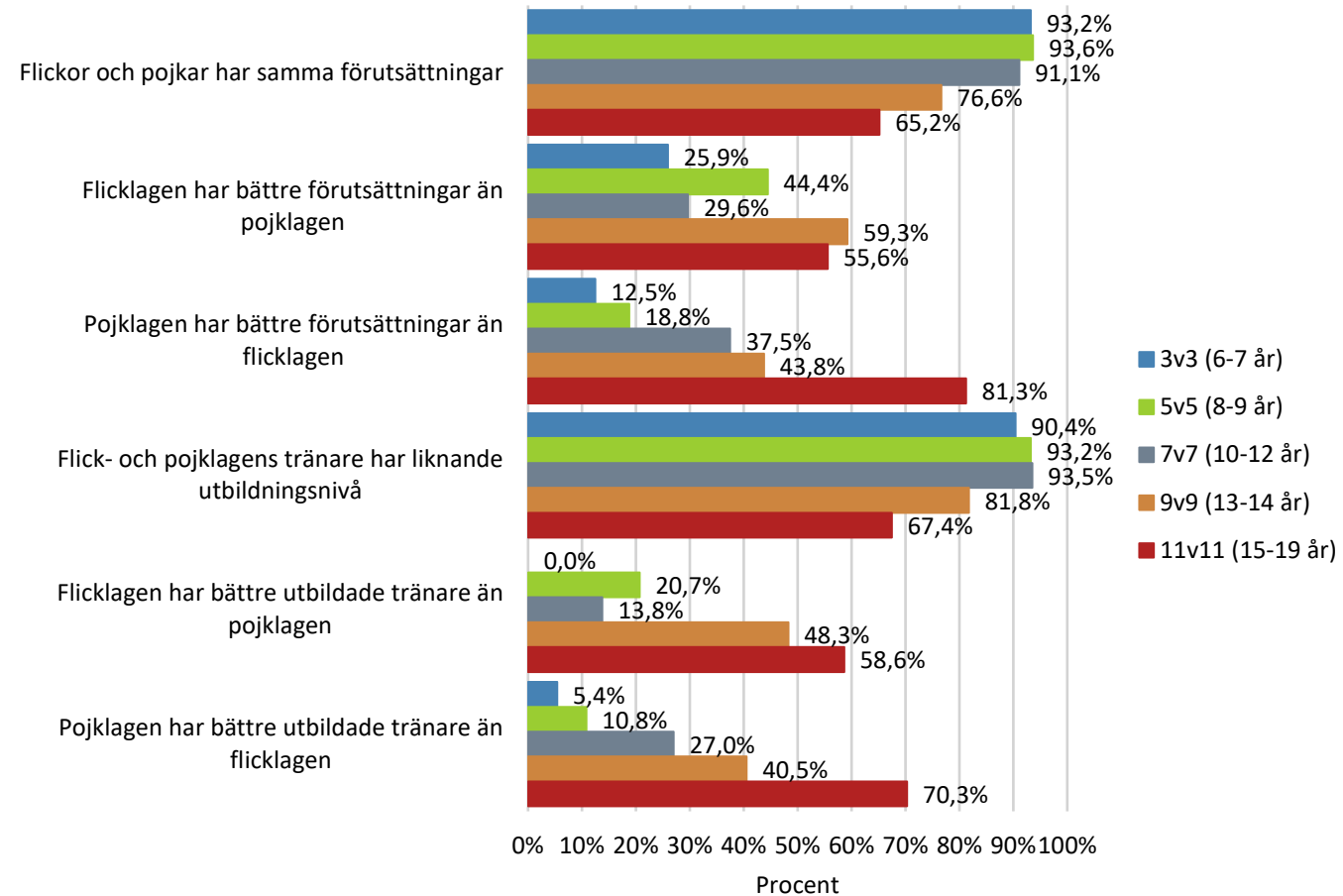
Stöd till tränare

Föreningarna ger mindre stöd till ledarna på planen i barnfotbollen jämfört med ungdomsfotbollen.

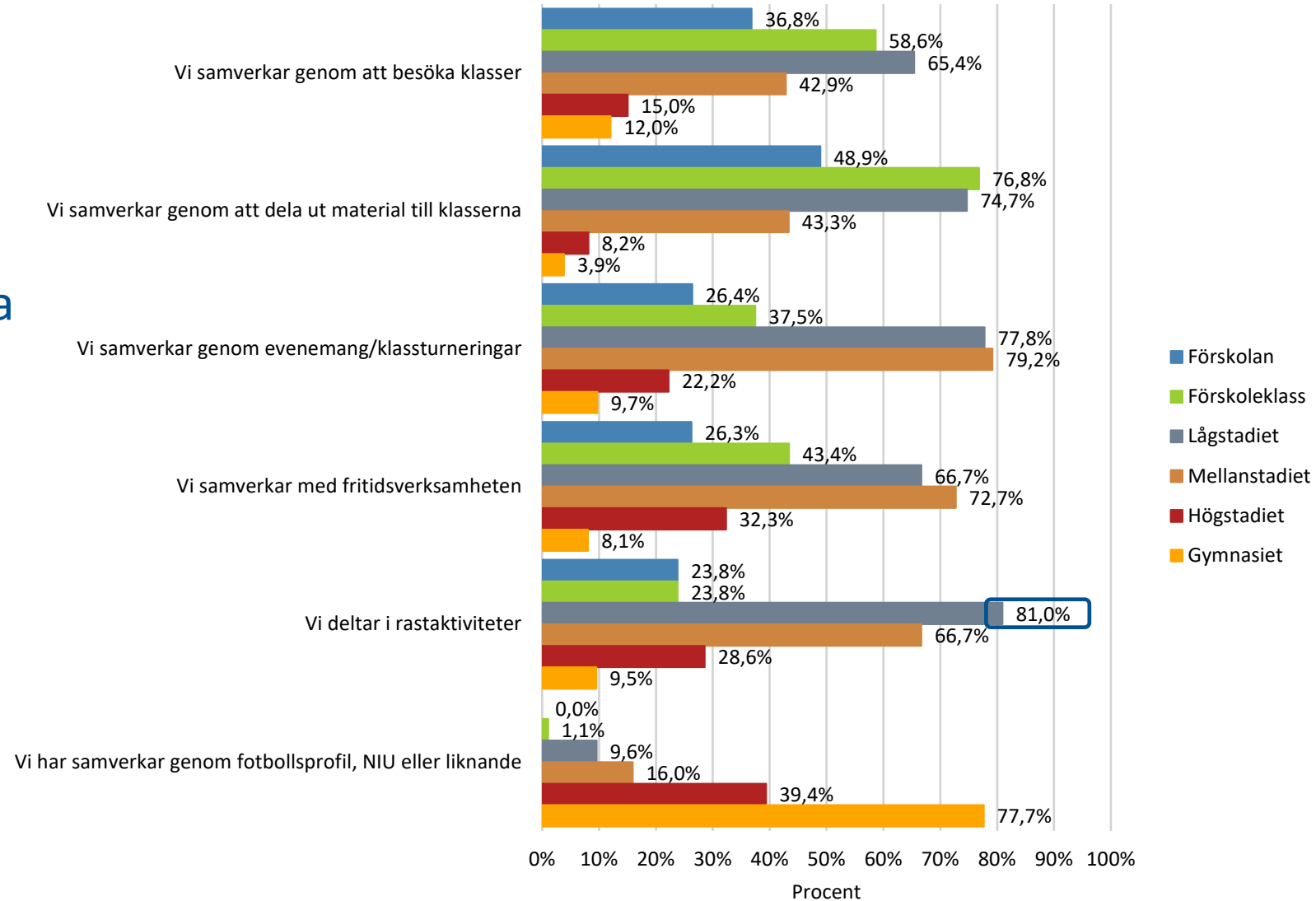
Pojkar och flickor

Pojk och flicklag har liknande förutsättningar i barnfotbollen. I ungdomsfotbollen och främst spelformen 11 mot 11 är det relativt vanligt att pojklagen har bättre förutsättningar och bättre utbildade tränare än flicklagen.

Skolan

Stor andel föreningar samverkar med skolan på olika vis.

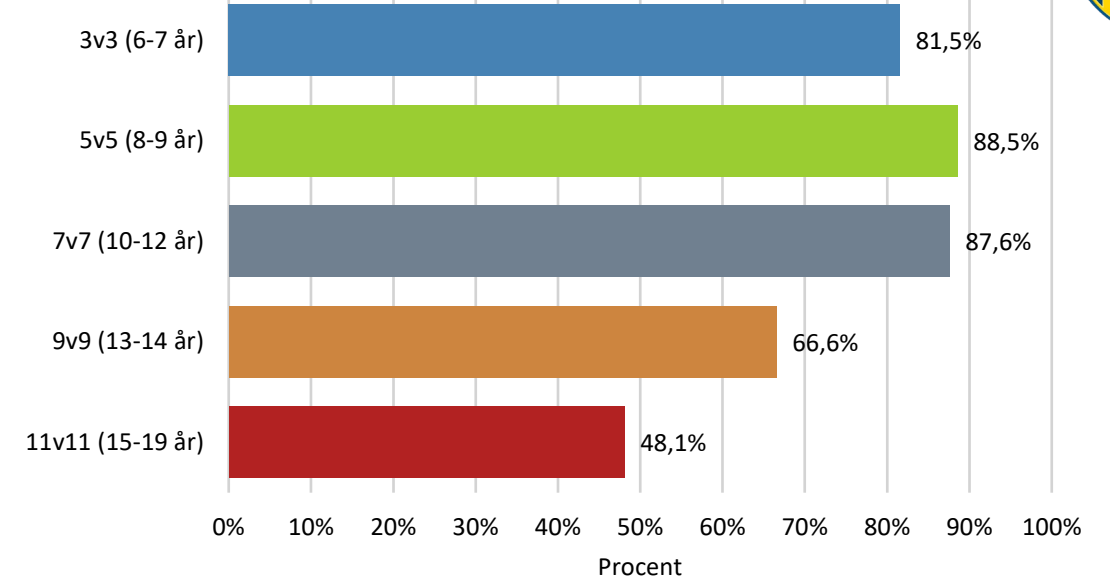

Samverkan andra idrotter

Samverkan med andra idrotter fungerar bra i barnfotbollen men mindre bra i ungdomsfotbollen.

Samarbetet med andra idrotter fungerar bra

Samarbetet med andra idrotter fungerar dåligt

